

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนใน
แม่น้ำโขงตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของประเทศไทย

Species Diversity of Freshwater Fishes, and Sustainable
Utilization in the Lower Mekong River,
Northeast Thailand

โดย

ผศ.ดร.พยอม รอตมงคลดี และคณะ

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ. 2555

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนใน
แม่น้ำโขงตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ของประเทศไทย

Species Diversity of Freshwater Fishes, and Sustainable
Utilization in the Lower Mekong River,
Northeast Thailand

โดย

ผศ.ดร.พยอม รอตมงคลดี

นางสาวเมธาวิ รอตมงคลดี

นางงามตา โอภาสดี

นายจำนงค์ รอตมงคลดี

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ. 2555

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนของหลายฝ่าย ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย โดยผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ขอขอบคุณผู้นำชุมชน ชาวบ้านชุมชนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และชุมชนบ้านไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ที่ช่วยอำนวยความสะดวก ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยเหลือเก็บตัวอย่างและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ขอขอบคุณนายปิยะ พุทธิพาสะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเพี้ยแก้ว ที่ช่วยให้ข้อมูลคำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย

ผู้วิจัยหวังว่าโครงการวิจัยเรื่องนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป ในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแม่น้ำโขงตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม

คณะผู้วิจัย

ชื่อเรื่อง ความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในแม่น้ำโขงตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ผู้วิจัย ผศ.ดร.พยอม รอตมงคลดี นางสาวเมธาวี รอตมงคลดี นางงามตา โอภาสดี และนายจ่านงค์ รอตมงคลดี

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ในแม่น้ำโขง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร และนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทชุมชน ความหลากหลายและการแพร่กระจายของทรัพยากรชีวภาพปลาน้ำจืด ระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์ บริเวณแม่น้ำโขงตอนล่าง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร และนครพนม และเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่โดยการมีส่วนร่วมของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนเพื่อจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพและสิ่งแวดล้อมในแม่น้ำโขง โดยกระบวนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การซักถาม การสนทนากลุ่มและการทำเวทีประชาคม กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้วิจัย ครู นักเรียนและชาวบ้านในชุมชน การเก็บและวิเคราะห์คุณภาพน้ำ (อุณหภูมิ ความโปร่งแสง ค่า pH และค่า DO) และการศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด โดยการเก็บตัวอย่างและนำมาจำแนกชนิด ในระหว่างเดือนตุลาคม 2554 ถึงกันยายน 2555

ผลการศึกษาบริบทชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และบ้านไชยบุรี ตำบลไชยบุรี อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดนครพนม พบว่าชุมชนบ้านเวินบึกเป็นชุมชนชนบท ที่ประชาชนใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำประมงในแม่น้ำโขงเป็นอาชีพหลัก ชุมชนบ้านไชยบุรีเป็นชุมชนชนบท ประชากรมีฐานะความเป็นอยู่ค่อนข้างดี มีอาชีพการงานที่มั่นคง เช่นรับราชการ พนักงาน ทำนา เลี้ยงปลา ค้าขายและการแปรรูปสัตว์น้ำ จากการศึกษาพบว่าชุมชนบ้านเวินบึก ไม่มีปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ส่วนชุมชนบ้านไชยบุรี จากการศึกษาพบว่าชาวบ้านมีปัญหาด้านสาธารณสุขที่พบ คือ โรคเบาหวาน

การศึกษาระบบนิเวศของแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร และนครพนม พบว่าน้ำมีคุณภาพดี และลำน้ำมีความหลากหลายของระบบนิเวศสูง ทั้งในลำน้ำและบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ ทำให้มีทรัพยากรสัตว์น้ำชุกชุม ทั้งกุ้ง หอย ปู ปลา มีที่สาธารณะประโยชน์ ลำห้วย และบึงหลายแห่งที่ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่ปัจจุบันพบว่าบางบริเวณมีการบุกรุกทำลายพื้นที่สาธารณะ ทำให้ลำห้วยแคบลง ตื้นเขินและบางแห่งหมดสภาพไป เนื่องจากมีการถมดิน รุกล้ำลำน้ำทำให้ลำน้ำเปลี่ยนสภาพไป นอกจากนี้ปริมาณน้ำและการไหลของน้ำในแม่น้ำโขงก็มีการเปลี่ยนแปลงไปไม่มีความแน่นอน โดยเฉพาะในฤดูแล้ง

การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขง พบว่าชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขงและหมู่บ้านใกล้เคียงได้ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขง โดยใช้ น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค เพื่อการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ใช้ไม้บริเวณริมฝั่ง เพื่อการสร้างเครื่องมือประมง เครื่องใช้และใช้เป็นเชื้อเพลิง ใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์และเก็บหาของป่า ใช้แหล่งน้ำเพื่อการคมนาคมและการท่องเที่ยว เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศที่แปลกและสวยงาม นอกจากนี้ชาวบ้านจำนวนมากยังจับสัตว์น้ำได้ตลอดทั้งปี ทั้งเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เพื่อจำหน่ายและเพื่อการแปรรูป ทำให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในท้องถิ่น

ได้มีการฝึกปฏิบัติ เรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน ครู ชาวบ้านและผู้วิจัย ในเรื่องการสำรวจทรัพยากรชีวภาพ การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ การเฝ้าระวังปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติบริเวณแม่น้ำโขง เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่งก่อให้เกิดผลดังนี้

1. กลุ่มนักเรียนได้จัดตั้งกลุ่ม เพื่อพัฒนาเครือข่ายการอนุรักษ์แม่น้ำโขง
2. กลุ่มชาวบ้านในชุมชนมีการดำเนินการร่วมกัน เพื่อเฝ้าระวังการทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำระบบนิเวศและหาแนวทางการเพิ่มผลผลิตจากแหล่งน้ำ โดยการหาพันธุ์สัตว์น้ำมาปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ กำหนดเขตอนุรักษ์และกำหนดเครื่องมือจับสัตว์น้ำ

ผลการศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม พบปลาน้ำจืดจำนวน 32 วงศ์ 97 สกุล 164 ชนิด คือ *Amphotistes laoensis*, *Himantura chaophraya*, *Chitala ornata*, *C. blanci*, *Notopterus notopterus*, *Anguilla marmorata*, *Clupeichthys aesapnensis*, *Tenualosa thibaudeaui*, *T. toli*, *Setipinna melanochir*, *Paralaubuca typus*, *P. riveroi*, *Macrochirichthys macrochirus*, *Oxygaster pointoni*, *Parachela oxygastroides*, *P. siamensis*, *P. maculicauda*, *Raiamas guttatus*, *Opsarius koratensis*, *Esomus metallicus*, *Leptobarbus hoeveni*, *Luciosoma bleekeri*, *Rasbora borapetensis*, *R. rubrodorsalis*, *R. myersi*, *R. tornieri*, *R. spilocerca*, *R. trilineata*, *Cyprinus carpio*, *Probarbus jullieni*, *Catlocarpio siamensis*, *Thynnichthys thynnoides*, *Amblyrhynchichthys truncatus*, *Cosmochilus harmandi*, *Cyclocheilichthys enoplos*, *C. furcatus*, *C. apogon*, *C. lagleri*, *C. repasson*, *Mystacoleucus argenteus*, *M. atridorsalis*, *M. marginatus*, *M. ectypus*, *Puntioplites falcifer*, *P. proctozysron*, *Sikukia gudgeri*, *Barbodes altus*, *B. gonionotus*, *B. schwanefeldi*, *Hypsibarbus lagleri*, *H. malcolmi*, *H. wetmorei*, *Poropuntius deauratus*, *Scaphognathops bandanensis*, *S. stejnegeri*, *Discherodontus ashmeadi*, *Puntius brevis*, *Systemus orphoides*, *S. partipentazona*, *Bangana behri*, *Barbichthys nitidus*, *Cirrhinus jullieni*, *C. microlepis*, *C. cirrhosus*, *C. molitorella*, *Osteochilus hasselti*, *O. melanopleura*, *O. microcephalus*, *O. waandersi*, *Crossocheilus reticulatus*, *C. siamensis*, *Epalzeorhynchops frenatum*, *Hypophthalmichthys molitrix*, *Labeo rohita*, *L. dyocheilus*, *Morulius chrysophekadian*, *Hampala dispar*, *H. macrolepidota*, *Henicorhynchus ornatipinnis*, *H. lobatus*, *H. siamensis*, *Labiobarbus siamensis*, *Garra cambodgiensis*, *Mekongina erythrospila*, *Acanthopsis thiemmethdi*, *Yasuhikotakia modesta*, *Y. caudipunctatus*, *Y. morleti*, *Syncrossus helodes*, *Lepidocephalichthys hasselti*, *Pangio anguillaris*, *Gyrinocheilus pennocki*, *Bagrichthys macropterus*, *Pseudomystus siamensis*, *Heterobagrus bocourti*, *Mystus singaringan*, *M. mysticetus*, *M. atrifasciatus*, *Hemibagrus filamentus*, *H. wickii*, *H. wickioides*, *Belodontichthys dinema*, *Hemisilurus mekongensis*, *Kryptopterus*

cheveyi, *K. geminus*, *Micronema apogon*, *M. bleekeri*, *M. micronema*, *Ompok krattensis*, *Wallago attu*, *W. leerii*, *Laides longibarbis*, *Pangasianodon gigas*, *Pangasius conchophilus*, *P. hypophthalmus*, *P. larnaudi*, *P. sanitwongsei*, *P. bocourti*, *P. krempfi*, *P. macronema*, *P. pleurotaenia*, *Helicophagus leptorhynchus*, *Bagarius bagarius*, *B. suchus*, *B. yarrelli*, *Glyptothorax lampris*, *Akysis varius*, *Clarias batrachus*, *C. macrocephalus*, *Xenentodon cancila*, *Dermogynys siamensis*, *Monopterus albus*, *Macrognathus siamensis*, *M. semiocellatus*, *Mastacembelus favus*, *M. armatus*, *Parambassis siamensis*, *P. apogonoides*, *P. wolffi*, *Datnioides undecimradiatus*, *Boesemania microlepis*, *Toxotes microlepis*, *Pristolepis fasciata*, *Nandus oxyrhynchus*, *Oreochromis niloticus*, *Oxyeleotris marmoratus*, *Brachygobius mekongensis*, *Papuligobius ocellatus*, *Anabas testudineus*, *Trichopsis pumila*, *T. vittatus*, *Trichogaster trichopterus*, *T. microlepis*, *T. pectoralis*, *Betta smaragdina*, *Channa gachua*, *C. lucius*, *C. micropeltes*, *C. striata*, *Euryglossa harmandi*, *Monotreta leiurus*, *M. suvatti*, *M. fangi* และ *Auriglobus nefastus*

จากการสำรวจพบว่าปลาส่วนใหญ่มีความชุกชุม และมีการแพร่กระจายอย่างกว้างขวาง พบในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ แต่ก็มีปลาบางชนิด ได้แก่ *Amphotistes laoensis*, *Himantura chaophraya*, *Anguilla marmorata*, *Macrochirichthys macrochirus*, *Scaphognathops stejneri*, *Wallago leerii*, *Pangasius sanitwongsei*, *P. krempfi*, *Parambassis wolffi*, *Datnioides undecimradiatus* และ *Boesemania microlepis* ที่พบเฉพาะในบางบริเวณ เท่านั้น โดยเฉพาะปลา 6 ชนิด คือ *Macrochirichthys macrochirus*, *Wallago leerii*, *Pangasius sanitwongsei*, *P. krempfi*, *Datnioides undecimradiatus* และ *Boesemania microlepis* เป็นปลาที่เดิมเคยพบชุกชุมในแม่น้ำโขง แต่ปัจจุบันพบได้น้อยมาก หากไม่เร่งหาทางดำเนินการแก้ไข ปลาเหล่านี้อาจสูญหายไปจากแม่น้ำโขง

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ.....	(1)
สารบัญภาพ.....	(9)
สารบัญตาราง.....	(11)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย.....	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง.....	6
ไฟลัมคอร์ดาตา.....	6
คลาสออสทิกทิส.....	7
รายงานทางด้านอนุกรมวิธานของปลาน้ำจืดที่พบในประเทศไทย.....	9
รายงานทางด้านอนุกรมวิธานของปลาน้ำจืดที่พบในต่างประเทศ.....	10
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย และสถานที่เก็บข้อมูล.....	13
วัสดุอุปกรณ์.....	13
วิธีดำเนินการวิจัย.....	13
สถานที่เก็บข้อมูล.....	14
ระยะเวลาที่ทำการวิจัย.....	15
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	16
ระบบนิเวศบริเวณแม่น้ำโขง.....	16
สภาพทั่วไปของแม่น้ำโขง.....	16
สภาพน้ำในแม่น้ำโขง.....	16

บริบทชุมชน.....	17
บ้านเวินบึก.....	17
สภาพเศรษฐกิจและสังคม.....	17
ด้านสาธารณสุข.....	17
ปัญหาของชุมชนบ้านเวินบึก.....	17
บ้านไชยบุรี.....	18
สภาพเศรษฐกิจและสังคม.....	18
ด้านสาธารณสุข.....	18
ปัญหาของชุมชนบ้านไชยบุรี.....	18
การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขง.....	19
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์.....	19
แนวทางการอนุรักษ์แม่น้ำโขงและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน.....	19
ปัญหาและอุปสรรค.....	20
แนวทางแก้ไข.....	20
ความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด.....	21
กระเบนแม่น้ำโขง <i>Amphotistes laoensis</i>	30
ราหูน้ำจืด <i>Himantura chaophraya</i>	30
กราย <i>Chitala ornata</i>	31
ตองลาย <i>Chitala blanci</i>	32
สลาด <i>Notopterus notopterus</i>	32
ไหลยักษ์ <i>Anguilla marmorata</i>	33
ฉิวแก้ว <i>Clupeichthyes aesapnensis</i>	34
หมากผาง <i>Tenualosa thibaudeaui</i>	34
หมากผาง <i>Tenualosa toli</i>	35
แมงหูดำ <i>Setipinna melanochir</i>	36
แปบ <i>Paralaubuca typus</i>	36
แปบ <i>P. riveroi</i>	37
ฝักพริ้ว <i>Macrochirichthys macrochirus</i>	37
แปบ <i>Oxygaster pointoni</i>	38

(3)

หน้า

แปบ <i>Parachela oxygastroides</i>	39
แปบ <i>P. siamensis</i>	39
แปบหางดอก <i>P. maculicauda</i>	40
อ้ายอ้าว <i>Raiamas guttatus</i>	40
น้ำหมึก <i>Opsarius koratensis</i>	41

ชีวนวดยาว <i>Esomus metallicus</i>	42
บ้า <i>Leptobarbus hoeveni</i>	42
ชีวา้า <i>Luciosoma bleekeri</i>	43
ชีวหางแดง <i>Rasbora borapetensis</i>	44
ชีวครีบแดง <i>R. rubrodorsalis</i>	44
ชีว <i>R. myersi</i>	45
ชีวควาย <i>R. tornieri</i>	45
ชีวหางกรรไกรเล็ก <i>R. spilocerca</i>	46
ชีวหางกรรไกร <i>R. trilineata</i>	47
ไน <i>Cyprinus carpio</i>	47
ยี่สก <i>Probarbus jullieni</i>	48
กระโห้ <i>Catlocarpio siamensis</i>	48
เกล็ดถี่ <i>Thynnichthys thynnoides</i>	49
ตามิน <i>Amblyrhynchichthys truncatus</i>	49
ตะกาก <i>Cosmochilus harmandi</i>	50
ตะโปก <i>Cyclocheilichthys enoplos</i>	51
โจกไหม <i>C. furcatus</i>	51
ไส้ตันตาแดง <i>C. apogon</i>	52
ไส้ตัน <i>C. lagleri</i>	52
ไส้ตันตาขาว <i>C. repasson</i>	53
หางเหลือง <i>Mystacoleucus argenteus</i>	54
หนามหลัง <i>M. atridorsalis</i>	54
หนามหลัง <i>M. marginatus</i>	55
หนามหลังขาว <i>M. ectypus</i>	55

(4)

หน้า

แก้งครีบแดง <i>Puntioplites falcifer</i>	56
กะมั่ง <i>P. proctozysron</i>	57
มาง <i>Sikukia gudgeri</i>	57
ตะเพียนทอง <i>Barbodes altus</i>	58
ตะเพียนขาว <i>B. gonionotus</i>	58
กระแห <i>B. schwanefeldi</i>	59
ตะเพียน <i>Hypsibarbus lagleri</i>	60
จาด <i>H. malcolmi</i>	60
ตะพาก <i>H. wetmorei</i>	61
จาด <i>Poropuntius deauratus</i>	61

ตาตำ <i>Scaphognathops bandanensis</i>	62
ตาตำ <i>S. stejnegeri</i>	63
แดงน้อย <i>Discherodontus ashmeadi</i>	63
ตะเพียนทราย <i>Puntius brevis</i>	64
แก้มขี้ <i>Systemus orphoides</i>	65
เสื่อข้างลาย <i>S. partipentazona</i>	65
หัวหน้านอน <i>Bangana behri</i>	66
หางบ่วง <i>Barbichthys nitidus</i>	66
ปีกแดง <i>Cirrhinus jullieni</i>	67
นวลจันทร์ <i>C. microlepis</i>	68
นวลจันทร์เทศ <i>C. cirrhosus</i>	68
แกง <i>C. molitorella</i>	69
สร้อยนกเขา <i>Osteochilus hasselti</i>	69
พรม <i>O. melanopleura</i>	70
ร่องไม้ตับ <i>O. microcephalus</i>	71
ร่องไม้ตับ <i>O. waandersi</i>	71
เล็บมือนาง <i>Crossocheilus reticulatus</i>	72
ชีวข้างดำ <i>C. siamensis</i>	72
กาแดง <i>Epalzeorhynchus frenatum</i>	73

(5)

หน้า

ลิ้น <i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	74
ยี่สกเทศ <i>Labeo rohita</i>	74
บัว <i>L. dyocheilus</i>	75
กาดำ <i>Morulus chrysophekadian</i>	75
กระสูบจุด <i>Hampala dispar</i>	76
กระสูบขีด <i>H. macrolepidota</i>	77
สร้อยปีกแดง <i>Henicorhynchus ornatipinnis</i>	77
สร้อยหลอด <i>H. lobatus</i>	78
สร้อยขาว <i>H. siamensis</i>	78
สร้อยลูกกล้วย <i>Labiobarbus siamensis</i>	79
เลียหิน <i>Garra cambodgiensis</i>	80
สะอี <i>Mekongina erythrospila</i>	80
รากกล้วย <i>Acanthopsis thiemmethdi</i>	81
หมูขาว <i>Yasuhikotakia modesta</i>	81
หมูหางจุด <i>Y. caudipunctatus</i>	82

หมอคอก <i>Y. morleti</i>	83
หมูข้างลาย <i>Syncrossus helodes</i>	83
อีต <i>Lepidocephalichthys hasselti</i>	84
สายทอง <i>Pangio anguillaris</i>	85
สร้อยน้ำผึ้ง <i>Gyrinocheilus pennocki</i>	85
คุกมูน <i>Bagrichthys macropterus</i>	86
แขยงหิน <i>Pseudomystus siamensis</i>	86
แขยงธง <i>Heterobagrus bocourti</i>	87
แขยงใบข้าว <i>Mystus singaringan</i>	88
แขยงข้างลาย <i>M. mysticetus</i>	88
แขยงข้างลาย <i>M. atrifasciatus</i>	89
กตเหลือง <i>Hemibagrus filamentus</i>	89
กตดำ <i>H. wickii</i>	90
กตแก้ว <i>H. wickioides</i>	91

(6)

หน้า

คางเบื่อน <i>Belodontichthys dinema</i>	91
ดั่งแดง <i>Hemisilurus mekongensis</i>	92
ปีกไก่ <i>Kryptopterus cheveyi</i>	92
ขาไก่ <i>K. geminus</i>	93
น้ำเงิน <i>Micronema apogon</i>	94
แดง <i>M. bleekeri</i>	94
สะงั่ว <i>M. micronema</i>	95
สยมพร <i>Ompok krattensis</i>	95
เค้าขาว <i>Wallago attu</i>	96
เค้าดำ <i>W. leerii</i>	97
สังกะวาดขาว <i>Laides longibarbis</i>	97
ปีก <i>Pangasianodon gigas</i>	98
เผา <i>Pangasius conchophilus</i>	98
สวาย <i>P. hypophthalmus</i>	99
เทโพ <i>P. larnaudi</i>	100
เทพา <i>Pangasius sanitwongsei</i>	100
อ้ายด้อง <i>P. bocourti</i>	101
ริน <i>P. krempfi</i>	101
สังกะวาด <i>P. macronema</i>	102
สังกะวาดท้องคม <i>P. pleurotaenia</i>	103

สวายหนู <i>Helicophagus leptorhynchus</i>	103
แค้ <i>Bagarius bagarius</i>	104
แค้จู้ <i>B. suchus</i>	104
แค้ควาย <i>Bagarius yarrelli</i>	105
แค้ติดหิน <i>Glyptothorax lampris</i>	106
ขยุย <i>Akysis varius</i>	106
ดุกด้ำน <i>Clarias batrachus</i>	107
ดุกอูย <i>C. macrocephalus</i>	107
กระทุงเหว <i>Xenentodon cancilla</i>	108

(7)

หน้า

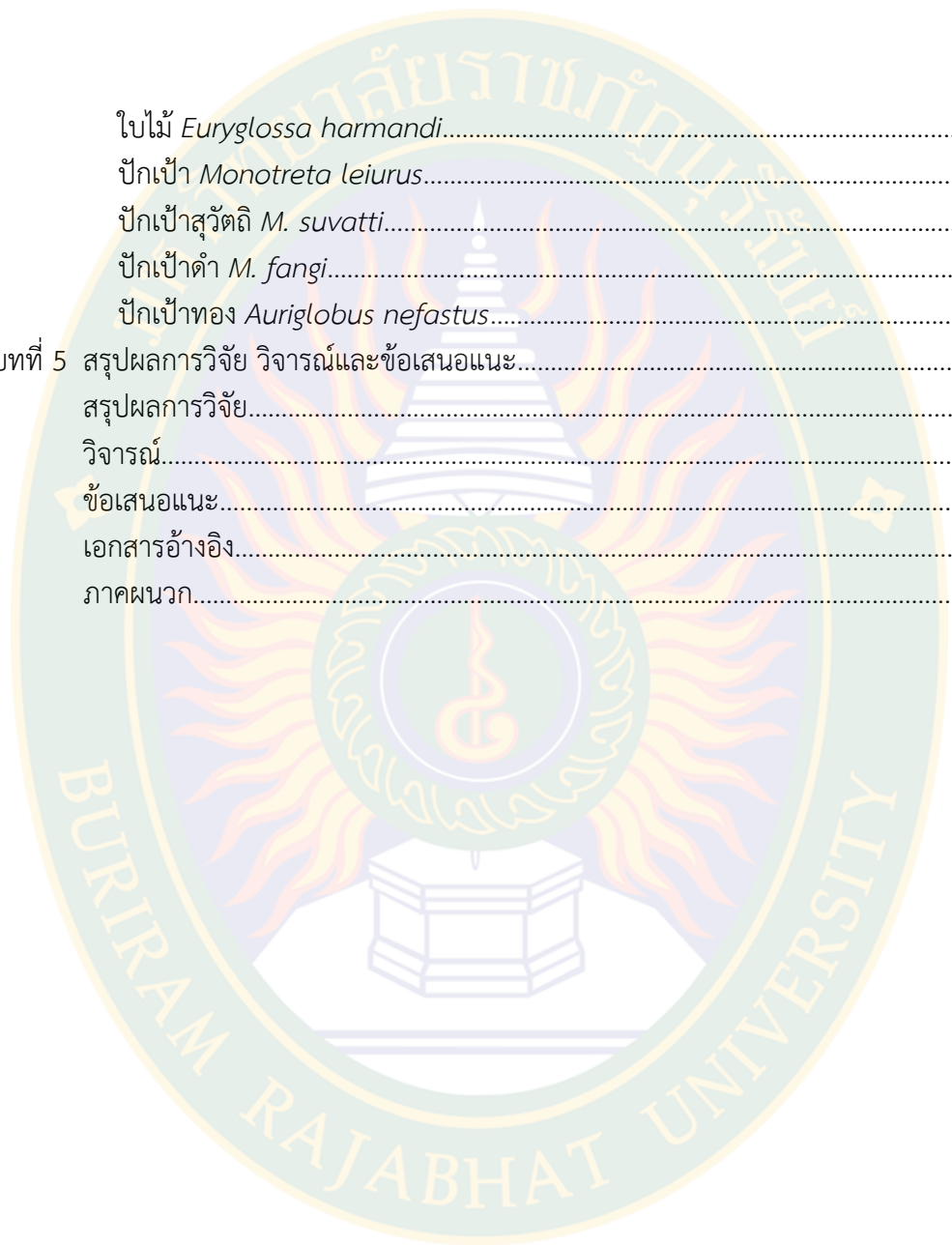
เข้ม <i>Dermogynys siamensis</i>	109
ไหลดนา <i>Monopterus albus</i>	109
หลด <i>Macrogathus siamensis</i>	110
หลดหลังจุด <i>M. semiocellatus</i>	110
กระทิง <i>Mastacembelus favus</i>	111
กระทิง <i>M. armatus</i>	112
แป้นแก้ว <i>Parambassis siamensis</i>	112
แป้นแก้ว <i>P. apogonoides</i>	113
แป้นแก้วยักซ์ <i>P. wolffi</i>	114
เสื่อตอ <i>Datnioides undecimradiatus</i>	114
ม้า <i>Boesemania microlepis</i>	115
เสื่อพ่นน้ำ <i>Toxotes microlepis</i>	116
หมอช้างเหยียบ <i>Pristolepis fasciata</i>	116
ดุมซี <i>Nandus oxyrhynchus</i>	117
นิล <i>Oreochromis niloticus</i>	118
บู่ทราย <i>Oxyeleotris marmoratus</i>	118
บู่แคะ <i>Brachygobius mekongensis</i>	119
บู่หางดอก <i>Papuligobius ocellatus</i>	120
หมอ <i>Anabas testudineus</i>	120
กริมสี <i>Trichopsis pumila</i>	121
กริมควาย <i>T. vittatus</i>	121
กระดี่หม้อ <i>Trichogaster trichopterus</i>	122
กระดี่นาง <i>T. microlepis</i>	123
สลิด <i>T. pectoralis</i>	123
กั๊ด <i>Betta smaragdina</i>	124

ก้าง <i>Channa gachua</i>	124
กระสง <i>C. lucius</i>	125
ชะโด <i>C. micropeltes</i>	126
ช่อน <i>C. striata</i>	126

(8)

หน้า

ใบไม้ <i>Euryglossa harmandi</i>	127
ปักเป้า <i>Monotreta leiurus</i>	128
ปักเป้าสุวัตถิ <i>M. suvatti</i>	128
ปักเป้าดำ <i>M. fangi</i>	129
ปักเป้าทอง <i>Auriglobus nefastus</i>	130
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย วิจัยและข้อเสนอแนะ.....	152
สรุปผลการวิจัย.....	153
วิจัย.....	156
ข้อเสนอแนะ.....	160
เอกสารอ้างอิง.....	162
ภาคผนวก.....	167

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ลักษณะภายนอกของปลา.....	8
2 ลักษณะภายในของปลา.....	8
3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม.....	131
4 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี.....	168
5 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี.....	168
6 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านนาเมือง อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี.....	169
7 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณชุมชนเทศบาลชานุมาน อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ.....	169
8 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร.....	170
9 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม.....	170
10 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม.....	171
11 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม.....	171
12 นักเรียนโรงเรียนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ศึกษาวิธีวิเคราะห์คุณภาพน้ำ.....	172
13 นักเรียนศึกษาวิธีวัดปริมาณออกซิเจนในแม่น้ำโขง.....	172
14 นักเรียนศึกษาวิเคราะห์คุณภาพน้ำ.....	173
15 นักเรียนลงเรือสำรวจคุณภาพน้ำและทรัพยากรชีวภาพในแม่น้ำโขง.....	173

ภาพที่	หน้า
16 นักเรียนสำรวจทรัพยากรชีวภาพ.....	174

17	นักเรียนสำรวจทรัพยากรชีวภาพ.....	174
18	การเลี้ยงปลาในกระชังบริเวณบ้านอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม.....	175
19	การศึกษาบริบทชุมชนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี.....	175
20	การศึกษาบริบทชุมชนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี.....	176
21	การศึกษาบริบทชุมชนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี.....	176
22	กิจกรรมให้ความรู้แก่เยาวชนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้นำชุมชน.....	177
23	การศึกษาบริบทชุมชนบ้านไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม.....	177
24	การศึกษาบริบทชุมชนบ้านไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม.....	178

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	การจัดหมวดหมู่และการแพร่กระจายของปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง.....	21
---	--	----

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ประเทศไทยในอดีตมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งป่าไม้ และแหล่งน้ำต่าง ๆ ประกอบด้วยสัตว์ป่าที่เป็นสัตว์บกและสัตว์น้ำนานาชนิด ในปัจจุบันประเทศไทย มีการพัฒนาในหลายด้าน ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การผลิตสิ่งมีชีวิตที่ดัดแปลง สารพันธุกรรมจากการตัดต่อยีน (gene) ด้วยเทคนิคทางพันธุวิศวกรรม (Genetic Engineering) เรียกสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ว่า GMOs (Genetically modified organisms) ซึ่งเกิดผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิต พันธุ์ดั้งเดิมหรือพันธุ์พื้นเมือง สุขภาพและอนามัยของมนุษย์ รวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (พยอม รอดตมวงคผลดี, 2547) ด้านอุตสาหกรรม เช่น การผลิตพลาสติก สารเคมีต่าง ๆ และสารเคมีปราบ ศัตรูพืช ด้านการเกษตรกรรม เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การปรับสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ การนำ เทคนิค การเกษตรกรรมของประเทศทางตะวันตกมาใช้ การใช้สารเคมีปราบวัชพืช ยาฆ่าแมลงและ การใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาในหลายด้านเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เกิดปัญหามลพิษทางดิน น้ำและ อากาศ มีสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น รวมทั้งการขาดจิตสำนึกและการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของ ประชาชนในชุมชนและประเทศในการช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้ เป็นสาเหตุที่ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตในประเทศไทยลดน้อยลง

แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำระหว่างประเทศ มีความยาวประมาณ 4,200 กิโลเมตร นับว่าเป็นแม่น้ำที่ ยาวที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นอันดับที่ 12 ของโลก มีแหล่งกำเนิดอยู่ในที่ราบสูงทิเบต ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ไหลผ่านมณฑลยูนนาน สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาว ไทย กัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และไหลลงสู่ทะเลจีนใต้ ลุ่มแม่น้ำโขงมีพื้นที่ ประมาณ 798,000 ตารางกิโลเมตร (คณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติไทย, 2546)

แม่น้ำโขงเป็นแหล่งทรัพยากรประมงสำคัญของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำใน หลายประเทศ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไทย กัมพูชาและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งสามารถทำการประมงได้ตลอดปี นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำหลายชนิด ซึ่งในฤดูฝนสัตว์เหล่านี้จะแพร่กระจายไปตามลำน้ำสาขาและ แหล่งน้ำใกล้เคียง ทำให้บริเวณเหล่านั้นมีความอุดมสมบูรณ์

การประมงในแม่น้ำโขงเป็นการประมงน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก เลี้ยงประชากร ทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำ ในปี พ.ศ. 2551 มีผลผลิตการประมงจากการจับสัตว์น้ำประมาณ 1.9 ล้านตัน และ จากการเลี้ยงสัตว์น้ำประมาณ 2 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าประมาณ 3.9 - 7.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

รวมทั้งการประมงเพื่อการยังชีพของประชากรอีกหลายล้านคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง (คณะกรรมการแม่น้ำโขง, 2553)

ในปัจจุบันเกิดความเปลี่ยนแปลงหลายประการในแม่น้ำโขง เช่น การระเบิดแก่งหินสร้างร่องน้ำเพื่อการเดินเรือ การสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำโขงหลายแห่งในสาธารณรัฐประชาชนจีน การสร้างเขื่อนในลำน้ำสาขาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำโขงในช่วงฤดูแล้งลดน้อยลงผิดปกติอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต การสืบพันธุ์ การวางไข่ รวมทั้งการแพร่กระจายของปลาในแม่น้ำโขง ทำให้ปลาหลายชนิดในแม่น้ำโขงลดจำนวนลง และอาจสูญพันธุ์ไปจากแม่น้ำโขง เช่น ปลาบึก *Pangasianodon gigas*

ปลาน้ำจืด นับว่าเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เป็นแหล่งอาหารโปรตีนสำคัญที่เลี้ยงประชาชนในลุ่มแม่น้ำโขง รวมทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประชาชนได้นำไปประกอบอาหารชนิดต่าง ๆ รวมทั้งการถนอมอาหาร เช่น การทำปลาเค็ม ปลาป่น ปลาร้า ปลาแห้ง ปลาต้ม ปลาจ่อม ฯลฯ ในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาสำรวจชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขงอย่างครอบคลุม ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขงตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำไปประยุกต์ใช้ เช่น การเพาะเลี้ยงปลาบางชนิดเพื่อเพิ่มผลผลิต รวมทั้งเพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ชุมชน โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ร่วมกันศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขงตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการแพร่กระจายของปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขงตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาเครื่องมือที่ใช้ทำการประมงปลาแต่ละชนิดในแม่น้ำโขงตอนล่าง
4. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ระหว่างชุมชน โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นและมหาวิทยาลัย ในการอนุรักษ์ พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

3

5. เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับชุมชน โรงเรียน และมหาวิทยาลัย ในการนำฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยมีขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตประชากร

1.1 ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

ดังต่อไปนี้

1.1.1 บ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

1.1.2 บ้านไชยบุรี ตำบลไชยบุรี อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดนครพนม

1.1.3 บ้านผาตั้ง ตำบลผาตั้ง อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย

1.1.4 บ้านคกิ้ว ตำบลปากตม อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย

1.2 นักเรียนและครู ในโรงเรียน

ดังต่อไปนี้

1.2.1 โรงเรียนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

1.2.2 โรงเรียนบ้านผาตั้ง ตำบลผาตั้ง อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย

1.3 นักศึกษาและอาจารย์สาขาวิชาชีววิทยาประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2. ขอบเขตพื้นที่

แม่น้ำโขงตอนล่าง เริ่มตั้งแต่จังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร นครพนม บึงกาฬ หนองคายและจังหวัดเลย

3. ขอบเขตเนื้อหา

3.1 ฐานข้อมูลด้านบริบทชุมชน นิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม

3.2 ศึกษาคุณภาพน้ำในแม่น้ำโขงตอนล่าง

3.2 ศึกษาความหลากหลายของชนิด และการแพร่กระจายของปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขงตอนล่าง ตั้งแต่จังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร นครพนม บึงกาฬ หนองคายและจังหวัดเลย

4

3.3 ส่งเสริมวิถีชีวิตเชิงนิเวศวิทยาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรแหล่งน้ำและการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

การวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR)

ความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อม

ภูมิปัญญาชาวบ้าน

เครือข่ายการเรียนรู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ชุมชน โรงเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขงตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และเกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

2. ทราบข้อมูลการแพร่กระจายของปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขงตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

3. ทราบเครื่องมือที่ทำการประมงปลาแต่ละชนิดในแม่น้ำโขงตอนล่าง

4. ได้เครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นและมหาวิทยาลัย ในการอนุรักษ์ พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

5. เป็นฐานข้อมูลในการวิจัยและวางแผนพัฒนาต่อไป

การเผยแพร่โครงการวิจัย โดยเผยแพร่ในการประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รวมทั้งลงในวารสารทางวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับ

หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
มีดังต่อไปนี้

1. โรงเรียน

โรงเรียนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

โรงเรียนบ้านผาตั้ง ตำบลผาตั้ง อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย

5

โรงเรียนพุทไธสง ตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

โรงเรียนบ้านเพี้ยแก้ว ตำบลบ้านยาง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

และโรงเรียนในท้องถิ่นริมฝั่งแม่น้ำโขงตอนล่าง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร นครพนม บึงกาฬ หนองคายและจังหวัดเลย

2. องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

องค์กรบริหารส่วนตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม องค์กรบริหารส่วนตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร และเทศบาลตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

เทศบาลตำบลชานุมาน อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ

องค์กรบริหารส่วนตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

องค์กรบริหารส่วนตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม องค์กรบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง และองค์กรบริหารส่วนตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

องค์กรบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง องค์กรบริหารส่วนตำบลปungคล้า อำเภอปungคล้า องค์กรบริหารส่วนตำบลโคสี อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

องค์กรบริหารส่วนตำบลโพนแพง อำเภอรัตนวาปี องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง และองค์กรบริหารส่วนตำบลผาตั้ง อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย

องค์การบริหารส่วนตำบลหาดคัมภีร์ อำเภอปากชม และองค์การบริหารส่วนตำบลปากชม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

แผนการถ่ายทอดผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายมีดังต่อไปนี้

1. การสนทนากลุ่ม
2. การทำประชาคม
3. เอกสารเสริมความรู้
4. เอกสารรายงานผลการวิจัย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

ปลาน้ำจืดจัดเป็นสัตว์มีกระดูกสันหลัง จัดอยู่ในไฟลัมคอर्डาตา (Phylum Chordata) คลาส ออสทิอิกทีส (Class Osteichthyes) ดังต่อไปนี้

ไฟลัมคอर्डาตา

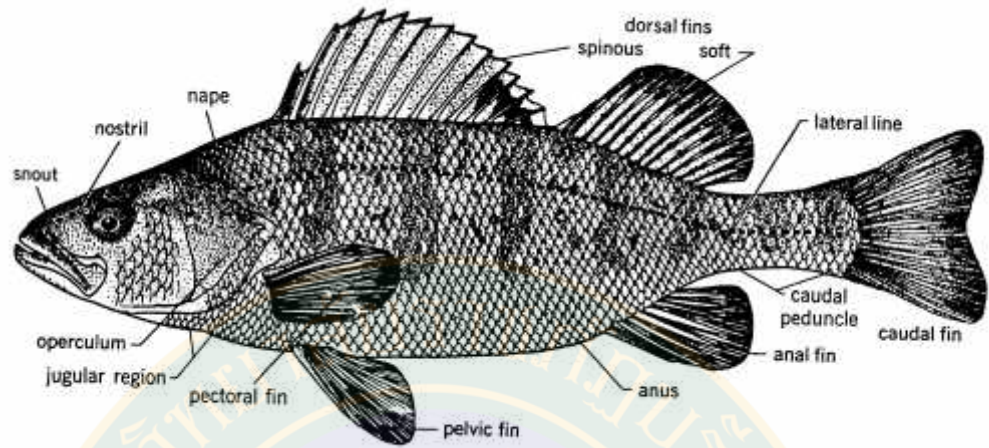
สัตว์ที่จัดอยู่ในไฟลัมคอर्डาตา เรียกว่า คอร์ดเตต (chordate) ส่วนใหญ่ดำรงชีพอิสระอาศัยอยู่ในแหล่งน้ำจืด ในทะเลหรืออาศัยอยู่บนบก คอร์ดเตตพบประมาณ 53,000 ชนิด ได้แก่ ปลา สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก สัตว์เลื้อยคลาน นกและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม คอร์ดเตตแต่ละชนิดมีรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน มีสมมาตรด้านข้าง (bilateral symmetry) และมีโนโทคอร์ด (notochord) เป็นแกนของร่างกาย บางชนิดมีโนโทคอร์ดตลอดชีวิต เช่น แอมฟิออกซัส (amphioxus) และแฮกฟิช (hagfish) บางชนิดพบโนโทคอร์ดในบางระยะของวัฏจักรชีวิต เช่น เพรียงหัวหอม (ascidian) พบในระยะตัวอ่อน ส่วนสัตว์มีกระดูกสันหลังเกิดกระดูกสันหลังขึ้นแทนที่โนโทคอร์ด บริเวณด้านข้างของคอหอยในระยะตัวอ่อนมีช่องเหงือก (gill slit) บางชนิดพบช่องเหงือกในระยะตัวเต็มวัย เช่น ฉลาม กระเบนและปลากระดูกแข็ง มีรยางค์ที่ใช้ในการเคลื่อนที่ 2 คู่ คอร์ดเตตมีขนาดแตกต่างกัน ตั้งแต่ขนาดเล็ก เช่น แอมฟิออกซัสลำตัวยาวประมาณ 2 - 5 เซนติเมตร ฉลามขาวลำตัวยาวประมาณ 20 ฟุต จนถึงสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด คือ วาฬสีน้ำเงิน ลำตัวยาวประมาณ 100 ฟุต คอร์ดเตตส่วนใหญ่สามารถเคลื่อนที่ได้ โดยอาศัยการทำงานของกล้ามเนื้อและรยางค์ เช่น ครีบกหรือขา ยกเว้นเพรียงหัวหอมที่อาศัยเกาะอยู่กับวัตถุในทะเลและเคลื่อนที่ไม่ได้

อาหารของคอร์ดเตต ได้แก่ สารอินทรีย์ พืชหรือสัตว์ พวกปรสิตรได้รับอาหารจากโฮสต์ เมื่อกินอาหารเข้าสู่ปาก ผ่านคอหอย หลอดอาหาร กระเพาะอาหารและลำไส้เล็ก การย่อยอาหารและการดูดซึมอาหารเกิดขึ้นในกระเพาะอาหารและลำไส้เล็ก ส่วนกากอาหารถูกขับออกทางทวารหนัก ส่วนใหญ่เลือดประกอบด้วยเม็ดเลือดแดง เม็ดเลือดขาว เกล็ดเลือดและน้ำเลือด อวัยวะการหมุนเวียนเลือดเจริญดี ประกอบด้วยหัวใจและเส้นเลือด พวกสัตว์น้ำ เช่น ปลา หายใจโดยใช้เหงือก สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกหายใจโดยใช้เหงือก ปอดและผิวหนัง ส่วนสัตว์บกหายใจโดยใช้ปอด เช่น สัตว์เลื้อยคลาน นกและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ขับถ่ายของเสียพวกแอมโมเนีย (ammonia) ยูเรีย (urea) หรือกรดยูริก (uric acid) โดยใช้เนฟริเดียม (nephridium) หรือไต (kidney) ที่อยู่ภายในช่องท้อง ขับของเสียออกนอกร่างกายทางช่องขับถ่าย คอร์ดเตตส่วนใหญ่มีระบบประสาทเจริญดี โดยเฉพาะสัตว์มีกระดูกสันหลัง

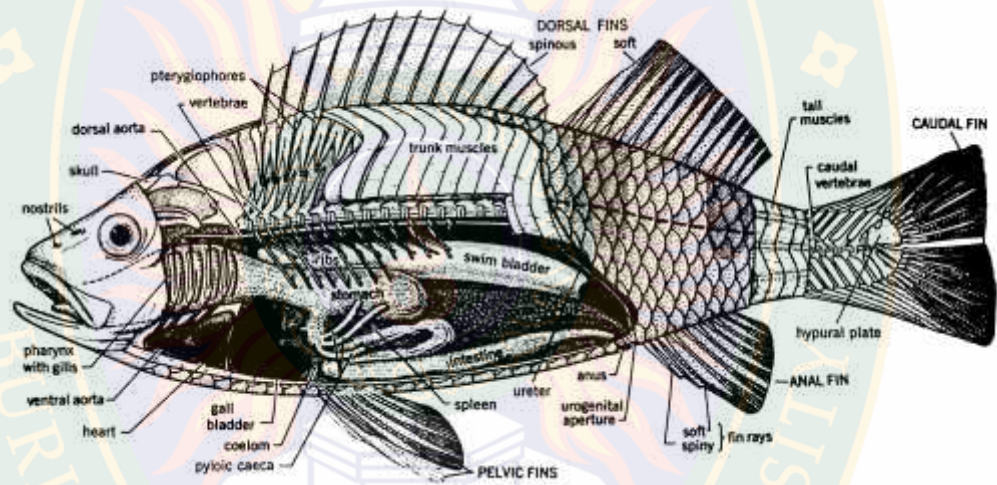
ประกอบด้วยสมอง ไขสันหลังและเส้นประสาท การสืบพันธุ์ ส่วนใหญ่สืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ เป็นสัตว์แยกเพศ อวัยวะสืบพันธุ์เพศผู้สร้างตัวสุจิ ส่วนอวัยวะสืบพันธุ์เพศเมียสร้างไข่ที่มีปริมาณไข่แดงแตกต่างกัน การปฏิสนธิเกิดขึ้นภายนอกหรือภายในร่างกาย ไชโกตเจริญเป็นตัวอ่อนระยะต่าง ๆ และเจริญเป็นตัวเต็มวัย (พยอม รอตมงคลดี, 2549)

คลาสออสทีอิกทีส

สัตว์ที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้เป็นพวกปลากระดูกแข็ง (bony fish) พบประมาณ 30,000 ชนิด ได้แก่ ปลาซ็อน ปลาตุ๊ก ปลาหมอ รวมทั้งปลาที่มีปอด (lungfish) เช่น *Lepidosiren* อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำจืด น้ำกร่อยหรืออาศัยอยู่ในทะเล ลำตัวรูปทรงกระบอกยาว มีปากอยู่บริเวณด้านบน ภายในปากมี ขากรรไกรและฟัน มีรูจมูก 1 - 2 คู่ โครงร่างภายในประกอบด้วยกระดูกและกระดูกสันหลังจำนวนมาก บริเวณผิวหนังมีต่อมเมือก (mucous gland) และมีเกล็ด (scale) ปกคลุม เช่น เกล็ดกานอยด์ (ganoid scale) เกล็ดไซคลอยด์ (cycloid scale) หรือเกล็ดทีนอยด์ (ctenoid scale) บางชนิดไม่มีเกล็ด มีครีบเดี่ยวและครีบคู่ บางชนิดมีก้านครีบ (fin ray) ที่เป็นกระดูกอ่อนหรือกระดูกทำหน้าที่ค้ำจุนครีบ มีหัวใจ 2 ห้อง คือ ห้องบน 1 ห้องและห้องล่าง 1 ห้อง เม็ดเลือดแดงมีรูปร่างกลมรีและมีนิวเคลียส หายใจโดยใช้เหงือกซึ่งอยู่ติดกับแกนกระดูก (gill arch) ภายในช่องเหงือกและมีแผ่นปิดเหงือก (operculum) มีกระเพาะลมที่มีท่อต่อกับคอหอย หายใจด้วยปอด เช่น ปลาที่มีปอด (lungfish) ขับถ่ายของเสียโดยใช้ไต มีสมองและเส้นประสาทสมอง 10 คู่ ตาเจริญดีและไม่มีหนังตา ออกลูกเป็นไข่หรือออกลูกเป็นตัว ไข่มีขนาดเล็กและมีไข่แดงปริมาณมาก การปฏิสนธิเกิดขึ้นภายนอกหรือภายในร่างกาย พบตั้งแต่ยุคดีโวเนียน (Devonian era) ถึงปัจจุบัน มีขนาดแตกต่างกัน ตั้งแต่ขนาดเล็ก เช่น *Pandaka* ลำตัวยาวประมาณ 1 เซนติเมตร จนถึงขนาดใหญ่ เช่น ปลาสเตอร์เจียน (sturgeon) ลำตัวยาวประมาณ 13 ฟุต และหนักประมาณ 1,285 ปอนด์ ซันฟิช (sunfish) *Mola* หนักประมาณ 2,000 ปอนด์ (พยอม รอตมจลดี, 2549)

ภาพที่ 1 ลักษณะภายนอกของปลา
 ที่มา (Storer, Usinger, Stebbins and Nybakken, 1979, p. 666)

ภาพที่ 2 ลักษณะภายในของปลา
 ที่มา (Storer, Usinger, Stebbins and Nybakken, 1979, p. 666)

การศึกษาด้านความหลากหลายของชนิดหรืออนุกรมวิธาน (Taxonomy) ของปลาน้ำจืดที่พบในประเทศไทย และในต่างประเทศที่อยู่บริเวณใกล้เคียงนั้น ได้มีรายงานการสำรวจดังนี้

รายงานทางด้านอนุกรมวิธานของปลาน้ำจืดที่พบในประเทศไทย มีดังต่อไปนี้

Smith (1945) รายงานปลาน้ำจืดในประเทศไทยไว้ในหนังสือ The Freshwater Fishes of Siam, or Thailand จำนวน 51 วงศ์ (Family) 209 สกุล (Genus) 555 ชนิด (Species)

Vidthayanon (1993) รายงานการปรับปรุงอนุกรมวิธานของปลา catfish ที่จัดอยู่ในวงศ์ Pangasiidae จำนวน 2 สกุล 21 ชนิด โดยศึกษาตัวอย่างที่เก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑ์หลายแห่ง รวมทั้งศึกษาตัวอย่างในประเทศไทย

Mekong River Communication (2002) รายงานปลาน้ำจืดขนาดใหญ่ในแม่น้ำโขง 3 ชนิด คือ *Catlocarpio siamensis*, *Pangasianodon gigas*, *Probarbus jullieni*

ธงชัย จำปาศรี และวิรัช จิวแหยม (2545) ศึกษาธรรมชาติความสมบูรณ์เพศของปลาบางชนิดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดเลย หนองคาย นครพนมและอุบลราชธานี ได้ตรวจสอบค่าธรรมชาติความสมบูรณ์เพศของปลา 13 ชนิด คือ *Micronema apogon*, *M. bleekeri*, *Pangasius conchophilus*, *P. macronema*, *Helicophagus waandersi*, *Mystus singaringan*, *M. wyckioides*, *Belodontichthys dinema*, *Barbodes gonionotus*, *Hypsibarbus wetmorei*, *Morulius chrysophekadion*, *Puntioplites proctozyron*, *Cyclochelichthys enoplos* พบว่าส่วนใหญ่วางไข่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคม

อนุพงษ์ สนิทชน ประภาส โฉลกพันธ์รัตน์ และวิรัช จิวแหยม (2548) ศึกษาลักษณะภายนอกและลักษณะภายในที่ใช้จำแนกครอบครัวปลาสวายและปลาสังกะวาดเหลืองที่พบในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดหนองคายและนครพนม พบปลา 10 ชนิด คือ *Lrides hexanema*, *Clupisoma sinensis*, *Pangasianodon gigas*, *P. hypophthalmus*, *Pteropangasius pleurotaenia*, *Pangasius lamaudii*, *P. conchophilus*, *P. sanitwongsei*, *P. bocourti*, *P. macronema*

สถาบันประมงน้ำจืดแห่งชาติ (2555) รายงานข้อมูลการแพร่กระจายของพันธุ์ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในปี พ.ศ. 2498 จำนวน 137 ชนิด

พยอม รอดมงคลดี จำนงค์ รอดมงคลดี และงามตา โอกาสดี (2552) ศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำมูล ในเขตอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ พบจำนวน 22 วงศ์ 54 สกุล 77 ชนิด

รายงานทางด้านอนุกรมวิธานของปลาน้ำจืดที่พบในต่างประเทศ มีดังต่อไปนี้

Rainboth (1996a) สำรวจปลาน้ำจืด cyprinid fish ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบปลาสกุลใหม่ (new genus) คือ *Hypsibarbus* จำนวน 12 ชนิด

Hee and Rainboth (1999) รายงานปลาน้ำจืดที่พบใน Indochina สกุล *Hemibagrus* จำนวน 6 ชนิด คือ *H. filamentus*, *H. hoevenii*, *H. nemurus*, *H. wyckii*, *H. wyckioides* และปลาน้ำจืดชนิดใหม่ (new species) คือ *H. spilopterus*

Tan and Lim (2004) ศึกษาปลาน้ำจืดในบริเวณเกาะ Anambas และ Natuna ในทะเลจีนใต้ พบปลาน้ำจืด 82 ชนิด

Robert (1998) รายงานปลา sisorid catfish ชนิดใหม่ คือ *Pseudecheneis sympelvicus* ในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปีต่อมา Robert (1999) รายงานปลา cyprinid สกุล *Tor* ในลุ่มแม่น้ำโขง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 3 ชนิด คือ *T. tambra*, *T. sinensis* และปลาชนิดใหม่ คือ *T. ater*

Chen and Kottelat (2003) รายงานปลา goby ชนิดใหม่ 3 ชนิด ในบริเวณตะวันออกเฉียงเหนือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือ *Rhinogobius milleri*, *R. nammaensis*, *R. vermiculatus* ในปีต่อมา Ng (2004) รายงานปลา glyptosternine catfish บริเวณตอนเหนือของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือ *Oreoglanis macronemus*

Kottelat (1985) รายงานการสำรวจปลาน้ำจืดที่พบในประเทศกัมพูชา จำนวน 27 วงศ์ 127 สกุล 228 ชนิด

Rainboth (1996b) รายงานการสำรวจปลาน้ำจืดที่พบในแม่น้ำโขง ประเทศกัมพูชา ประมาณ 500 ชนิด ไว้ในหนังสือ *Fishes of the Cambodian Mekong*

Ng (2005) รายงานการสำรวจพบปลาน้ำจืด catfish ชนิดใหม่ ในแม่น้ำ Irrawaddy สหภาพพม่า คือ *Amblyceps carinatum*

Robert (2007) รายงานปลาน้ำจืดสกุลใหม่ คือ *Celestichthys* และชนิดใหม่ คือ *C. margaritatus* ที่สำรวจพบในลุ่มน้ำ Salween ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของ Inle Lake ประเทศพม่า

Alfred (1966) รายงานปลาน้ำจืดที่พบในประเทศสิงคโปร์ จำนวน 18 วงศ์ 39 สกุล 66 ชนิด

Chen, Yang and Chen (1999) รายงานปลา goby ชนิดใหม่ ในลุ่มน้ำ Honghe จังหวัด Yunnan สาธารณรัฐประชาชนจีน คือ *Rhinogobius honghensis*

Xie, Xie and Zhang (2003) สำรวจปลาในลุ่มแม่น้ำ Yangtze สาธารณรัฐประชาชนจีน พบ cyprinid fish ชนิดใหม่ คือ *Sinibrama longianalis*

Zhou, Pan and Kottelat (2005) รายงานปลาน้ำจืดที่พบในจังหวัด Yunnan สาธารณรัฐประชาชนจีน สกุล *Garra* 3 ชนิด คือ *G. imberba*, *G. caudofasciata* และชนิดใหม่ *G. micropulvinus* รวมทั้งสกุล *Discogobio* 2 ชนิด คือ *D. yunnanensis*, *D. brachyphysallidos*

Zhang (2006) สำรวจพบปลาน้ำจืด silurid fish ในลุ่มแม่น้ำ Irrawaddy สาธารณรัฐประชาชนจีน คือ *Garra rotundinasus*

Zhou, Yang, Li and Li (2007) สำรวจปลาในลุ่มน้ำ Salween (Nujiang) ซึ่งเป็นสาขาของแม่น้ำ Irrawaddy สาธารณรัฐประชาชนจีน พบปลา catfish ชนิดใหม่ คือ *Pseudexostoma longipterus*

Motomura and Tsukawaki (2006) สำรวจพบปลา threadfin ชนิดใหม่ ในแม่น้ำโขง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม คือ *Polynemus bidentatus*

Lim, Ng and Kotellat (1990) ศึกษาอนุกรมวิธานของปลาน้ำจืดใน Endau-Rampin State Park ประเทศมาเลเซีย พบจำนวน 21 วงศ์ 38 สกุล 47 ชนิด

Ng, Tan and Lim (1999) ศึกษาปลาน้ำจืดใน Pulau Tioman ประเทศมาเลเซีย พบจำนวน 48 ชนิด ในจำนวนนี้พบเป็นครั้งแรกจำนวน 10 ชนิด คือ *Megalops cyprinoides*, *Apogon hyalosoma*, *Butis gymnopomus*, *Eleotris melanosoma*, *Giuris margaritacea*, *Lophogobius bleekeri*, *Exyrias puntang*, *Pseudogobius javanicus*, *Stiphodon atropurpureus*, *Parioglossus raoi*

Nyanti, Yee and Adha (1999) ศึกษาปลาน้ำจืดในซาราวัก (Sarawak) ประเทศมาเลเซีย พบจำนวน 7 วงศ์ 19 สกุล 24 ชนิด

Rahim, Long and Abang (2002) สำรวจปลาน้ำจืดในแม่น้ำหลายสาย ใน Crocker Range National Park ประเทศมาเลเซีย พบจำนวน 4 วงศ์ 7 สกุล 17 ชนิด

Chen and Tan (2005) รายงานการสำรวจปลาน้ำจืดใน Pulau Tioman ประเทศมาเลเซีย พบปลา goby ชนิดใหม่ คือ *Stiphodon aureorostrum*

Ng and Rachmatika (1999) รายงานการสำรวจปลาน้ำจืด catfish ใน Bentuang Karimun National Park, Kalimantan ประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 5 วงศ์ 12 สกุล 15 ชนิด ในจำนวนนี้พบปลาชนิดใหม่ คือ *Pseudomystus flavipinnis* ต่อมา Ng and Rachmatika (2005) รายงานการสำรวจพบปลาน้ำจืด rheophilic catfish ชนิดใหม่ในบอร์เนียว (Borneo) คือ *Glyptothorax exodon*

Ng (2003) รายงานการสำรวจพบปลา clariid catfish ชนิดใหม่ในแม่น้ำ Mahakam ทางด้านทิศตะวันออกของบอร์เนียว คือ *Clarias nigricans*

Ng, Wirjoatmodjo and Hadiaty (2004) รายงานปลาน้ำจืด silurid catfish ชนิดใหม่ ในบริเวณทางตอนเหนือของสุมาตรา (Sumatra) ประเทศอินโดนีเซีย คือ *Kryptopterus piperatus* ในปีเดียวกัน Ng and Tan (2004) สำรวจพบปลาน้ำจืด silurid catfish ชนิดใหม่ในบอร์เนียว ประเทศอินโดนีเซีย คือ *Ompok platyrhynchus*

Cervancia and Kotellat (2007) สำรวจปลาน้ำจืดในกลุ่มแม่น้ำ Abogan และ Barbacan ประเทศฟิลิปปินส์ พบปลาน้ำจืดชนิดใหม่ คือ *Cyclocheilichthys schoppeae*

Allen (1989) รายงานปลาน้ำจืดในประเทศออสเตรเลีย จำนวน 41 วงศ์ 183 ชนิด ไว้ในหนังสือ *Freshwater Fishes of Australia*

Dyer (2000) ศึกษาชนิดและการแพร่กระจายของปลาน้ำจืดในประเทศชิลี (Chile) พบจำนวน 12 วงศ์ 17 สกุล 40 ชนิด

ผลจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังไม่มีรายงานการศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอย่างครอบคลุม มีเพียง 4 รายงาน เท่านั้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด และไม่ครอบคลุมชนิดของปลาในแม่น้ำโขงในปัจจุบัน คือ สถาบันประมงน้ำจืดแห่งชาติ (2555) รายงานข้อมูลการแพร่กระจาย

ของปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในปี พ.ศ. 2498 จำนวน 137 ชนิด Mekong River Communication (2002) รายงานปลาน้ำจืดขนาดใหญ่ในแม่น้ำโขง จำนวน 3 ชนิด ธงชัย จำปาศรี และวิรัช จิวแหยม (2545) ศึกษาธรรมชาติความสมบูรณ์เพศของปลาในแม่น้ำโขง จำนวน 13 ชนิด ในเขตจังหวัดเลยหนองคาย นครพนมและอุบลราชธานี รวมทั้ง อนุพงษ์ สนิทชน ประภาส โฉลกพันธ์รัตน์ และวิรัช จิวแหยม (2548) ศึกษาลักษณะภายนอกและลักษณะภายในที่ใช้จำแนกครอบครัวปลาสวายและปลาสังกะวาดเหลืองที่พบในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดหนองคายและนครพนม พบปลา 10 ชนิด

นอกจากนี้ปลาน้ำจืดนับว่าเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแหล่งอาหารโปรตีนที่สำคัญของประชาชน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานีอำนาจเจริญ มุกดาหารและจังหวัดนครพนม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำไปประยุกต์ใช้ เช่น การเพาะเลี้ยงปลาบางชนิดเพื่อเพิ่มผลผลิต การวางแผนป้องกันและฟื้นฟูทรัพยากร รวมทั้งเพื่อให้ชุมชนในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย และสถานที่เก็บข้อมูล

วัสดุอุปกรณ์

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ถังพลาสติก
2. ถังน้ำแข็งสำหรับเก็บรักษาตัวอย่าง
3. ขวดแก้วและขวดพลาสติกใส
4. เวอร์เนีย (vernier)
5. ปีกเกอร์ (beaker) และกระบอกตวง
6. เทอร์โมมิเตอร์
7. เซคคิซิสค์ (Secchi disc)
8. เครื่องวัดปริมาณออกซิเจนในน้ำ
9. สารเคมีสำหรับวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
10. อุปกรณ์จับปลาน้ำจืด

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ

วิเคราะห์คุณภาพน้ำ เช่น อุณหภูมิ ค่าความโปร่งแสง ความเป็นกรดเบส (pH) และ ปริมาณออกซิเจน (ค่า DO)

การศึกษาความหลากหลายของชนิดและการแพร่กระจายของปลาน้ำจืด แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บตัวอย่าง

เก็บตัวอย่างปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขงตอนล่าง จำนวน 16 สถานี และตลาดปลา ในท้องถิ่น เดือนละ 1 ครั้ง นำตัวอย่างปลาน้ำจืดมาบันทึกภาพบันทึกสีและลักษณะภายนอก รวมทั้ง วัดขนาด

14

2. การเก็บรักษาตัวอย่าง

นำตัวอย่างที่เก็บได้จากแหล่งสำรวจมาล้างทำความสะอาดและนำมาเก็บรักษาไว้ในฟอร์มาลิน (formalin) 10% หรือเอทานอล (ethanol) 70% นำตัวอย่างมาเก็บรักษาไว้

ณ ศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

3. การจำแนกชนิด

นำตัวอย่างปลาน้ำจืดมาจำแนกชนิดโดยอาศัยรูปร่างลักษณะภายนอกของร่างกายเป็นหลักในการจำแนกโดยใช้หลักเกณฑ์การจำแนกของ Smith (1945), Vidthayanon (1993), Rainboth (1996b)

4. การเผยแพร่งานวิจัยสู่ชุมชน

จัดทำเอกสารเผยแพร่งานวิจัย ที่มีครู นักเรียนและประชาชนร่วมวิจัยออกเผยแพร่สู่ชุมชน

สถานที่เก็บข้อมูล

เก็บตัวอย่างปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขงตอนล่าง ในบริเวณ 16 สถานี ดังต่อไปนี้

1. บ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
2. บ้านผาชัน ตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
3. บ้านนาเมือง ตำบลเขมราฐ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
4. ชุมชนเทศบาลชานุมาน ตำบลชานุมาน อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ
5. บ้านบางทรายใหญ่ ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
6. บ้านนาถ่อน ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
7. บ้านอาจสามารถ ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
8. บ้านไชยบุรี ตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม
9. บ้านเหล่าหลวง ตำบลดงบัง อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ
10. บ้านบุงคล้า ตำบลบุงคล้า อำเภอบุงคล้า จังหวัดบึงกาฬ
11. บ้านโคสี ตำบลโคสี อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ
12. บ้านโพนแพง ตำบลโพนแพง อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย
13. บ้านเตือ ตำบลบ้านเตือ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
14. บ้านผาตั้ง ตำบลผาตั้ง อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย

15

15. บ้านห้วยขอบ ตำบลหาดคัมภีร์ อำเภอปากชม จังหวัดเลย
16. บ้านคกิ้ว ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

หมายเหตุ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 เก็บตัวอย่างสถานีที่ 1 - 8
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 เก็บตัวอย่างสถานีที่ 9 - 16

นำตัวอย่างมาเก็บรักษาและจำแนกชนิด ณ ศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ระยะเวลา 2 ปี เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2556

โดยในปีแรก เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2555 ดำเนินการวิจัยในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร และจังหวัดนครพนม จำนวน 8 สถานี คือ สถานีที่ 1 - 8

ในปีที่ 2 เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2556 ดำเนินการวิจัยในเขตจังหวัดบึงกาฬ หนองคาย และจังหวัดเลย จำนวน 8 สถานี คือ สถานีที่ 9 - 16

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ระบบนิเวศบริเวณแม่น้ำโขง

สภาพทั่วไปของแม่น้ำโขง

แม่น้ำโขงบริเวณที่ทำการศึกษาคือ เป็นส่วนที่เป็นพรมแดนกั้นระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แม่น้ำมีลักษณะคดเคี้ยวและมีเกาะแก่งอยู่ในบริเวณกลางลำน้ำหลายแห่ง มีทั้งเกาะแก่งที่มีขนาดเล็กและบางแห่งมีขนาดใหญ่สามารถทำสวนหรือทำไร่บนเกาะแก่งได้ แม่น้ำโขงบางบริเวณค่อนข้างแคบ บางบริเวณกว้างมาก สภาพฝั่งแม่น้ำบางบริเวณมีลักษณะสูงชัน บางบริเวณมีลักษณะเป็นทางลาด ลำน้ำมีทั้งส่วนที่เป็นดินเป็นทรายและส่วนที่เป็นหิน ระบบนิเวศในลำน้ำมีความหลากหลายมาก เนื่องจากพื้นที่ท้องน้ำและริมฝั่งมีทั้งที่เป็นดินเหนียว ดินทราย ทรายและหิน มีระดับน้ำ ความกว้างของลำน้ำแตกต่างกัน ก่อให้เกิดลักษณะภูมิประเทศที่มีความแตกต่างหลากหลายมาก เช่น วัง เวินและกุดต่าง ๆ

ตลอดลำน้ำที่ทำการศึกษาคือ ตั้งแต่บ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ถึงบ้านไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม มีลำห้วยหลายสายไหลลงสู่แม่น้ำโขง และมีแม่น้ำสำคัญ 2 สายซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือไหลลงสู่แม่น้ำโขง คือ แม่น้ำมูล ไหลลงสู่แม่น้ำโขงบริเวณตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และแม่น้ำสงคราม ไหลลงสู่แม่น้ำโขงบริเวณตำบลไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

ระบบนิเวศบริเวณแม่น้ำโขงมีความหลากหลายมาก ทั้งในลำน้ำและบริเวณริมฝั่ง เนื่องจากมีสภาพพื้นที่ ความกว้าง ความลึก การไหลของน้ำและสภาพภูมิประเทศที่ต่างกันตามธรรมชาติหลายแบบ แม่น้ำโขงจึงเป็นที่อยู่อาศัย วางไข่ หาอาหารและหลบซ่อนของสัตว์น้ำได้เป็นอย่างดี ทำให้มีความหลากหลายของสัตว์น้ำสูงตามไปด้วย

สภาพน้ำในแม่น้ำโขง

น้ำในแม่น้ำโขงค่อนข้างขุ่นในฤดูฝนและใสในฤดูแล้ง มีค่าความโปร่งแสงอยู่ระหว่าง 17 - 156 เซนติเมตร เนื่องจากในฤดูฝนระดับน้ำค่อนข้างลึกและไหลเร็ว ส่วนฤดูแล้งระดับน้ำค่อนข้างตื้นและไหลช้า ค่าความเป็นกรดเบส (pH) อยู่ระหว่าง 6.4 - 8.4 ปริมาณออกซิเจน (DO) อยู่ระหว่าง 5.4 - 8.2 มิลลิกรัม/ลิตร และอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 23 - 34 องศาเซลเซียส

บริบทชุมชน

ผลการศึกษาระบบนิเวศชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และบ้านไชยบุรี ตำบลไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม ปรากฏผลโดยสรุปดังนี้

บ้านเวินบึก

บ้านเวินบึก ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 8 ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ห่างจากตัวอำเภอ ประมาณ 10 กิโลเมตร ประชากรเป็นเผ่าบรูที่อพยพมาจากแขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณบ้านเวินบึกครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2457 จำนวน 6 ครัวเรือน ปัจจุบันมีประชากร 139 ครัวเรือน นับถือศาสนาพุทธ พร้อมกับผีประจำเผ่าและผีบรรพบุรุษ มีสภาพเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุข ดังนี้

สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ชุมชนบ้านเวินบึก เป็นชุมชนสังคมชนบท ประชากรส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเอง เนื่องจากหมู่บ้านตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ และสภาพพื้นที่เป็นกรวด ทรายและหิน ขาดความอุดมสมบูรณ์และมีสภาพสูงต่ำตามภูมิประเทศ ไม่ราบเรียบ

อาชีพหลักของชาวชุมชนคืออาชีพการทำประมงในแม่น้ำโขง อาชีพเสริม ได้แก่ การตัดถกรวม การเก็บหาของป่า เช่น หน่อไม้ เห็ด การเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว เป็ด ไก่ แบบพื้นบ้าน และรับจ้างทั่วไป ในบ้านเวินบึก การจับปลาในแม่น้ำโขง สามารถทำการประมงได้ตลอดปี เครื่องมือประมงที่ชาวบ้านนิยมใช้ได้แก่ ข่าย แหและเบ็ด รายได้หลักของชุมชนได้มาจากการประมง เนื่องจากสภาพพื้นที่ของชุมชนไม่เหมาะกับการเกษตรกรรม และชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง เนื่องจากชุมชนอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ

ด้านสาธารณสุข

ชุมชนบ้านเวินบึกเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้ตัวอำเภอ เมื่อมีปัญหาด้านสุขภาพสามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลประจำอำเภอ คือโรงพยาบาลโขงเจียมได้สะดวก นอกจากนี้ในชุมชนมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ด้วย จากการศึกษาพบว่าชาวบ้านไม่มีปัญหาด้านสาธารณสุข

ปัญหาของชุมชนบ้านเวินบึก

1. ปัญหา กรรมสิทธิ์ในที่ดิน เนื่องจากชุมชนอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ
2. ปัญหาด้านการเกษตรกรรม เนื่องจากสภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์

18

3. ปัญหาด้านการประมงซึ่งเป็นอาชีพหลัก เนื่องจากปัจจุบันสภาพน้ำในแม่น้ำโขงมีการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน ทำให้หาปลาได้น้อยลง เกิดความยากลำบากในการดำรงชีวิต
4. ปัญหาด้านวัฒนธรรม เด็กรุ่นใหม่ไม่สามารถพูดภาษาบรู ซึ่งเป็นภาษาประจำเผ่า

บ้านไชยบุรี

บ้านไชยบุรี ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 1, 3 และ 7 ตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม อยู่ห่างจากตัวอำเภอท่าอุเทนประมาณ 20 กิโลเมตร ประชากรดั้งเดิมอพยพมาจากราชอาณาจักรลาว มาสร้างบ้านเมืองอยู่บริเวณปากแม่น้ำสงครามในราวปี พ.ศ. 2351 เนื่องจากเป็นทำเลที่มีความอุดม

สมบูรณ์ ปัจจุบันมีประชากรทั้งสิ้นประมาณ 280 ครัวเรือน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีสภาพเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุข ดังนี้

สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ชุมชนบ้านไชยบุรี เป็นชุมชนสังคมชนบท ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะและความเป็นอยู่ค่อนข้างดี ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเอง ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพการงานที่มั่นคง ได้แก่ อาชีพรับราชการ พนักงาน อาชีพทำนา มีอาชีพเสริมจากการทำนา ได้แก่ การปลูกพืชตามฤดูกาล การเลี้ยงปลาในกระชัง ค้าขาย การแปรรูปสัตว์น้ำ เช่น การทำปลาต้ม และอาชีพประมง โดยจับปลาในแม่น้ำโขงและแม่น้ำสงคราม โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น ข่าย เบ็ด แห และลอบ

ด้านสาธารณสุข

บ้านไชยบุรีมีสถานอนามัยอยู่ภายในหมู่บ้าน เมื่อเจ็บป่วยจึงไปขอรับการรักษาได้สะดวก นอกจากนี้ยังมีโรงพยาบาลท่าอุเทน ซึ่งการคมนาคมสะดวกและรวดเร็ว จากการศึกษาพบว่าชาวบ้านมีปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญคือโรคเบาหวาน

ปัญหาของชุมชนบ้านไชยบุรี

1. ปัญหาวัตถุดิบในการแปรรูปสัตว์น้ำ เนื่องจากปัจจุบันปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ลดลง
2. ปัญหาด้านการประมง เนื่องจากปัจจุบันสภาพน้ำในแม่น้ำโขงมีการเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน ทำให้จับปลาได้น้อยลง ส่งผลกระทบต่อชาวประมง
3. ปัญหาปริมาณและคุณภาพน้ำ เกิดจากระดับน้ำและการไหลของน้ำในแม่น้ำโขงเปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน ไม่เป็นไปตามฤดูกาล ส่งผลกระทบต่อชาวประมงคนหาปลา ผู้เลี้ยงปลากระชัง และน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค

19

การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขง

ประชาชนในบ้านเวินบึก บ้านไชยบุรี และหมู่บ้านใกล้เคียงใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ใช้น้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค
2. ใช้น้ำเพื่อการเกษตรกรรม เช่น ทำนา เพาะปลูกพืชผัก พืชไร่และเลี้ยงสัตว์
3. ใช้หินและทรายจากแม่น้ำเพื่อการก่อสร้างและจำหน่าย
4. ใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำ เช่น กุ้ง ปู หอย ปลา เพื่อเป็นอาหารและจำหน่ายเพื่อเป็นอาหารและปลาสวยงาม รวมทั้งมีการแปรรูป เช่น ปลาร้า ปลาต้ม ปลาแห้ง ปลาป่นและปลาเค็ม
5. ใช้ในการคมนาคม
6. ใช้ประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยว

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ และทักษะ โดยการมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

1. นักเรียนจากโรงเรียนบ้านเวินบึก ชาวประมง เยาวชน และชาวบ้านที่สนใจได้เข้าร่วมเรียนรู้ โดยออกฝึกปฏิบัติภาคสนาม ในการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ คือ อุณหภูมิ ความโปร่งแสง ความเป็นกรดเบส (pH) และปริมาณออกซิเจน (DO) รวมทั้งการศึกษาศัตรูพืชภาพพวกสัตว์ที่มีคุณค่าและความสำคัญทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ปลา กุ้ง ปูและหอย โดยอาศัยชาวบ้านและชาวประมงพื้นบ้านเป็นผู้ร่วมให้ข้อมูลและเรียนรู้ร่วมกัน

2. ได้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณแม่น้ำโขง เผยแพร่ให้โรงเรียนและชาวบ้านในชุมชนได้ศึกษาและเรียนรู้

แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

จากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ร่วมกับโรงเรียน เยาวชนและชุมชน ทำให้นักเรียน เยาวชน ชาวประมงและชาวชุมชน เห็นความสำคัญของการป้องกันการอนุรักษ์และการพัฒนาฟื้นฟูในบริเวณแม่น้ำโขง เพื่อใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน จึงเริ่มมีการรวมตัวของกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1. ชุมชนได้รวมกลุ่มเพื่อการเฝ้าระวัง อนุรักษ์แหล่งน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1.1 เพื่อดูแลรักษาสุขภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำและบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ

1.2 เพื่อกำหนดข้อตกลงในการทำประมงเพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ

20

2. เริ่มมีกลุ่มชาวบ้านที่รวมตัวกันเลี้ยงปลาในกระชังด้วยอาหารเม็ดสำเร็จรูป และเห็นผลกระทบที่เกิดจากการเลี้ยงปลา จึงมีการร่วมมือกันในการเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาและอุปสรรค

1. น้ำในแม่น้ำโขงมีการเปลี่ยนแปลงสภาพการไหลของน้ำและระดับน้ำ ทำให้กระทบต่อการทำประมงของคนหาปลา การเลี้ยงปลา และการใช้น้ำของประชาชน นอกจากนี้คาดว่าจะมีผลต่อปริมาณและการผสมพันธุ์และวางไข่ของสัตว์น้ำ

2. แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำที่ประเทศไทยไม่สามารถจัดการได้เองทั้งหมด ต้องอาศัยความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านหลายชาติ ทำให้ยากต่อการบริหารจัดการ

แนวทางแก้ไข

การดำเนินการแก้ไขปัญหาในบางเรื่องทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากแม่น้ำโขงไม่ได้อยู่ภายในประเทศ การบริหารจัดการน้ำ ลำน้ำ และการจับสัตว์น้ำโดยใช้เครื่องมือที่มีขนาดใหญ่เกินไป มีมิติ รวมทั้งการใช้เครื่องมือและวิธีการที่ไม่เหมาะสม เช่นการใช้ยาเบื่อ การใช้ไฟฟ้า เกิดจากความต้องการปลาในแม่น้ำโขงมีมากขึ้น ปลามีราคาแพง ทำให้เกิดการล่าประมงเพื่อการค้าเพิ่มมากขึ้น แทนที่การทำประมงเพื่อการบริโภคในครัวเรือนหรือในชุมชนแบบดั้งเดิม จึงควรมีการประชุมวางแผนและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในกลุ่มประเทศที่ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงร่วมกัน ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ไทย และกัมพูชา เพื่อหาวิธีการและร่วมมือกันในการบริหารจัดการน้ำ ลำน้ำ และทรัพยากรชีวภาพ
อย่างเหมาะสม เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

21

ความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด

จากการศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี
อำนาจเจริญ มุกดาหาร และจังหวัดนครพนม พบปลาน้ำจืดจำนวน 32 วงศ์ 97 สกุล 164 ชนิด
(ภาพที่ 3)

การจัดหมวดหมู่และการแพร่กระจายของปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี
อำนาจเจริญ มุกดาหาร และจังหวัดนครพนม ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจัดหมวดหมู่และการแพร่กระจายของปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง คำย่อมี
ดังต่อไปนี้ A = บ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม B = บ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร
C = บ้านนาเมือง อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี D = ชุมชนเทศบาล
ชานุมาน อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ E = บ้านบางทรายใหญ่
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร F = บ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม
G = บ้านอาจสามารถ อำเภอเมือง H = บ้านไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน
จังหวัดนครพนม

การจัดหมวดหมู่

การแพร่กระจาย

A B C D E F G H

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Chondrichthyes

Subclass Elasmobranchii

แปบ <i>P. siamensis</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
แปบหางดอก <i>P. maculicauda</i>	+	+	+	+	+	+	+	+

23

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การจัดหมวดหมู่	การแพร่กระจาย							
	A	B	C	D	E	F	G	H
อ้ายอ้าว <i>Raiamas guttatus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
น้ำหมึก <i>Opsarius koratensis</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ชีวนวดยาว <i>Esomus metallicus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
บ้า <i>Leptobarbus hoeveni</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ชีวอ้าว <i>Luciosoma bleekeri</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ชีวหางแดง <i>Rasbora borapetensis</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ชีวครีบแดง <i>R. rubrodorsalis</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ชีว <i>R. myersi</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ชีวควาย <i>R. tornieri</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ชีวหางกรรไกรเล็ก <i>R. spilocerca</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ชีวหางกรรไกร <i>R. trilineata</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ไน <i>Cyprinus carpio</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ยี่สก <i>Probarbus jullieni</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
กระโห้ <i>Catlocarpio siamensis</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
เกล็ดถี่ <i>Thynnichthys thynnoides</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ตามีน <i>Amblyrhynchichthys truncatus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ตะกาก <i>Cosmochilus harmandi</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ตะโกก <i>Cyclocheilichthys enoplos</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
โจกไหม <i>C. furcatus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ไส้ตันตาแดง <i>C. apogon</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ไส้ตัน <i>C. lagleri</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ไส้ตันตาขาว <i>C. repasson</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
หางเหลือง <i>Mystacoleucus argenteus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
หนามหลัง <i>M. atridorsalis</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
หนามหลัง <i>M. marginatus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
หนามหลังขาว <i>M. ectypus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+

24

ตารางที่ 1 (ต่อ)

Family Sisoridae

แค้ <i>Bagarius bagarius</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
แค้จู้ <i>B. suchus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
แค้ควาย <i>B. yarrelli</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
แค้ติดหิน <i>Glyptothorax lampris</i>	+	+	+	+	+	+	+	+

Family Akysidae

ขยุย <i>Akysis varius</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
---------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---

Family Clariidae

ดุกด้ำน <i>Clarias batrachus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ดุกอูย <i>C. macrocephalus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+

Order Beloniformes

Family Belonidae

กระทุงเหว <i>Xenentodon cancila</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
-------------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---

Family Hemirhamphidae

เข้้ม <i>Dermogynys siamensis</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
-----------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	การจัดหมวดหมู่				การแพร่กระจาย			
	A	B	C	D	E	F	G	H
Order Synbranchiformes								
Family Synbranchidae								
ไทลนา <i>Monopterus albus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
Family Mastacembelidae								
หลด <i>Macrognathus siamensis</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
หลดหลังจุด <i>M. semiocellatus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
กระทิง <i>Mastacembelus favus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
กระทิง <i>M. armatus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
Order Perciformes								
Family Ambassidae								
แป้นแก้ว <i>Parambassis siamensis</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
แป้นแก้ว <i>P. apogonoides</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
แป้นแก้วยักษ์ <i>P. wolffi</i>	+	-	-	-	-	-	-	-
Family Lobotidae								
เสือดอ <i>Datnioides undecimradiatus</i>	+	+	-	-	-	-	-	+
Family Sciaenidae								

Family Tetraodontidae

ปักเป้า <i>Monotreta leiurus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ปักเป้าสุวัตติ <i>M. suvatti</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ปักเป้าดำ <i>M. fangi</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ปักเป้าทอง <i>Auriglobus nefastus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+

30

กระเบนแม่น้ำโขง *Amphotistes laoensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Chondrichthyes

Subclass Elasmobranchii

Order Rajiformes

Family Dasyatidae

Amphotistes laoensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะแบนราบ รูปร่างค่อนข้างกลมมีความยาวมากกว่า ความกว้างเล็กน้อย ทางส่วนหน้าของลำตัวมีความกว้างมากกว่าทางส่วนท้าย ปลายสุดของส่วนหัวยื่นไปทางด้านหน้าเพียงเล็กน้อย ปากอยู่ทางด้านล่างของลำตัว ส่วนหางมีลักษณะเรียวยาว โดยมีความยาวมากกว่า ความยาวของลำตัว และมีรอยเป็นริ้วของหนังที่ส่วนหาง ลำตัวมีสีเทาอมน้ำตาล ด้านล่างของลำตัวมีสีขาวนวล

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 40 - 60 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากะเบนแม่น้ำโขง ได้แก่ ข่าย เบ็ด และอวน

การแพร่กระจาย พบปลากะเบนแม่น้ำโขง *A. laoensis* ในบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม บ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี บ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม บ้านไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

ราหูน้ำจืด *Himantura chaophraya*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Chondrichthyes

Subclass Elasmobranchii

Order Rajiformes

Family Dasyatidae

Himantura chaophraya

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะแบนราบ รูปร่างค่อนข้างกลม ปลายสุดทางด้านหน้าของส่วนหัวมีลักษณะยื่นแหลมไปทางด้านหน้า ปากอยู่ทางด้านล่างของลำตัว ส่วนหางมีลักษณะเรียวยาว โดยหางมีความยาวมากกว่าความยาวของลำตัว และผิวหนังบริเวณหางเรียบไม่มีรอยเป็นริ้วของหนังที่ส่วนหาง ด้านบนของลำตัวมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ด้านล่างของลำตัวมีสีขาวนวล บริเวณขอบนอกของลำตัวทางด้านล่างมีลายสีดำ

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 180 - 250 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาราน้ำจืด ได้แก่ ข่าย เบ็ด และอวน

การแพร่กระจาย พบปลาราน้ำจืด *H. chaophraya* ในบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และบ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

กราย *Chitala ornata*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Osteoglossiformes

Family Notopteridae

Chitala ornata

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างมาก ส่วนหัวมีขนาดเล็ก ปากกว้างมาก มุมปากยาวเลยขอบด้านท้ายของลูกตา ด้านท้องแคบเป็นสันคม ครีบหลังมีขนาดเล็ก ครีบท้องมีขนาดเล็กมาก ครีบกันยาวมากและเชื่อมต่อกับครีบหาง เกล็ดมีขนาดเล็กละเอียด ลำตัวมีสีเทาเงิน เนื้อครีบกันมีจุดสีดำที่ล้อมรอบด้วยสีขาวเรียงกันอยู่ 5 - 10 จุด (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 40 - 100 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากราย ได้แก่ ข่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลากราย *C. ornata* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ตองลาย *Chitala blanci*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Osteoglossiformes
Family Notopteridae

Chitala blanci

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างมาก ส่วนหัวมีขนาดเล็ก ปากกว้าง มุมปากยาวเลยขอบด้านท้ายของลูกตา ด้านหลังมีลักษณะโค้งนูน ด้านท้องแคบ มีลักษณะเป็นสันคมคล้ายกับปลากราย ครีบท้องมีขนาดเล็กมาก ครีบกันยาวมากและเชื่อมต่อกับครีบหาง เกือบมีขนาดเล็ก ลำตัวมีสีขาวยเงินและมีจุดสีดำกระจายอยู่ทางด้านข้าง บริเวณส่วนท้ายของลำตัวมีแถบลายสีดำพาดตามแนวเฉียงจากบนลงล่าง จากบริเวณกลางลำตัวไปจนถึงครีบหางหลายแถบ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 40 - 90 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาต้องลาย ได้แก่ ข่าย เบ็ด ลอบ แห
การแพร่กระจาย พบปลาต้องลาย *C. blanci* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สลาต *Notopterus notopterus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Osteoglossiformes
Family Notopteridae
Notopterus notopterus

33

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนข้างมาก ส่วนท้องแคบเป็นสันคมคล้ายกับปลากราย แต่ส่วนหลังไม่ลาดชันมาก ส่วนหัวมีขนาดเล็ก ปากมีขนาดเล็ก มุมปากยาวไม่ถึงขอบด้านท้ายของตา ครีบหลังมีขนาดเล็กและครีบท้องมีขนาดเล็กมาก ครีบกันยาวมากและเชื่อมต่อกับครีบหางที่มีขนาดเล็ก ลำตัวมีสีเงิน เทาหรือเทาดำ ไม่มีจุดหรือแถบสีดำที่เหนือครีบกัน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 25 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสลาต ได้แก่ ข่าย ข่าย เบ็ด ลอบ แห
การแพร่กระจาย พบปลาสลาต *N. notopterus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ไหลยักซ์ *Anguilla marmorata*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Anguilliformes

Family Anguillidae

Anguilla marmorata

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวกลมคล้ายทรงกระบอกและแบนทางด้านข้างทางส่วนท้ายของลำตัว ส่วนหัวค่อนข้างใหญ่ ปากกว้าง ตามีขนาดเล็ก ครีบอกมีลักษณะกลมรี จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ก่อนไปทางส่วนหน้าของลำตัว จุดเริ่มต้นของครีบก้นอยู่ก่อนไปทางส่วนท้ายของลำตัว ลำตัวมีสีเหลืองหรือน้ำตาลปนเทา ด้านท้องมีสีน้ำตาลอมเหลือง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 70 - 100 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาไหลยักซ์ ได้แก่ เบ็ด ลอบ

การแพร่กระจาย พบปลาไหลยักซ์ *A. marmorata* ในบริเวณบ้านเวินบีก อำเภอโขงเจียม บ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร บ้านนาเมือง อำเภอเขมรราชู จังหวัดอุบลราชธานี บ้านนาถ่อน อำเภอธาตุนม บ้านไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

34

ชีวกแก้ว *Clupeichthyes aesapnensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Clupeiformes

Family Clupeidae

Clupeichthyes aesapnensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนข้าง ปากมีขนาดเล็ก มุมปากยาวไม่ถึงขอบ ด้านหน้าของตา เกือบบังและหลุดง่าย จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบท้องเล็กน้อย

ครีบกันแยกออกจากกันเป็น 2 ส่วน ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงิน สีเงินอมเหลืองหรือ
ค่อนข้างใส (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 6 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชีวแก้ว ได้แก่ ยอ สวิง อวนตาถี่

การแพร่กระจาย พบปลาชีวแก้ว *C. aesopnensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หมากผาง *Tenualosa thibaudeaui*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Clupeiformes

Family Clupeidae

Tenualosa thibaudeaui

35

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างมาก ด้านท้องแคบ มีลักษณะ
เป็นสันคม ส่วนปากกว้าง ครีบหางเว้าลึก ลำตัวมีสีเงิน ด้านข้างของลำตัวบริเวณเหนือเส้นข้างลำตัวมี
จุดสีเข้มขนาดใหญ่เรียงตามแนวความยาวของลำตัว จากท้ายแผ่นเหงือกไปจนถึงคอดหาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 25 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหมากผาง ได้แก่ ข่าย แห อวน

การแพร่กระจาย พบปลาหมากผาง *T. thibaudeaui* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หมากผาง *Tenualosa toli*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Clupeiformes

Family Clupeidae

Tenulosa toli

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างมาก ด้านท้องแคบมีลักษณะเป็นสันคม ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ปากกว้าง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก คล้ายปลาหมากผาง *Tenulosa thibaudeaui* แต่ทางด้านข้างของลำตัวมีจุดสีเทาเข้มขนาดใหญ่เพียงจุดเดียวอยู่บริเวณด้านท้ายของแผ่นเหงือก (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหมากผาง ได้แก่ ข่าย แห อวน

การแพร่กระจาย พบปลาหมากผาง *T. toli* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

36

แมวหูดำ *Setipinna melanochir*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Clupeiformes

Family Engraulidae

Setipinna melanochir

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างมาก ด้านท้องแคบมีลักษณะเป็นสันคม ส่วนปากกว้าง เกล็ดมีขนาดเล็กและหลุดร่วงง่าย ครีบท้องมีขนาดเล็ก ฐานครีบกันยาว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงิน ด้านบนของลำตัวมีสีเหลืองหรือสีเทา ครีบหางมีสีเหลืองขอบด้านท้ายมีสีเทา (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแมวหูดำ ได้แก่ ข่าย ลอบ อวน

การแพร่กระจาย พบปลาแมวหูดำ *S. melanochir* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แปบ *Paralaubuca typus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Paralauca typus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนด้านข้างมาก ด้านท้องแคบมีลักษณะเป็นสันคม ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก ตามีขนาดใหญ่ เส้นข้างตัวไม่ต่อเนื่องกัน จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบกัน ครีบอกยาวไม่ถึงครีบท้อง ครีบท้องมีขนาดเล็ก เกล็ดมีขนาดเล็กบางและหลุดง่าย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินวาว ด้านบนมีสีน้ำเงิน ส่วนหลังมีสีน้ำตาลอมเหลือง ครีบมีสีเหลืองอ่อนหรือไม่มีสีโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

37

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแปบ ได้แก่ ยอ ช่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาแปบ *P. typus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แปบ *Paralauca riveroi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Paralauca riveroi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนข้างมาก ด้านท้องแคบมีลักษณะเป็นสันคม ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก ตามีขนาดใหญ่ เส้นข้างลำตัวต่อเนื่องกัน จุดเริ่มต้นของครีบหลัง อยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบกัน ครีบอกยาวเลยครีบท้อง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวด้านบนมีสีเหลืองอมเขียว ด้านล่างมีสีขาวเงิน ครีบใสหรือมีสีเทาอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 12 - 18 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแปบ ได้แก่ ยอ ช่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาแปบ *P. riveroi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ฝักพริ้ว *Macrochirichthys macrochirus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cyprinidae
Macrochirichthys macrochirus

38

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะยาวมากและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ความกว้างของลำตัวจากส่วนหัวไปถึงครีบก้นใกล้เคียงกัน ส่วนท้องแคบมีลักษณะเป็นสันคม ส่วนตามีขนาดใหญ่ ปากกว้างเฉียงขึ้นด้านบน ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบท้องอยู่ที่บริเวณกึ่งกลางลำตัวครีบท้องและครีบก้นอยู่ค่อนข้างด้านหลังของลำตัว ฐานครีบก้นยาว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินขาว ครีบบนมีสีเหลืองหรือสีเทาอ่อนโปร่งแสง และมีแถบสีเข้มบริเวณโคนครีบท้อง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 25 - 60 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาฝักพริ้ว ได้แก่ ข่าย ลอบ เบ็ด

การแพร่กระจาย พบปลาฝักพริ้ว *M. macrochirus* ในบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม บ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี และบ้านไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

แบบ *Oxygaster pointoni*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Oxygaster pointoni

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนข้างมาก ด้านท้องแคบมีลักษณะเป็นสันคม ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก ตามีขนาดใหญ่ เกล็ดมีขนาดเล็ก จุดเริ่มต้นของครีบท้องอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบก้นเล็กน้อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวด้านบนมีสีเขียวหรือเขียวอมเหลือง ด้านล่างมีสีขาวยาว ครีบบนหรือมีสีเหลืองอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 6 - 8 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแบบ ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาแบบ *O. pointoni* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ແປບ *Parachela oxygastroides*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Parachela oxygastroides

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนข้างมาก ด้านท้องแคบมีลักษณะเป็นสันคม ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก ตามีขนาดใหญ่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ตรงกับก้านครีบอื่นที่ 3 - 4 ของครีบกัน ครีบอกมีขนาดใหญ่และยาวเลยครีบท้อง มีแถบสีเข้มอยู่บริเวณส่วนต้นของเส้นข้างลำตัว ลำตัวมีสีขาวยเงิน ด้านบนมีสีเขียวมเหลือง ครีบหลัง ครีบกันและครีบท้องใส บริเวณขอบด้านท้ายครีบหางมีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 12 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแพบ ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาแพบ *P. oxygastroides* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ແປບ *Parachela siamensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Parachela siamensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนด้านข้างมาก ด้านท้องแคบมีลักษณะเป็นสันคม ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ตรงหรืออยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบกันเล็กน้อย ครีบอกยาวและอยู่ในตำแหน่งค่อนข้างต่ำ ลำตัวมีสีขาวยเงิน ด้านบนมีสีน้ำตาลหรือสีเขียวย ครีบหลัง ครีบกันและครีบท้องใส ครีบหางมีสีเหลือง บริเวณขอบมีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 12 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากลาย ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาแบบ *P. siamensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แบบหางดอก *Parachela maculicauda*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Parachela maculicauda

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนข้างมาก ส่วนหัวมีขนาดเล็ก ตามีขนาดใหญ่ ครีบหลังอยู่ค่อนข้างไปทางด้านท้ายของลำตัว ครีบอกยาวเลยครีบท้อง ครีบท้องมีขนาดเล็ก ลำตัวมีสีเหลืองใส ส่วนท้องสีเงินวาว ครีบใส ครีบหางมีสีเหลืองและมีแถบสีดำอยู่ที่ขอบทั้งด้านบนและด้านล่าง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 6 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแบบหางดอก ได้แก่ ยอ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลาแบบหางดอก *P. maculicauda* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

อ้ายอ้าว *Raiamas guttatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Raiamas guttatus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอก ส่วนหัวและปากยื่นยาวไปทางด้านหน้า ปากกว้างมาก มุมปากยาวเลยส่วนท้ายของลูกตา ครีบหลังอยู่ค่อนข้างไปทางด้านท้ายของลำตัว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินวาว ด้านข้างของลำตัวมีจุดสีน้ำเงินปนเทาขนาดใหญ่กว่าขนาดของเกล็ดปลากระจายเป็นแนวจากขอบด้านท้ายแผ่นเหงือกไปจนถึงโคนหาง ครีบบมีสีเหลืองอ่อนและโปร่งแสง บริเวณส่วนปลายของครีบหางมีสีเทาอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาอ้ายอ้าว ได้แก่ ข่าย เบ็ด อวน
การแพร่กระจาย พบปลาอ้ายอ้าว *R. guttatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

น้ำหมึก *Opsarius koratensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Opsarius koratensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะเรียวยาวและแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนปากค่อนข้างกว้าง ตามีขนาดใหญ่ ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินวาวทางด้านข้าง ด้านบนมีสีเหลืองปนน้ำตาล บริเวณด้านข้างลำตัวมีลายขีดสีน้ำเงินอมเทาตามแนวตั้ง 5 - 6 แถบ ครีบมีสีเทาอ่อนโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 6 - 10 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาน้ำหมึก ได้แก่ แห อวน ยอ

การแพร่กระจาย พบปลาน้ำหมึก *O. koratensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

42

จิหวาดยาว *Esomus metallicus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Esomus metallicus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนข้างเล็กน้อย ด้านบนของส่วนหัวและส่วนหลังมีลักษณะแบนราบมาจนถึงส่วนหน้าของครีบหลัง มีหนวด 2 คู่ หนวดที่ขากรรไกรบนยาวถึง

ปลายครีบท้อง เกล็ดมีขนาดค่อนข้างใหญ่ ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบหลังอยู่ค่อนข้างไปทางด้านท้ายของลำตัว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงิน หรือสีเหลืองทอง มีแถบสีดำพาดยาวจากส่วนท้ายของตาผ่านกลางลำตัวไปจนถึงโคนหาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 5 - 7 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชนิดนี้ ได้แก่ ยอ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลาชนิดนี้ในทุกรัฐ E. metallicus ในทุกรัฐที่มีการสำรวจ

ปลา *Leptobarbus hoeveni*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Leptobarbus hoeveni

43

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอกและแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวค่อนข้างเล็ก ปากมีขนาดเล็ก ยื่นยาวไปทางด้านหน้า มีหนวด 2 คู่ ตามีขนาดใหญ่ เกล็ดมีขนาดค่อนข้างใหญ่ ก้านครีบหลังอันแรกค่อนข้างอ่อนไม่แข็งเป็นหนาม ครีบหลังมีก้านครีบที่แตกแขนง 7 อัน ครีบกันมีก้านครีบที่แตกแขนง 5 อัน เส้นข้างลำตัวอยู่ต่ำกว่าระดับแนวกึ่งกลางของลำตัว ครีบหางเว้าลึก ลำตัวด้านบนมีสีเทา ด้านข้างลำตัวมีสีเหลืองหรือน้ำตาลอ่อนปนสีเงิน ครีบบนมีสีชมพูขอบครีบบนมีสีเทา (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 60 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาได้แก่ ข่าย แห อวน

การแพร่กระจาย พบปลา *L. hoeveni* ในทุกรัฐที่มีการสำรวจ

ฉิวฉิว *Luciosoma bleekeri*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cyprinidae

Luciosoma bleekeri

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอกและแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวค่อนข้างเล็ก ปากกว้างยื่นยาวไปทางด้านหน้า ไม่มีหนวด ตามีขนาดใหญ่ เกล็ดมีขนาดค่อนข้างใหญ่ ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบหลัง ครีบท้อง และครีบกันมีขนาดเล็ก ครีบหลังอยู่ค่อนข้างด้านหลังของลำตัว ครีบหางเว้าลึก ลำตัวมีสีเงิน เหลืองหรือน้ำตาลอ่อน ด้านบนมีสีเข้มกว่าด้านท้อง มีแถบยาวสีน้ำเงินอมเทาพาดตามแนวยาวบริเวณกลางลำตัว ตั้งแต่บริเวณตาจนถึงโคนครีบหาง ครีบหลังและครีบกันมีสีส้มอ่อน ครีบหางมีสีส้มปนเทา (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชิวอ้าว ได้แก่ ข่าย แห อวน

การแพร่กระจาย พบปลาชิวอ้าว *L. bleekeri* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

44

ชิวหางแดง *Rasbora borapetensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Rasbora borapetensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนข้างเล็กน้อย ปากมีขนาดเล็ก จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ตรงข้ามกับส่วนท้ายสุดของฐานครีบท้อง ครีบอกอยู่ในระดับต่ำ ลำตัวมีสีเหลืองหรือสีเหลืองทอง ส่วนท้องมีสีเงิน มีแถบสีดำพาดยาวตลอดลำตัว จากเหนืออกไปจนถึงโคนหางครีบใส บริเวณโคนครีบหางมีสีแดงสด (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 3 - 5 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชิวหางแดง ได้แก่ ยอ สวิง อวนตาถี่

การแพร่กระจาย พบปลาชิวหางแดง *R. borapetensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ชิวครีบแดง *Rasbora rubrodorsalis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Rasbora rubrodorsalis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนข้างเล็กน้อย ปากมีขนาดเล็ก ครีบอกอยู่ในระดับต่ำ ลำตัวมีสีขาวอมเหลือง ส่วนท้องมีสีเงิน มีแถบสีดำพาดตามแนวยาวบริเวณกลางลำตัวจากส่วนหัวถึงโคนครีบหาง ครีบใส บริเวณโคนครีบหลังและโคนครีบหางมีสีแดง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 3 - 4 เซนติเมตร

45

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชีวครีบแดง ได้แก่ ยอ สวิง อวนตาถี่ การแพร่กระจาย พบปลาชีวครีบแดง *R. rubrodorsalis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ชีว *Rasbora myersi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Rasbora myersi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนข้างเล็กน้อย ปากอยู่ทางด้านหน้าของส่วนหัว ปากมีขนาดเล็ก ตามีขนาดใหญ่ ไม่มีหนวด จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่บริเวณกึ่งกลางลำตัว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงินทางด้านล่าง ทางด้านบนมีสีเขียวหรือสีเทา ครีบใสหรือมีสีเทาจาง ส่วนท้ายของครีบหางมีสีเทาเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 7 - 10 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชีว ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาชีว *R. myersi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ชีวควาย *Rasbora tornieri*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cyprinidae
Rasbora tornieri

46

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ปากอยู่ทางด้านหน้าของส่วนหัว ไม่มีหนวด ตามีขนาดใหญ่ เกล็ดมีขนาดใหญ่ ครีบหลังอยู่ค่อนข้างไปทางด้านท้ายของลำตัว ขอบด้านท้ายของครีบกันเว้าเข้าไปเล็กน้อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเหลืองอ่อน ด้านท้องมีสีขาว ครีบใสหรือมีสีเหลือง ครีบหางมีสีเหลือง แต่บริเวณขอบมีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 6 - 10 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชิวควาย ได้แก่ ยอ ข่าย แห
การแพร่กระจาย พบปลาชิวควาย *R. tornieri* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ชีวทางกรรไกรเล็ก *Rasbora spilocerca*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cyprinidae
Rasbora spilocerca

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวมีขนาดค่อนข้างเล็ก ตามีขนาดใหญ่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ถัดจากจุดเริ่มต้นของครีบท้องไปเล็กน้อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวด้านบนมีสีเหลืองอ่อน ด้านท้องมีสีขาวเงิน ครีบใส มีแถบสีดำอยู่บริเวณส่วนบนของครีบหลัง ที่ส่วนโคนของครีบหาง และที่ส่วนท้ายของครีบหางทั้งด้านบนและด้านล่าง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชีวทางกรรไกรเล็ก ได้แก่ ยอ สวิง อวนตาถี่
การแพร่กระจาย พบปลาชีวทางกรรไกรเล็ก *R. spilocerca* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ชีวทางกรรไกร *Rasbora trilineata*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Rasbora trilineata

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนข้างเล็กน้อย ส่วนหัวมีขนาดค่อนข้างใหญ่ตามีขนาดใหญ่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ถัดจากจุดเริ่มต้นของครีบท้องไปเล็กน้อย ขอบด้านท้ายของครีบหลังและครีบกันมีลักษณะเว้าเข้าไปเล็กน้อย ครีบหางเว้าลึก ลำตัวมีสีเหลืองอ่อน ส่วนหัวและท้องมีสีเงิน ครีบใส ส่วนท้ายของครีบหางมีแถบสีดำทั้งด้านบนและด้านล่าง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 5 - 8 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชีวทางกรรไกร ได้แก่ ยอ สวิง อวนตาถี่

การแพร่กระจาย พบปลาชีวทางกรรไกร *R. trilineata* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ไน *Cyprinus carpio*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Cyprinus carpio

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะอ้วนป้อมและแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวเรียวยาวเล็ก ปากมีขนาดเล็ก มีหนวดสั้น 2 คู่ ฐานของครีบหลังยาว ครีบหางเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาอมน้ำตาล บางตัวมีสีส้มหรือสีเหลือง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 70 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาไน ได้แก่ ข่าย เบ็ด ลอบ แห อวน

การแพร่กระจาย พบปลาไน *C. carpio* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ยี่สก *Probarbus jullieni*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Probarbus jullieni

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวและตามีขนาดใหญ่ มีหนวด 2 คู่ ครีบหลังสูง ก้านครีบแข็งเรียบ ไม่มีหนาม เกล็ดมีขนาดใหญ่ ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเหลืองทองทางส่วนหัวและด้านบน ด้านล่างของลำตัวมีสีขาวเงิน ด้านข้างของลำตัวมีแถบสีเทาเข้มพาดตามแนวยาวระหว่างแถวของเกล็ด 4 - 6 แถบ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 50 - 100 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลายี่สก ได้แก่ ข่าย เบ็ด อวน

การแพร่กระจาย พบปลายี่สก *P. jullieni* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กระโท่ *Catlocarpio siamensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Catlocarpio siamensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ปากกว้าง ตามีขนาดเล็ก ไม่มีหนวด เกล็ดมีขนาดใหญ่ ครีบหลังและครีบหางมีขนาดใหญ่ ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาอมน้ำเงินหรือสีน้ำตาลเข้ม ทางด้านท้องมีสีจาง (ภาพที่ 3)

49

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 80 - 200 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากระโท่ ได้แก่ ข่าย เบ็ด อวน

การแพร่กระจาย พบปลากระโท่ *C. siamensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

เกล็ดถี่ *Thynnichthys thynnoides*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Thynnichthys thynnoides

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนข้างเล็กน้อย ส่วนหัวและตามีขนาดใหญ่ ปากมีขนาดเล็ก ไม่มีหนวด เกล็ดมีขนาดเล็ก ส่วนปลายของครีบท้อง ครีบหลังและครีบกันมีลักษณะเว้าเข้าไปเล็กน้อย จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงิน ด้านหลังมีสีเข้ม ด้านข้างและด้านท้องมีสีเงินวาว บริเวณด้านท้ายของเหงือกทางส่วนบนเหนือครีบอกมีแถบสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 12 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเกล็ดถี่ ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาเกล็ดถี่ *T. thynnoides* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ตามิน *Amblyrhynchichthys truncatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Amblyrhynchichthys truncatus

50

รูปร่างลักษณะ ลำตัวค่อนข้างยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวค่อนข้างสั้นทู่ ส่วนปากอยู่ค่อนข้างไปทางด้านล่าง ไม่มีหนวด เกล็ดมีขนาดค่อนข้างใหญ่ ก้านครีบแข็งของครีบหลังมีลักษณะหยักเป็นฟันเลื่อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินวาว ด้านบนมีสีเข้มกว่าด้านล่าง ครีบมีสีเหลืองหรือเทาอ่อนและโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 40 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตามิน ได้แก่ ข่าย อวน ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาตามิน *A. truncatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ตะกาก *Cosmochilus harmandi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Cosmochilus harmandi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวค่อนข้างกว้าง ส่วนหัวค่อนข้างเล็ก ปากเล็กและอยู่ค่อนข้างต่ำทางด้านล่างของส่วนหัว ครีบหลังสูง ก้านครีบแข็งหยักเป็นฟันเลื่อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาอมฟ้าทางด้านบน ด้านล่างมีสีเงิน ส่วนท้องเป็นสีจาง ครีบมีสีเทาจาง ขอบด้านท้ายของครีบมีสีเทาเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 60 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตะกอก ได้แก่ อวน ข่าย เบ็ด

การแพร่กระจาย พบปลาตะกอก *C. harmandi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

51

ตะกอก *Cyclocheilichthys enoplos*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Cyclocheilichthys enoplos

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีลักษณะเรียวเล็กและมีหนวด 2 คู่ ปากมีขนาดเล็ก เกล็ดมีขนาดใหญ่ ครีบหลังยกสูง อยู่กึ่งกลางระหว่างปลายปากกับส่วนฐานของครีบหาง ครีบต่าง ๆ มีสีเทาจาง ครีบหลังและครีบหางมีจุดสีดำขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป ก้านครีบอันแรกมีขนาดใหญ่และมีหยักที่ขอบด้านท้าย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินอมชมพูหรือสีฟ้าอ่อน ส่วนท้องมีสีขาว (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 60 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตะโกก ได้แก่ ยอ ช่าย แห อวน
การแพร่กระจาย พบปลาตะโกก *C. enoplos* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

โจกไหม *Cyclocheilichthys furcatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cyprinidae
Cyclocheilichthys furcatus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง คล้ายปลาตะโกก แต่ลำตัว
ป้อมกว้างมากกว่า มีหนวด 2 คู่ ปากมีขนาดเล็ก เกล็ดในบริเวณแนวเส้นข้างลำตัวมีลายเป็นแถบและ
มีจำนวน 36 - 38 เกล็ด ครีบหลังยกสูง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงิน ครีบบนมีสีจางหรือ
สีเหลืองอ่อน (ภาพที่ 3)

52

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 40 - 80 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาโจกไหม ได้แก่ ยอ ช่าย แห อวน
การแพร่กระจาย พบปลาโจกไหม *C. furcatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ไล่ต้นตาแดง *Cyclocheilichthys apogon*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cyprinidae
Cyclocheilichthys apogon

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะเรียวยาวและแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก
ไม่มีหนวด ขอบตาด้านบนมีสีแดง เกล็ดมีขนาดเล็ก ขอบของเกล็ดมีสีดำติดต่อกันตลอดความยาวของ
ลำตัว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวด้านบนมีสีเข้ม ด้านข้างมีสีเงินหรือสีน้ำตาลอ่อน มีแถบสีเข้ม
พาดตามความยาวของลำตัว จำนวน 7 - 9 แถบ บริเวณโคนครีบหางมีจุดสีดำ ครีบบนมีสีน้ำตาลแดง
(ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาไส้ตันตาแดง ได้แก่ ยอ ข่าย แห
การแพร่กระจาย พบปลาไส้ตันตาแดง *C. apogon* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ไส้ตัน *Cyclocheilichthys lagleri*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cyprinidae
Cyclocheilichthys lagleri
53

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะแบนข้าง ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก คล้ายปลาไส้ตันตาแดง
ไม่มีหนวด เกล็ดมีขนาดเล็ก จำนวนเกล็ดรอบคอดหางมี 20 แถว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัว
มีสีเทาเงิน หรือสีเทาอ่อน ครีบบนมีสีเทาอ่อน มีลักษณะโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 13 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาไส้ตัน ได้แก่ ยอ ข่าย แห
การแพร่กระจาย พบปลาไส้ตัน *C. lagleri* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ไส้ตันตาขาว *Cyclocheilichthys repasson*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cyprinidae
Cyclocheilichthys repasson

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีรูปร่างลักษณะคล้ายกับปลาไส้ตันตาแดง แต่ขอบตาด้านบนไม่มีสีแดง
มีหนวดสั้น 2 คู่ ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงิน ด้านบนมีสีเข้ม ส่วนด้านท้องมีสีขาว มีแถบ
สีเข้มพาดตามความยาวของลำตัว 5 - 6 แถบ ครีบบนมีสีชมพูเหลืองหรือสีเทาจาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาไส้ตันตาขาว ได้แก่ ยอ ข่าย แห
การแพร่กระจาย พบปลาไส้ตันตาขาว *C. repasson* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หางเหลือ *Mystacoleucus argenteus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Mystacoleucus argenteus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะแบนบาง ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก มีหนวด 2 คู่ ก้านครีบข้างของครีบหลังหยักเป็นฟันเลื่อย ครีบหางเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินวาว ส่วนท้องมีสีขาว ครีบหลังมีสีส้ม ขอบด้านบนและด้านท้ายมีสีดำ ครีบอื่น ๆ มีสีเหลือง ที่บริเวณขอบด้านบนและด้านท้ายของครีบหางมีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหางเหลือ ได้แก่ ยอ ช่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาหางเหลือ *M. argenteus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หนามหลัง *Mystacoleucus atridorsalis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Mystacoleucus atridorsalis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็กตามีขนาดค่อนข้างใหญ่ ก้านครีบแข็งของครีบหลังหยักคล้ายฟันเลื่อย และมีหนามยื่นออกมาบริเวณโคนก้านครีบแข็ง ครีบหางเว้าลึก ทางด้านบนของลำตัวมีสีขาวยอมเทาหรือสีขาวยอมเหลือง ด้านล่างมีสีขาวยอมเงิน บริเวณลำตัวมีขีดหรือแถบสีดำขนาดเล็กตามแนวตั้งกระจายอยู่ทั่วไป ครีบใสโปร่งแสงหรือมีสีเหลืองอ่อน และมีแถบสีดำขนาดใหญ่ที่ส่วนปลายของครีบหลัง (ภาพที่ 3)

55

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 5 - 7 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหนามหลัง ได้แก่ อวน ข่าย แห
การแพร่กระจาย พบปลาหนามหลัง *M. atridorsalis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หนามหลัง *Mystacoleucus marginatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Mystacoleucus marginatus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนข้างคล้ายกับปลาตะเพียน ก้านครีบแข็งของครีบหลังมีลักษณะหยักคล้ายฟันเลื่อย และบริเวณโคนก้านครีบแข็งของครีบหลังมีหนามสั้นยื่นออกมาเกล็ดมีขนาดค่อนข้างใหญ่ ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยอมเงินหรือสีเหลืองอ่อน ขอบเกล็ดมีสีเทาเข้มทำให้ดูคล้ายเป็นลายข้างลำตัว ครีบมีสีเหลืองอ่อนและมีขอบด้านท้ายสีเทา (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 10 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหนามหลัง ได้แก่ อวน ข่าย แห
การแพร่กระจาย พบปลาหนามหลัง *M. marginatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หนามหลังขาว *Mystacoleucus ectypus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Mystacoleucus ectypus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะแบนบาง ปากมีขนาดเล็ก ไม่มีหนวด ก้านครีบแข็งของ ครีบหลังมีลักษณะหยักเป็นฟันเลื่อย มีเกล็ดตามแนวเส้นข้างลำตัว จำนวน 42 - 46 เกล็ด ครีบหาง มีลักษณะเว้าลึก ส่วนหัวและลำตัวมีสีเงินอมเหลือง ด้านล่างและส่วนท้องมีสีเทาจาง ครีบใสโปร่งแสง หรือมีสีเทาอ่อน ส่วนปลายด้านบนของครีบหลังมีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 6 - 8 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหนามหลังขาว ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาหนามหลังขาว *M. ectypus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แก้งครีบแดง *Puntioplites falcifer*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Puntioplites falcifer

รูปร่างลักษณะ ลำตัวกว้างสั้นและมีลักษณะแบนข้างมาก ตามีขนาดใหญ่ ปากมีขนาดเล็ก และหู ไม่มีหนวด มีเกล็ดรอบคอดหาง จำนวน 16 เกล็ด ก้านครีบแข็งของครีบหลังยาวและมีลักษณะ หยักเป็นฟันเลื่อย ก้านครีบแข็งของครีบกันมีขนาดใหญ่และมีลักษณะหยักเป็นฟันเลื่อย ส่วนหัวและ ลำตัวมีสีเงิน ครีบหลัง ครีบกันและครีบหางมีสีส้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 35 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแก้งครีบแดง ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาแก้งครีบแดง *P. falcifer* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กะมั่ง *Puntioplites proctozysron*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Puntioplites proctozystron

รูปร่างลักษณะ ลำตัวสั้นกว้างและมีลักษณะแบนข้าง ตามีขนาดใหญ่ ปากเล็กทู่ ไม่มีหนวด จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หลังจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ขอบด้านท้ายของครีบกันมีลักษณะเว้าเข้าไปเล็กน้อย ก้านครีบแข็งของครีบกันมีขนาดใหญ่และขอบด้านท้ายมีลักษณะหยักคล้ายฟันเลื่อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินวาว ครีบอกมีสีเหลือง ครีบท้องมีสีส้ม ครีบหลัง ครีบกันและครีบหางมีสีเทา ขอบด้านท้ายมีสีเทาดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 25 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากะมัง ได้แก่ ยอ ช่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลากะมัง *P. proctozystron* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

มาง *Sikukia gudgeri*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Sikukia gudgeri

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างมาก ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก ปลายด้านหน้าสั้นทู่ ปากอยู่ก่อนไปทางด้านล่าง ไม่มีหนวด ก้านครีบแข็งของครีบหลังหยักเป็นฟันเลื่อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงินทางด้านล่างและด้านข้าง ด้านบนของส่วนหัวและลำตัวมีสีเหลืองอมเทา ครีบมีสีเทา เหลืองอ่อนหรือสีเทาอ่อนโปร่งแสง ขอบด้านท้ายของครีบหลังและ

58

ครีบหางมีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลามาง ได้แก่ อวน ช่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลามาง *S. gudgeri* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ตะเพียนทอง *Barbodes altus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Barbodes altus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง หัวมีขนาดเล็ก ตามีขนาดใหญ่ มีหนวด 2 คู่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หลังจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ครีบออกยาวถึงครีบท้อง ขอบด้านท้ายของครีบกันมีลักษณะเว้าเข้าไปเล็กน้อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงินหรือสีเหลืองทอง ด้านบนของลำตัวมีสีเข้มกว่าด้านล่าง ครีบท้อง ครีบกันและครีบหางมีสีเหลืองส้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 25 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตะเพียนทอง ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาตะเพียนทอง *B. altus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ตะเพียนขาว *Barbodes gonionotus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Barbodes gonionotus

59

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ปากอยู่ตรงปลายสุดทางด้านหน้าของส่วนหัว มีหนวด 2 คู่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หลังจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ขอบด้านท้ายของครีบหลังและครีบกันมีลักษณะเว้าเข้าไปเล็กน้อย ครีบท้องยาวถึงรูกัน ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงิน ด้านบนมีสีเข้ม ด้านท้องมีสีจาง ครีบหลังและครีบหางมีสีเทาหรือสีเทาอมเหลือง ครีบอื่น ๆ มีสีเหลืองหรือสีส้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 35 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตะเพียนขาว ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาตะเพียนขาว *B. gonionotus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กระแห *Barbodes schwanefeldi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Barbodes schwanefeldi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก มีหนวด 2 คู่ เกล็ดมีขนาดเล็ก จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หลังจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ขอบด้านท้ายของครีบกันมีลักษณะเว้าเข้าไป ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินวาวหรือสีเหลืองทอง ครีบหลังมีสีส้มและมีส่วนปลายด้านบนเป็นสีดำ ครีบอกมีสีเหลือง ครีบท้อง ครีบกันและครีบหางมีสีส้ม ขอบด้านบนและด้านล่างของครีบหางมีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากระแห ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลากระแห *B. schwanefeldi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

60

ตะเพียน *Hypsibarbus lagleri*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Hypsibarbus lagleri

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะเรียวยาวและแบนทางด้านข้าง ก้านครีบแข็งของครีบหลังหยักเป็นฟันเลื่อย ฐานครีบกันสัน มีความยาวประมาณร้อยละ 60 ของความยาวของส่วนหัว มีเกล็ดที่อยู่ระหว่างจุดเริ่มต้นของฐานครีบหลังกับเส้นข้างลำตัว จำนวน 5 แถว ลำตัวมีสีเงินทางด้านล่าง ด้านบนมีสีเทา ครีบมีสีเทาอ่อนและมีลักษณะโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 25 - 40 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตะเพียน ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาตะเพียน *H. lagleri* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

จาด *Hypsibarbus malcolmi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Hypsibarbus malcolmi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างคล้ายกับปลาตะเพียน มีหนวดค่อนข้างยาว 2 คู่ เกล็ดมีขนาดใหญ่ ก้านครีบแข็งของครีบหลังหยักเป็นฟันเลื่อย ครีบหางเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงินทางด้านล่าง ด้านบนมีสีเงินปนเทาเข้มกว่าทางด้านล่าง ครีบอกครีบท้องและครีบกันมีสีส้ม ส่วนปลายครีบมีสีแดง (ภาพที่ 3)

61

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 25 - 40 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาจาด ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาจาด *H. malcolmi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ตะพาก *Hypsibarbus wetmorei*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Hypsibarbus wetmorei

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะเรียวยาว แบนทางด้านข้าง มีหนวด 2 คู่ เกล็ดมีขนาดใหญ่ ก้านครีบแข็งของครีบหลังหยักเป็นฟันเลื่อย จำนวน 9 - 14 ซี่ ลำตัวมีสีเงินปนเหลือง ครีบมีสีเหลืองหรือสีชมพู ครีบท้องและครีบกันมีสีแดงหรือสีส้มแดง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 25 - 40 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตะพาก ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาตะพาก *H. wetmorei* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

จาด *Poropuntius deauratus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Poropuntius deauratus

62

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวค่อนข้างเล็ก และมีหนวด 2 คู่ ขอบท้ายของก้านครีบแข็งของครีบหลังหักคล้ายฟันเลื่อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงิน ด้านบนของลำตัวมีสีเข้มกว่าทางด้านล่าง ครีบหางมีสีเหลือง ขอบบนและขอบล่างของครีบหางมีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาจาด ได้แก่ อวน ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาจาด *P. deauratus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ตาดำ *Scaphognathops bandanensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Scaphognathops bandanensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหลังมีลักษณะโค้งขึ้นสูง หัว และปากมีขนาดเล็ก ไม่มีหนวด ขอบด้านท้ายของก้านครีบแข็งของครีบหลังมีลักษณะหักคล้ายฟันเลื่อย ส่วนปลายเรียวแหลม ครีบหลังมีก้านครีบที่แตกแขนงจำนวน 9 อัน ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินอมเทา ครีบบนหรือสีเหลืองและโปร่งแสง ขอบครีบหางมีสีแดงหรือสีส้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 14 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตาดำ ได้แก่ อวน ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาตาดำ *S. bandanensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ตาตำ *Scaphognathops stejneri*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Scaphognathops stejneri

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ด้านหลังมีลักษณะโค้งขึ้นสูง ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก ไม่มีหนวด ริมฝีปากล่างมีขนาดเล็ก ขอบท้ายของก้านครีบแข็งของครีบหลังมีลักษณะหยักคล้ายฟันเลื่อยส่วนปลายเรียวแหลม ครีบหลังมีก้านครีบที่แตกแขนงจำนวน 13-15 อัน ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินอมเทา ครีบมีสีเทาหรือสีเหลืองและโปร่งแสง ขอบครีบหางมีสีแดงหรือสีส้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 25 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตาตำ ได้แก่ อวน ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาตาตำ *S. stejneri* ในบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม และบ้านผาชันอำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

แดงน้อย (หางแดง) *Discherodontus ashmeadi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Discherodontus ashmeadi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอกและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ปากมีขนาดเล็ก เกล็ดเล็ก ก้านครีบแข็งของครีบหลังหยักเป็นฟันเลื่อย ก้านครีบของครีบท้องมีจำนวน 8 อัน ลำตัวทางด้านล่างมีสีขาวยเงิน ด้านบนมีสีเขียวอมเหลือง ที่ส่วนปลายของครีบหลังมีแถบสีดำขนาดใหญ่ ครีบอก ครีบท้องและครีบก้นมีสีขาวใส ครีบหางมีสีแดง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 10 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแดงน้อย ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาแดงน้อย *D. ashmeadi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ตะเพียนทราย *Puntius brevis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Puntius brevis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก มีหนวด 1 คู่ ที่ขากรรไกรบนบริเวณมุมปาก จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หลังจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ขอบด้านท้ายของครีบท้องและครีบก้นตัดตรง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยอมเทา ด้านท้องมีสีขาวยเงิน บริเวณคอคอดหางมีจุดสีน้ำตาลดำ ครีบอกใส ครีบท้องและครีบก้นมีสีเหลืองส้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 6 - 10 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตะเพียนทราย ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาตะเพียนทราย *P. brevis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แก้มขี้ *Systemus orphoides*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Systemus orphoides

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ปากยื่นแหลมไปทางด้านหน้า มีหนวด 2 คู่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ถัดจากจุดเริ่มต้นของครีบท้องไปทางด้านหลังเล็กน้อย ครีบอกยาวไม่ถึงครีบท้อง และครีบท้องยาวไม่ถึงครีบกัน ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวเงิน ด้านบนมีสีเข้มกว่าทางด้านล่าง ส่วนแก้มมีสีแดงหรือสีส้ม ด้านท้ายของช่องเหงือกมีสีดำ ครีบมีสีแดงหรือสีส้ม ขอบด้านบนและด้านล่างของครีบหางมีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 12 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแก้มช้ำ ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาแก้มช้ำ *S. orphoides* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

เสือข้างลาย *Systemus partipentazona*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Systemus partipentazona

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวรี ส่วนหัวและตามีขนาดใหญ่ ปากมีขนาดเล็ก จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หลังจุดเริ่มต้นของครีบท้องเล็กน้อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวด้านบนมีสีเหลืองหรือสีน้ำตาลอ่อน ด้านท้องมีสีขาวเงิน มีแถบสีดำพาดขวางลำตัว 3 - 4 แถบ ด้านบนของครีบหลังมีสีแดง ครีบท้องและครีบกันมีสีเหลือง ครีบอกและครีบหางใส (ภาพที่ 3)

66

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 3 - 5 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเสือข้างลาย ได้แก่ ยอ สวิง แห

การแพร่กระจาย พบปลาเสือข้างลาย *S. partipentazona* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หัวหน้ำนอ *Bangana behri*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Bangana behri

รูปร่างลักษณะ ลำตัวค่อนข้างป้อมสั้นและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ มีหนวด 2 คู่ ตามีขนาดเล็ก ปากอยู่ค่อนข้างไปทางด้านล่างของส่วนหัว ระหว่างตากับปากมีร่องตามแนวขวาง ทำให้เห็นด้านหน้าของส่วนหัวมีลักษณะโหนกนูนชัดเจน ครีบหลังไม่มีก้านครีบแข็ง ครีบหลังครีบก้นและครีบท้องมีขนาดใหญ่ ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทา ครีบมีสีเดียวกับลำตัว บริเวณขอบด้านท้ายของครีบหลังและครีบท้องมีสีเทาเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 25 - 45 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหัวหน้านอ ได้แก่ อวน ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาหัวหน้านอ *B. behri* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หางบัว *Barbichthys nitidus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Barbichthys nitidus

67

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวคล้ายทรงกระบอก และมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวและตามีขนาดเล็ก มีหนวด 2 คู่ ปากอยู่ค่อนข้างไปทางด้านล่าง ครีบหลังและครีบท้องมีขนาดใหญ่ ครีบหลังไม่มีก้านครีบแข็ง ครีบท้องมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินอมเทา ด้านบนมีสีเข้มกว่าด้านล่าง ครีบมีสีเหลืองหรือสีชมพูอ่อน ขอบบนและขอบล่างของครีบท้องมีแถบสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 35 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหางม่วง ได้แก่ อวน ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาหางม่วง *B. nitidus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ปึกแดง *Cirrhinus jullieni*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Cirrhinus jullieni

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวคล้ายรูปทรงกระบอก และมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวมีขนาดเล็ก มีหนวด 2 คู่ ครีบหลังมีขนาดใหญ่และไม่มีก้านครีบแข็ง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินปนเทา ด้านท้องมีสีจางกว่าด้านบน บริเวณเหนือครีบอกมีจุดสีเทาเข้ม ครีบท้อง ครีบกัน และครีบหางมีสีส้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 25 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาปักแดง ได้แก่ อวน ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาปักแดง *C. jullieni* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

68

นวลจันทร์ *Cirrhinus microlepis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Cirrhinus microlepis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอก ส่วนหัวมีขนาดค่อนข้างใหญ่ ส่วนปาก และตามีขนาดเล็ก ครีบหลังมีขนาดใหญ่และไม่มีก้านครีบแข็ง เกล็ดมีขนาดเล็ก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวเงินหรือสีชมพูอ่อน ด้านท้องมีสีจางกว่าด้านบน ส่วนครีบมีสีชมพูหรือสีส้มอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 40 - 65 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลานวลจันทร์ ได้แก่ อวน ข่าย เบ็ด ลอบ
การแพร่กระจาย พบปลานวลจันทร์ *C. microlepis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

นวลจันทร์เทศ *Cirrhinus cirrhosus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Cirrhinus cirrhosus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวค่อนข้างกลม เรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอก แบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวเล็กสั้น ปากมีขนาดเล็ก เกล็ดมีขนาดใหญ่ ครีบท้องและครีบกันมีขนาดเล็ก ครีบหางเว้าลึก ส่วนหัวและด้านบนของลำตัวมีสีขาวยเงินหรือสีน้ำตาลอ่อน ด้านข้างและด้านล่างของลำตัวมีสีจางลง ครีบบนมีสีชมพูหรือสีส้ม ขอบครีบบนมีสีเทา (ภาพที่ 3)

69

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 65 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลานวลจันทร์เทศ ได้แก่ ข่าย
การแพร่กระจาย พบปลานวลจันทร์เทศ *C. cirrhosus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แกง *Cirrhinus molitorella*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Cirrhinus molitorella

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอก ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก ครีบหลังมีขนาดใหญ่และไม่มีก้านครีบแข็ง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินอมเทา ที่บริเวณด้านข้างของลำตัวส่วนหน้าบริเวณเหนือครีบอกมีจุดสีเทาเข้มกระจายเป็นแถบในแนวตั้ง ครีบบนมีสีเทาหรือสีเหลืองอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 35 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแกง ได้แก่ ข่าย แห ตุ่ม
การแพร่กระจาย พบปลาแกง *C. molitorella* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สร้อยนกเขา *Osteochilus hasselti*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cyprinidae
Osteochilus hasselti

70

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวเล็กสันมีหนวด 2 คู่ เกล็ดมีขนาดใหญ่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบท้องเล็กน้อย ส่วนฐานของครีบหลังยาว ขอบด้านท้ายของครีบกันมีลักษณะตัดตรง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ด้านข้างลำตัวมีแถบสีเข้มตามความยาว 5 - 8 แถบ บริเวณโคนหางมีจุดสีดำขนาดใหญ่ ครีบอกใสโปร่งแสง ส่วนครีบอื่น ๆ มีสีส้มหรือสีน้ำตาลแดง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 12 - 25 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสร้อยนกเขา ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาสร้อยนกเขา *O. hasselti* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

พรม *Osteochilus melanopleura*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cyprinidae
Osteochilus melanopleura

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ปากมีลักษณะทุ่และเขี้ยวขึ้นด้านบน มีหนวด 2 คู่ ตามีสีแดง เกล็ดมีขนาดเล็ก มีแถบสีดำในแนวตั้งอยู่ที่บริเวณเหนือครีบอก ฐานครีบหลังยาว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาดำ สีขาวหรือสีน้ำตาล ด้านท้องมีสีจาง ครีบหลังและครีบหางมีสีเทาดำ ครีบท้องมีสีเทาจาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 40 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาพรม ได้แก่ ยอ ชำย ลอบ แห
การแพร่กระจาย พบปลาพรม *O. melanopleura* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

71

ร่อนไม้ตับ *Osteochilus microcephalus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Osteochilus microcephalus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ก้านครีบแข็งของครีบหลังเรียว ไม่มีหนามและยื่นยาว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ส่วนหัวและลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนหรือน้ำตาลปนชมพู และมีแถบสีเข้มพาดเป็นแนวยาวบริเวณกลางลำตัวจากเหงือกจนถึงฐานครีบหาง ด้านท้องมีสีจาง ครีบบมีสีน้ำตาลแดง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 24 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาร่อนไม้ตับ ได้แก่ ยอ ชำย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาร่อนไม้ตับ *O. microcephalus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ร่อนไม้ตับ *Osteochilus waandersi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Osteochilus waandersi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย มีหนวด 2 คู่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ก้านครีบแข็งของครีบหลังเรียบ ไม่มีหนามและมักยื่นยาว ความยาวของครีบอกไม่ถึงจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีชมพู และมีแถบสีดำพาดเป็นแนวยาวบริเวณกลางลำตัวจากส่วนหัวจนถึงปลายสุดของครีบหาง ด้านท้องมีสีจาง ครีบมีสีน้ำตาลแดงโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

72

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 12 - 18 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาร่องไม้ตับ ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห
การแพร่กระจาย พบปลาร่องไม้ตับ *O. waandersi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

เล็บบีอนาง *Crossocheilus reticulatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Crossocheilus reticulatus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีลักษณะเรียวเล็ก ปากมีขนาดเล็กและอยู่ทางด้านล่างของส่วนหัว มีหนวดสั้น 1 คู่ ครีบหลังมีก้านครีบที่แตกแขนง จำนวน 8 อัน ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเขียวอมฟ้าทางด้านบน ด้านล่างมีสีเงิน ขอบเกล็ดมีสีดำ ทำให้ดูคล้ายเป็นร่างแห ที่บริเวณคอดหางมีจุดสีดำขนาดใหญ่ ลักษณะกลมรีคล้ายรูปไข่ ครีบมีสีเทาอ่อนโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 12 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเล็บบีอนาง ได้แก่ ยอ แห
การแพร่กระจาย พบปลาเล็บบีอนาง *C. reticulatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ชีวข้างดำ *Crossocheilus siamensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว และมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวมีลักษณะเรียวเล็ก ปากมีขนาดเล็กและอยู่ค่อนข้างต่ำ มีหนวดสั้น 1 คู่ ก้านครีบแข็งของครีบหลังเรียบ ครีบหลังมีก้านครีบที่แตกแขนง จำนวน 8 ก้าน เกล็ดมีขนาดเล็ก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนอมเหลือง และมีแถบสีเข้มหรือสีดำพาดยาวจากส่วนหัวถึงครีบหาง ครีบบมีสีเทาจางหรือสีเหลืองอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชิวข้างดำ ได้แก่ ยอ แห สวิง อวน

การแพร่กระจาย พบปลาชิวข้างดำ *C. siamensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กาแดง *Epalzeorhynchus frenatum*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Epalzeorhynchus frenatum

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวมีลักษณะเรียวเล็ก ปากมีขนาดเล็กและอยู่ค่อนข้างต่ำ มีหนวดสั้น 2 คู่ ก้านครีบแข็งของครีบหลังเรียบ ครีบหลังมีก้านครีบที่แตกแขนง จำนวน 10 - 11 ก้าน ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีน้ำตาลแดงหรือสีดำ ครีบบมีสีแดงและมีจุดสีดำเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 12 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากาแดง ได้แก่ ยอ ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลากาแดง *E. frenatum* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ลิ้น *Hypophthalmichthys molitrix*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Hypophthalmichthys molitrix

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ด้านท้องแคบและมีลักษณะเป็นสันคม ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ปากกว้าง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงิน ด้านบนของลำตัวมีสีเทา ส่วนหัวมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอ่อน ครีบมีสีเทาอ่อน เป็นปลาต่างถิ่นที่มีผู้นำเข้ามาเลี้ยงและปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 50 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาลิ้น ได้แก่ อวน ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาลิ้น *M. molitrix* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ยี่สกเทศ *Labeo rohita*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Labeo rohita

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ตามีสีแดง ปากมีขนาดเล็กและอยู่ค่อนไปทางด้านล่างของส่วนหัว ริมฝีปากหนา จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ใกล้จะงอยปากมากกว่าครีบหาง และอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ครีบท้องยาวไม่ถึงรูก้น ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ด้านบนของลำตัวมีสีน้ำตาลเงินอมเทา และมีแต้มสีแดงในแต่ละเกล็ด ด้านท้องมีสีขาว ครีบมีสีดำหรือสีเทา (ภาพที่ 3)

75

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 50 - 80 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลายี่สกเทศ ได้แก่ ขอบ ข่าย เบ็ด แห

การแพร่กระจาย พบปลายี่สกเทศ *L. rohita* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

บัว *Labeo dyocheilus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Labeo dyocheilus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอกและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ตามีขนาดเล็ก ส่วนปากมีขนาดใหญ่และอยู่ค่อนข้างไปทางด้านล่างของส่วนหัว ขอบปากหนาและมีตุ่มขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาอมเขียว ด้านท้องมีสีจางลง ครีบมีสีเทาอ่อนหรือสีแดงอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาบัว ได้แก่ อวน ข่าย เบ็ด ลอบ

การแพร่กระจาย พบปลาบัว *L. dyocheilus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กาดำ *Morulus chrysophekadian*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Morulus chrysophekadian

76

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ด้านบนของลำตัวมีลักษณะโค้งสูง มีหนวด 2 คู่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ฐานของครีบหลังยาวครีบอกยาวถึงจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ปลายของครีบกันมีลักษณะเรียวยาวแหลม ขอบด้านบนนอกเว้าเข้าไปเล็กน้อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวและครีบมีสีดำ ด้านบนของลำตัวมีสีเข้มกว่าทางด้านล่าง ส่วนหัวและท้องมีสีจาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 50 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากาดำ ได้แก่ ขอบ ข่าย เบ็ด แห

การแพร่กระจาย พบปลากาดำ *M. chrysophekadian* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กระสับจุด *Hampala dispar*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Hampala dispar

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ปากกว้าง และยื่นไปทางด้านหน้า มีหนวด 1 คู่ ที่ขากรรไกรบน จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ถัดจากจุดเริ่มต้นของ ครีบท้องเล็กน้อย ครีบอกยาวไม่ถึงจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงิน กลางลำตัวบริเวณใต้ครีบหลังมีจุดสีดำ 1 จุด ครีบมีสีแดงเรื่อ ขอบด้านบนและด้านล่างของครีบหาง มีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 35 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากระสูบจุด ได้แก่ ยอ ช่าย เบ็ด แห

การแพร่กระจาย พบปลากระสูบจุด *H. dispar* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

77

กระสูบขีด *Hampala macrolepidota*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Hampala macrolepidota

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ปากกว้าง และยื่นไปทางด้านหน้า มีหนวด 1 คู่ ที่ขากรรไกรบน จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ถัดจากจุดเริ่มต้นของ ครีบท้องเล็กน้อย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงิน ด้านบนมีสีเข้มกว่าด้านล่าง ที่บริเวณ กลางลำตัวจากจุดเริ่มต้นของครีบหลังมีแถบสีดำพาดลงมาตามแนวดิ่ง ครีบหางมีสีแดงบริเวณขอบ ด้านบนและด้านล่างมีสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 60 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากระสูบขีด ได้แก่ ยอ ช่าย เบ็ด แห

การแพร่กระจาย พบปลากระสูบขีด *H. macrolepidota* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สร้อยปีกแดง *Henicorhynchus ornatipinnis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Henicorhynchus ornatipinnis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ปากมีลักษณะโค้งมนและไม่ยื่นยาวไปทางด้านหน้า เกล็ดมีขนาดใหญ่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่เยื้องไปทางด้านหน้าจุดเริ่มต้นของครีบท้องเล็กน้อย ครีบหางมีลักษณะเว้าตื้น ลำตัวมีสีเงินอมเหลือง ครีบออก ครีบท้องและครีบกันมีสีส้ม (ภาพที่ 3)

78

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 12 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสร้อยปีกแดง ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาสร้อยปีกแดง *H. ornatipinnis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สร้อยหลอด *Henicorhynchus lobatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Henicorhynchus lobatus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก ไม่มีหนวดก้านครีบแข็งของครีบหลังเรียบ ครีบหลังประกอบด้วยก้านครีบที่แตกแขนงจำนวน 8 อัน ลำตัวมีสีขาวยเงิน ครีบมีสีเทา ใสหรือสีเหลืองอ่อน บริเวณปลายครีบมีสีชมพู (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสร้อยหลอด ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาสร้อยหลอด *H. lobatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สร้อยขาว *Henicorhynchus siamensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Henicorhynchus siamensis

79

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอก และมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ปากเล็กและยื่นยาวออกไปทางด้านหน้า เกล็ดมีขนาดใหญ่ ส่วนท้ายของครีบหลัง ครีบท้องและครีบกันมีลักษณะเว้าเข้าไป ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินอมเทา ด้านบนมีสีเข้ม ด้านท้องมีสีขาวเงิน ครีบใส หรือมีสีเทาหรือสีเหลืองจาง ๆ ขอบด้านท้ายของครีบหลังมีแถบสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 12 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสร้อยขาว ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาสร้อยขาว *H. siamensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สร้อยลูกกล้วย *Labiobarbus siamensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Labiobarbus siamensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดเล็ก ปากมีขนาดเล็ก เกล็ดมีขนาดเล็ก มีหนวดยาว 2 คู่ ฐานของครีบหลังยาวมาก เนื้อครีบอกมีแถบสีดำพาดในแนวตั้ง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินวาว มีแถบสีเข้มพาดตามแนวยาว 5 - 6 แถบ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสร้อยลูกกล้วย ได้แก่ ยอ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาสร้อยลูกกล้วย *L. siamensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

เลียยหิน *Garra cambodgiensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Garra cambodgiensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวกลมยาวคล้ายรูปทรงกระบอก ตามีตำแหน่งอยู่ค่อนข้างด้านบนของส่วนหัว ปากมีขนาดค่อนข้างเล็กอยู่ทางด้านล่างของส่วนหัว มีหนวด 1 คู่ ครีบหลังไม่มีก้านครีบแข็ง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีน้ำตาลแดง และมีลายสีเทาเข้มพาดอยู่กลางลำตัว ตั้งแต่ส่วนท้ายของเหงือกถึงโคนครีบหาง ขอบบนและขอบล่างของครีบหางมีแถบสีเทาเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเลียยหิน ได้แก่ อวน

การแพร่กระจาย พบปลาเลียยหิน *G. cambodgiensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สะอี *Mekongina erythrospila*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cyprinidae

Mekongina erythrospila

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอก ส่วนหัวเรียวยาวเล็ก ปากมีขนาดค่อนข้างเล็กและอยู่ทางด้านล่างของส่วนหัว เกล็ดมีขนาดเล็ก ครีบหลังไม่มีก้านครีบแข็ง ครีบค่อนข้างยาว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเขียวอมฟ้าและมีจุดสีน้ำตาลแดงกระจายอยู่ทั่วไป ด้านท้องมีสีจาง

กว่าด้านบน ส่วนหัวมีสีแดงอมชมพู ครีบมีสีเขียวอมเทาโปร่งแสง บริเวณปลายครีบหลัง ครีบอก ครีบท้องและครีบกันมีสีส้มอ่อน (ภาพที่ 3)

81

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 30 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสะอี่ ได้แก่ อวน ข่าย ตุ่ม
การแพร่กระจาย พบปลาสะอี่ *M. erythrospila* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

รากกล้วย *Acanthopsis thiemmethdi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cobitidae
Acanthopsis thiemmethdi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ส่วนหัวเรียวแหลมยื่นไปทางด้านหน้า ปากมีขนาดเล็ก ตามีขนาดเล็กและอยู่ค่อนข้างด้านบนของส่วนหัว มีหนวด 3 คู่ บริเวณใต้ตามีหนามแหลม จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ครีบหางมีลักษณะเว้าตื้น ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีขาวอมเทา และมีแต้มสีเข้มเป็นดวงตลอดความยาวของลำตัวทางด้านบน ด้านท้องมีสีจาง ครีบใสหรือมีสีเทาจาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 16 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลารากกล้วย ได้แก่ ยอ ข่าย สวิง
การแพร่กระจาย พบปลารากกล้วย *A. thiemmethdi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หมูขาว (หมูมัน) *Yasuhikotakia modesta*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Cypriniformes
Family Cobitidae
Yasuhikotakia modesta

82

รูปร่างลักษณะ ลำตัวค่อนข้างยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและจะงอยปากยื่นยาวออกไปทางด้านหน้า ตามีขนาดเล็กและอยู่ค่อนข้างด้านบนของส่วนหัว บริเวณใต้ตามีหนามโค้งเรียวยาวแหลมฝังอยู่ในร่องรูปพระจันทร์เสี้ยว ปากอยู่ค่อนข้างต่ำทางด้านล่างของส่วนหัวเล็กน้อย มีหนวด 3 คู่ ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเขียวยอมเหลือง ด้านบนของลำตัวมีสีเข้มกว่าทางด้านล่าง มีแถบสีดำอยู่บริเวณโคนครีบหาง ครีบหลัง ครีบกันและครีบหางมีสีเหลืองส้ม ครีบอกและครีบท้องมีสีเหลืองอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 20 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหมอขาว ได้แก่ ข่าย ลอบ แห
การแพร่กระจาย พบปลาหมอขาว (หมูนัน) *Y. modesta* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หมูหางจุด *Yasuhikotakia caudipunctatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cobitidae

Yasuhikotakia caudipunctatus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและจะงอยปากยื่นยาวออกไปทางด้านหน้า ตามีขนาดเล็กและอยู่ค่อนข้างด้านบนของส่วนหัว บริเวณใต้ตามีหนามโค้งเรียวยาวแหลม ปากอยู่ค่อนข้างต่ำทางด้านล่างของส่วนหัว ครีบหางมีลักษณะเว้าตื้น ลำตัวมีสีเหลืองหรือสีน้ำตาลอมแดง ครีบมีสีส้มหรือสีเหลืองเข้ม ครีบหางมีจุดสีดำกระจายอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหมอหางจุด ได้แก่ ข่าย ลอบ แห
การแพร่กระจาย พบปลาหมอหางจุด *Y. caudipunctatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หมูกอก (หมูหลังถนน) *Yasuhikotakia morleti*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cobitidae

Yasuhikotakia morleti

รูปร่างลักษณะ ลำตัวป้อมสั้นและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ด้านหลังมีลักษณะโค้งสูง จะงอยปากสั้นๆ ตามีขนาดเล็กและอยู่ค่อนข้างด้านบนของส่วนหัว บริเวณใต้ตามีหนามโค้งเรียวยาวแหลมฝังอยู่ในร่องรูปพระจันทร์เสี้ยว ปากอยู่ค่อนข้างมาทางด้านล่าง ริมฝีปากบนยื่นเลยริมฝีปากล่างเล็กน้อย มีหนวด 3 คู่ ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีน้ำตาลอมเหลืองหรือสีส้ม ด้านท้องมีสีจาง มีแถบสีดำพาดอยู่กลางหลังตลอดความยาวตั้งแต่ปากจนถึงโคนหาง และบริเวณคอดหางมีแถบสีดำตามแนวขวาง ครีบบมีสีเหลือง น้ำตาลหรือสีส้มโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 8 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหมูกอก ได้แก่ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาหมูกอก *Y. morleti* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หมูข้างลาย *Syncrossus helodes*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cobitidae

Syncrossus helodes

84

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและจะงอยปากยื่นยาวออกไปทางด้านหน้า ตามีขนาดเล็กและอยู่ค่อนข้างด้านบนของส่วนหัว บริเวณใต้ตามีหนามโค้งเรียวยาวแหลมฝังอยู่ในร่องรูปพระจันทร์เสี้ยว ปากมีขนาดเล็ก มีหนวดสั้น 3 คู่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบท้อง ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเขียวยอมเหลือง ด้านท้องมีสีจาง ด้านข้างลำตัวมีแถบสีเข้มพาดตามแนวขวาง ครีบหลังและครีบหางมีสีเข้ม ครีบอก ครีบท้องและครีบกันใสหรือมีสีเหลืองส้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหมูข้างลาย ได้แก่ ข่าย ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาหมูข้างลาย *S. helodes* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

อีต *Lepidocephalichthys hasselti*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cobitidae

Lepidocephalichthys hasselti

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาวและแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวสั้น ตามีขนาดเล็กอยู่ค่อนข้างด้านบนของส่วนหัว บริเวณใต้ตามีหนามแหลมโค้ง 1 คู่ เกล็ดมีขนาดเล็ก ครีบหางมีลักษณะกลมมน ลำตัวมีสีเหลืองอมน้ำตาล และมีแถบหรือจุดสีเข้มพาดตามแนวยาวบริเวณกลางลำตัวทางด้านข้าง จากส่วนหัวไปจนถึงโคนหาง ครีบใสและมีจุดสีน้ำตาลหรือสีดำกระจายทั่วไป (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 6 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาอีต ได้แก่ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลาอีต *L. hasselti* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

85

สายทอง *Pangio anguillaris*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Cobitidae

Pangio anguillaris

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาวคล้ายกับปลาไหล ส่วนหัวมีขนาดเล็ก ตามีขนาดเล็กมาก บริเวณใต้ตามีหนามแหลม มีหนวด 3 คู่ ครีบหลัง ครีบท้องและครีบกันอยู่ค่อนข้างทางด้านท้ายของลำตัว จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบกัน ปลายหางมีลักษณะ

ตัดตรงหรือโค้งเล็กน้อย ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนถึงน้ำตาลแดง มีแถบสีเข้มพาดตลอดความยาวของลำตัว ทางด้านข้าง ด้านท้องมีสีจาง ครีบใส (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 6 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสายทอง ได้แก่ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลาสายทอง *P. anguillaris* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สร้อยน้ำผึ้ง *Gyrinocheilus pennocki*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Cypriniformes

Family Gyrinocheilidae

Gyrinocheilus pennocki

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอก ส่วนหัวสั้นๆ ตามีขนาดเล็กอยู่ค่อนไปทางด้านบนของส่วนหัว ปากอยู่ทางด้านล่างของส่วนหัว มีช่องมองเห็นได้ชัดเจนทางด้านบนของเหงือก เกล็ดมีขนาดใหญ่ ครีบอกและครีบท้องมีขนาดใหญ่แผ่ออกไปทางด้านข้าง ฐานของครีบหลังยาว ครีบหางเว้าตื้น ลำตัวมีสีน้ำตาลอมเขียว และมีจุดสีเทาเข้มกระจายอยู่ทั่วไป ด้านบนของลำตัวมี

86

สีเข้มกว่าด้านล่าง ส่วนท้องมีสีขาวอมเหลือง ครีบมีสีเหลืองอ่อนโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 18 - 25 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสร้อยน้ำผึ้ง ได้แก่ สวิง ยอ อวน

การแพร่กระจาย พบปลาสร้อยน้ำผึ้ง *G. pennocki* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ดุกมูน *Bagrichthys macropterus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Bagridae

Bagrichthys macropterus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาว ส่วนหัวมีลักษณะแบนด้านบนลงด้านล่าง ส่วนท้ายของลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวสั้น ส่วนปากและตามีขนาดเล็ก ก้านครีบแข็งของครีบหลังสั้น

ครีบน้ำมันยาว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทาเข้ม และมักมีแถบสีจางพาดตามแนวขวางของลำตัว ครีบน้ำมันมีสีเทาจาง ครีบหางมีลักษณะโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตุกมูน ได้แก่ อวน ข่าย เบ็ด ลอบ

การแพร่กระจาย พบปลาตุกมูน *B. macropterus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แขยงหิน *Pseudomystus siamensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Bagridae

Pseudomystus siamensis

87

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ด้านท้ายมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดเล็ก ตาและปากมีขนาดเล็ก มีหนวดสั้น 4 คู่ ครีบหลังและครีบอกมีก้านครีบแข็งคล้ายหนาม ครีบกันมีขอบโค้งมน ฐานครีบน้ำมันยาวและสูงขึ้นทางด้านท้าย ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ สลับกับสีเหลืองหรือสีน้ำตาลอ่อนเป็นแถบพาดตามลำตัว ครีบน้ำมันและครีบอกมีสีน้ำตาลหรือสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 6 - 12 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแขยงหิน ได้แก่ ขอบ ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาแขยงหิน *P. siamensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แขยงธง *Heterobagrus bocourti*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Bagridae

Heterobagrus bocourti

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะคล้ายรูปสามเหลี่ยม ด้านท้ายมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวเรียวยาวเล็ก ตามีขนาดค่อนข้างใหญ่ ริมฝีปากหนา มีหนวด 4 คู่ หนวดที่มีขนาดใหญ่

ที่สุดคือหนวดที่ขากรรไกรบนซึ่งยาวจนถึงครีบท่าง ครีบท่างยาวมาก ครีบไขมันมีขนาดใหญ่ ครีบท่างยาวและมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาเงินเหลือบสีเขียว ด้านท้องมีสีจาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแขยงธง ได้แก่ ยอ ช่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาแขยงธง *H. bocourti* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

88

แขยงใบข้าว *Mystus singaringan*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Bagridae

Mystus singaringan

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและส่วนท้ายของลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ตาอยู่ค่อนมาทางด้านบนของส่วนหัว ปากอยู่ค่อนมาทางด้านล่างของส่วนหัว มีหนวด 4 คู่ หนวดที่ขากรรไกรบนยาวจนถึงฐานของครีบท่าง ฐานครีบไขมันยาวและมีจุดเริ่มต้นต่อจากฐานของครีบท่าง ครีบอกมีก้าน ครีบแข็งคล้ายหนาม ครีบท่างมีลักษณะเว้าลึกปลายแหลม แพนหางด้านบนยาวมากกว่าด้านล่าง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 7 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแขยงใบข้าว ได้แก่ ยอ ช่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาแขยงใบข้าว *M. singaringan* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แขยงข้างลาย *Mystus mysticetus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Bagridae

Mystus mysticetus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและด้านท้ายมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวแบนราบลง มีหนวด 4 คู่ ครีบหลังและครีบอกมีก้านครีบแข็งคล้ายหนาม ครีบไขมันมีขนาดเล็ก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึกและมีปลายแหลม ลำตัวด้านบนมีสีเทาหรือสีดำ ด้านข้างลำตัวมีสีดำและมีแถบสีขาวพาดยาวจากบริเวณครีบอกถึงโคนครีบหาง 2 แถบ ด้านท้องมีสีขาว บริเวณเหนือครีบอกมีจุดสีดำมีขอบสีขาว

89

ขนาดใหญ่อยู่ 1 จุด (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 6 - 12 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแขยงข้างลาย ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาแขยงข้างลาย *M. mysticetus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แขยงข้างลาย *Mystus atrifasciatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Bagridae

Mystus atrifasciatus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและด้านท้ายมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวแบนราบ ตามีขนาดใหญ่ มีหนวดยาว ครีบไขมันยาวกว่าความยาวของส่วนหัว ก้านครีบหลังและครีบอกแข็งและแหลมคม ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวสีเทาหรือสีดำ มีแถบสีขาวพาดยาวถึงโคนหาง 1 - 2 แถบ ด้านท้องมีสีจาง ครีบใสหรือมีสีเทาจาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 12 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแขยงข้างลาย ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาแขยงข้างลาย *M. atrifasciatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กตเที้อง *Hemibagrus filamentus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Bagridae

Hemibagrus filamentus

90

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอก ด้านท้ายมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวแบนราบตามีขนาดเล็ก อยู่ค่อนข้างด้านบนของส่วนหัว ครีบอกมีก้านแข็งคล้ายหนาม ครีบหลังและครีบหางมีขนาดค่อนข้างใหญ่ ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาหรือสีเขียวอมเหลือง ด้านบนมีสีเข้ม ด้านท้องมีสีขาวหรือสีขาวยอมเหลือง ครีบมีสีเทา โปรงแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 18 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากดเหลือง ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลากดเหลือง *H. filamentus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กตดำ *Hemibagrus wickii*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Bagridae

Hemibagrus wickii

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาว ส่วนหัวมีลักษณะแบนด้านบนลงด้านล่าง ส่วนท้ายของลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนปากกว้าง ตามีขนาดเล็ก ครีบหลังและครีบอกมีก้านครีบแข็ง ครีบไขมันยาว ลำตัวมีสีเทาเข้มหรือสีดำ ด้านท้องมีสีจาง ครีบมีสีเทาเข้ม ขอบด้านบนและด้านล่างของครีบหางมีแถบสีขาว (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 50 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากดดำ ได้แก่ ข่าย เบ็ด ลอบ ตุ่ม

การแพร่กระจาย พบปลากดดำ *H. wickii* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

91

กตแก้ว *Hemibagrus wickioides*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Bagridae

Hemibagrus wickioides

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอก ด้านท้ายมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวแบนราบตามีขนาดเล็ก ด้านบนของส่วนหัวมีร่องตรงกลางตามแนวยาว มีหนวด 4 คู่ หนวดที่ขากรรไกรบนยาวเลยฐานของครีบท้อง ครีบอกมีก้านแข็งคล้ายหนาม ครีบไขมันยาว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทา เขียวหรือสีชมพู ด้านบนมีสีเข้มหรือสีเทาดำ ด้านท้องมีสีจาง ครีบบมีสีเข้มหรือสีแดงเรื่อ ครีบหางมีสีแดงหรือสีส้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 40 - 80 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากดแก้ว ได้แก่ ยอ เบ็ด ลอบ

การแพร่กระจาย พบปลากดแก้ว *H. wickioides* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

คางเบือน *Belodontichthys dinema*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Siluridae

Belodontichthys dinema

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและปากมีขนาดใหญ่ และมีลักษณะงอนขึ้นทางด้านบน มีหนวด 1 คู่ ยาวถึงครีบอก ตามีขนาดใหญ่และอยู่เหนือมุมปาก ปากกว้าง ฟันมีลักษณะแหลมคมยาว ขากรรไกรล่างยื่นยาวเลยขากรรไกรบน ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบท้องและครีบหลังมีขนาดเล็ก ส่วนฐานครีบกันยาวมาก ลำตัวทางด้านล่างมีสีขาวยเงิน ด้านบนมีสี

92

เหลืองอมเขียว (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 35 - 70 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาคางเบือน ได้แก่ เบ็ด ยอ ข่าย

การแพร่กระจาย พบปลาคางเบือน *B. dinema* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ดั้งแดง *Hemisilurus mekongensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Siluridae

Hemisilurus mekongensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและตามีขนาดเล็ก ปากมีขนาดเล็กและอยู่ค่อนข้างด้านล่างของส่วนหัว มีหนวด 1 คู่ ครีบท้องมีขนาดเล็ก ฐานของ ครีบกันยาวมาก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาอมชมพู ส่วนหัวมีสีแดงอ่อน ครีบท้อง ครีบกัน และครีบหางมีสีเทา (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 60 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาดังแดง ได้แก่ อวน ข่าย เบ็ด ตุ่ม

การแพร่กระจาย พบปลาดังแดง *H. mekongensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ปึกไก่ *Kryptopterus cheveyi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Siluridae

Kryptopterus cheveyi

93

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก และมีลักษณะแบนราบ มีหนวด 2 คู่ หนวดที่ขากรรไกรบนยาวกว่าหนวดที่ขากรรไกรล่าง ไม่มี ครีบหลัง ครีบท้องมีขนาดเล็ก ส่วนฐานครีบกันยาวมาก ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาเงินหรือสีอมแดงเรื่อ ๆ โดยเฉพาะที่ส่วนหัว (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาปึกไก่ ได้แก่ ขอ ข่าย

การแพร่กระจาย พบปลาปึกไก่ *K. cheveyi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ขาไก่ *Kryptopterus geminus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Siluridae

Kryptopterus geminus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดเล็กและสั้น ตามีขนาดใหญ่ มีหนวด 2 คู่ ครีบหลังมีขนาดเล็กมาก ฐานครีบกันยาวมาก ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบหางมีลักษณะเว้าตื้นและมีปลายมน ลำตัวมีสีเขียวอมเหลือง ครีบบีสีจางและมีขอบสีเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาช่อนได้แก่ ยอ ชำย

การแพร่กระจาย พบปลาช่อน *K. geminus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

94

น้ำเงิน *Micronema apogon*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Siluridae

Micronema apogon

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวกว้างและมีลักษณะแบนราบ ปากกว้าง ปากล่างยื่นยาวมากกว่าปากบนและงอนขึ้น มีหนวด 2 คู่ หนวดที่ขากรรไกรล่างมีขนาดเล็กมาก ไม่มีครีบหลัง ฐานครีบกันยาวมาก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินวาวหรือสีเงินอมชมพู ด้านบนของลำตัวมีสีเข้มกว่าทางด้านล่าง ครีบกันและครีบหางมีสีจางและมีขอบสีเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 60 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาน้ำเงิน ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด
การแพร่กระจาย พบปลาน้ำเงิน *M. apogon* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แดง *Micronema bleekeri*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Siluriformes
Family Siluridae
Micronema bleekeri

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีลักษณะแบนราบตามีขนาดใหญ่ ปากล่างยื่นยาว มีหนวด 2 คู่ ไม่มีครีบหลัง ฐานของครีบกันยาวมาก ครีบหางมีลักษณะเว้าตื้นและมีปลายมน ลำตัวมีสีขาวยเงินหรือสีเงินวาวอมแดง ด้านบนของลำตัวมีสีเขียวอมเทา มีแถบสีเข้มตลอดความยาวของฐานครีบกัน (ภาพที่ 3)

95

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 25 - 40 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแดง ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด
การแพร่กระจาย พบปลาแดง *M. bleekeri* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สะงั่ว *Micronema micronema*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Siluriformes
Family Siluridae
Micronema micronema

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวกว้างและมีลักษณะแบนราบ ปากกว้าง มีหนวด 2 คู่ หนวดที่ขากรรไกรบนยาวถึงกึ่งกลางลูกตา หนวดที่ขากรรไกรล่างสั้นมาก ไม่มีครีบหลัง ฐานครีบกันยาวมาก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีขาวยเงินวาว หรือสีเงินอมชมพู ครีบกันและครีบหางมีสีเทาอ่อนและโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 25 - 35 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสะงั่ว ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด
การแพร่กระจาย พบปลาสะงั่ว *M. micronema* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สยุมพร *Ompok krattensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Siluridae

Ompok krattensis

96

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวสั้น ตามีขนาดใหญ่ ด้านข้างของลำตัวบริเวณเหนือครีบอกมีจุดสีดำขนาดใหญ่ มีหนวด 2 คู่ หนวดที่ขากรรไกรบนยาวถึงจุดเริ่มต้นของครีบกัน หนวดที่ขากรรไกรล่างมีขนาดเล็ก ส่วนฐานครีบกันยาว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึกและปลายมน ลำตัวมีสีเทาเงินหรือสีเทาดำ ด้านบนของลำตัวมีสีเข้มกว่าทางด้านล่าง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 12 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสยุมพร ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด

การแพร่กระจาย พบปลาสยุมพร *O. krattensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

เค้าขาว *Wallago attu*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Siluridae

Wallago attu

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ปากกว้างมาก มุมปากยาวเลยลูกตา ตามีขนาดเล็ก มีหนวด 2 คู่ หนวดที่ขากรรไกรบนมีขนาดใหญ่กว่าหนวดที่ขากรรไกรล่าง ครีบหลังมีขนาดเล็กและปลายแหลม ครีบอกมีขนาดใหญ่ ส่วนฐานของครีบกันยาวมาก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาเงิน ด้านบนของลำตัวมีสีเทาเข้ม ด้านล่างมีสีขาวหรือสีเทาเงิน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 60 - 200 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเคঁาขาว ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด ลอบ
การแพร่กระจาย พบปลาเคঁาขาว *W. attu* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

97

เคঁาดำ *Wallago leerii*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Siluridae

Wallago leerii

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะค่อนข้างกลมทางส่วนหน้าของลำตัว ส่วนท้ายของลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่และสั้น ปากกว้าง มุมปากยาวไม่ถึงระดับขอบด้านบนของลูกตา บริเวณท้องพองออก ส่วนหลังยกสูง ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบท้องมีขนาดเล็กฐานของครีบกันยาวมาก ครีบหางเว้าตื้นและปลายมน ลำตัวมีสีเหลือง น้ำตาล เทาหรือสีดำ ด้านท้องมีสีจางลง ครีบมีสีเทาหรือสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 50 - 150 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเคঁาดำ ได้แก่ อวน ข่าย เบ็ด

การแพร่กระจาย พบปลาเคঁาดำ *W. leerii* ในในบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม บ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร บ้านนาเมือง อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี และบ้านไชยบุรี อำเภอน้ำอูเทิน จังหวัดนครพนม

ลั้งกะวาดขาว *Laides longibarbis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Laides longibarbis

98

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีลักษณะเรียวยาว ส่วนหัวมีขนาดเล็กกลมมน ตามีขนาดใหญ่ มีหนวด 3 คู่ หนวดที่ริมฝีปากยาวถึงครีบกัน สันท้องคม ครีบกันยาว ครีบไขมันมีขนาดเล็ก ส่วนหัวและลำตัวมีสีฟ้าปนเทาหรือสีขาวนวล ครีบมีสีเทาจาง ครีบหางมีสีเหลืองอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 18 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสังกะวาดขาว ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาสังกะวาดขาว *L. longibarbis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

บึก *Pangasianodon gigas*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Pangasianodon gigas

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาว ส่วนหัวแบนราบ ส่วนท้ายของลำตัวแบนทางด้านข้าง หัวมีขนาดใหญ่ ตำแหน่งของตาอยู่ค่อนข้างต่ำทางด้านล่างต่ำกว่าระดับแนวมุมปาก เป็นปลาน้ำจืดไม่มีเกล็ดที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ลำตัวมีสีเทาอ่อนทางด้านบน ด้านล่างเป็นสีเงิน ครีบมีสีเทา (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 150 - 250 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาบึก ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด

การแพร่กระจาย พบปลาบึก *P. gigas* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

เผาะ *Pangasius conchophilus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Pangasius conchophilus

99

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาว ส่วนหัวและตามีขนาดค่อนข้างเล็ก ปากอยู่ทางด้านล่างของส่วนหัว หนวดยาวถึงช่องเหงือก คอคอดหางแคบ ก้านครีบแข็งของครีบหลังมีขนาดใหญ่ ครีบกันยาว มีก้านครีบ 26 - 29 อัน ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ส่วนหัวและลำตัวมีสีเทา เหลืองหรือสีเขียว ด้านข้างของลำตัวและส่วนท้องมีสีจาง ครีบมีสีเทาจางหรือสีเหลืองอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 35 - 80 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเผา ได้แก่ ยอ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาเผา *P. conchophilus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สวาย *Pangasius hypophthalmus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Pangasius hypophthalmus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวป้อม ส่วนหัวมีขนาดเล็ก ตาอยู่ในระดับแนวมุมปากหรือสูงกว่าเล็กน้อย ปากมีขนาดเล็ก ฐานครีบกันยาว ครีบอกมีก้านครีบแข็งคล้ายหนาม ครีบไขมันมีขนาดเล็ก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงินหรือสีเทาเข้ม ด้านข้างลำตัวมีสีจางลง ส่วนท้องมีสีขาวเงิน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 40 - 80 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสวาย ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด

การแพร่กระจาย พบปลาสวาย *P. hypophthalmus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

เทโพ *Pangasius larnaudi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Pangasius larnaudi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวป้อมสั้นและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวกว้าง ปากมีลักษณะโค้งมนและอยู่ค่อนข้างต่ำของส่วนหัว มีหนวด 2 คู่ หนวดที่ขากรรไกรบนยาวกว่าหนวดที่ขากรรไกรล่าง ครีบอกมีก้านครีบแข็งคล้ายหนาม ฐานครีบกันยาว ส่วนปลายของครีบหลัง ครีบอก ครีบท้องและครีบกันย่นเป็นเส้นเรียวยาว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเงิน เทาดำหรือสีเทาปนน้ำตาล ด้านล่างมีสีขาวปนเทา เหนือครีบอกมีจุดสีดำขนาดใหญ่ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 80 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเทโพ ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด

การแพร่กระจาย พบปลาเทโพ *P. larnaudi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

เทพา *Pangasius sanitwongsei*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Pangasius sanitwongsei

รูปร่างลักษณะ ลำตัวป้อมสั้นและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวกว้างป้อมสั้น ปากกว้างอยู่ค่อนข้างต่ำของส่วนหัว ครีบอกมีก้านครีบแข็งคล้ายหนาม ฐานของครีบกันยาว ส่วนปลายของครีบหลัง ครีบอก และครีบท้องย่นเป็นเส้นเรียวยาว ครีบหางมีขนาดใหญ่และมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีค้ำบนมีสีเทา ด้านล่างมีสีขาวปนเทา ครีบมีสีเทาอ่อนโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

101

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 50 - 200 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเทพา ได้แก่ อวน ข่าย และเบ็ด

การแพร่กระจาย พบปลาเทพา *P. sanitwongsei* บริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียมและบ้านผาชันอำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

อ้ายต๋อง *Pangasius bocourti*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Pangasius bocourti

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาว ส่วนหน้าของลำตัวค่อนข้างกลม ส่วนท้ายของลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีลักษณะมนกลม มีความกว้างมากกว่าความยาว ครีบไขมันมีขนาดเล็ก ฐานของครีบกันยาว ลำตัวมีสีเทาอมน้ำตาล ด้านท้องมีสีจางลง ครีบมีสีเทาอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 60 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาอายุต้อง ได้แก่ ข่าย เบ็ด

การแพร่กระจาย พบปลาอายุต้อง *P. bocourti* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ริน *Pangasius krempfi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Pangasius krempfi

102

รูปร่างลักษณะ ลำตัวค่อนข้างกลม เรียวยาวคล้ายทรงกระบอก และแบนข้างเล็กน้อยทางส่วนท้ายของลำตัว ส่วนหัวมีขนาดเล็ก ปากอยู่ค่อนข้างทางด้านล่างของส่วนหัว ครีบอกมีก้านครีบแข็งคล้ายหนาม ครีบหลัง ครีบท้องและครีบไขมันมีขนาดเล็ก ฐานครีบกันยาว มีก้านครีบ 31 - 34 อัน ลำตัวมีสีเทาอมฟ้า ด้านบนมีสีเข้มกว่าทางด้านล่างและด้านท้อง ครีบมีสีเทาอ่อน ครีบหางมีสีเทาหรือสีเหลืองอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 50 - 80 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาริน ได้แก่ ข่าย

การแพร่กระจาย พบปลาริน *P. krempfi* ในบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียมและบ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

สังกะวาด *Pangasius macronema*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Pangasius macronema

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวมีขนาดเล็กตามีขนาดใหญ่ มีหนวด 2 คู่ หนวดที่ขากรรไกรบนยาวกว่าหนวดที่ขากรรไกรล่างและยาวถึงปลายครีบอก ครีบอกมีก้านครีบแข็งคล้ายหนาม ปลายครีบหลังและครีบอกมีลักษณะเป็นเส้นเรียวยาว ส่วนฐานของครีบกันยาว ครีบไขมันมีขนาดเล็กมาก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาปนสีเหลืองทองหรือสีเขียว ด้านข้างลำตัวมีแถบสีเข้มยาวไปถึงโคนครีบหาง ครีบหางสีเหลือง ขอบด้านท้ายมีสีดำ ครีบอื่น ๆ มีสีเหลืองอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 25 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสังกะวาด ได้แก่ ยอ ช่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาสังกะวาด *P. macronema* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

103

สังกะวาดท้องคม *Pangasius pleurotaenia*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Pangasius pleurotaenia

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวป้อมสั้น ตามีขนาดใหญ่ ส่วนท้องมีลักษณะเป็นสันคมตั้งแต่บริเวณครีบอก ครีบท้องมีขนาดเล็ก ครีบกันยาว ครีบไขมันมีขนาดเล็ก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวด้านบนมีสีเขียวหรือเหลือง ด้านข้างลำตัวสีจางลง ด้านล่างของลำตัวมีสีขาวเงิน ครีบหางมีสีเหลืองอ่อน ขอบด้านท้ายครีบมีสีเทาเข้ม ส่วนครีบอื่น ๆ มีสีเทาอ่อนและโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสังกะวาดท้องคม ได้แก่ ยอ ช่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลาสังกะวาดท้องคม *P. pleurotaenia* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สวายหนู *Helicophagus leptorhynchus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Pangasiidae

Helicophagus leptorhynchus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดเล็กและมีลักษณะแบนลงด้านล่าง ตามีขนาดเล็ก ปากมีลักษณะเรียวยาวเล็ก ครีบอกมีก้านครีบแข็งคล้ายหนามฐานครีบกันยาวมาก ครีบไขมันมีขนาดเล็ก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาเงิน ส่วนหัวมีสีเทาอมชมพู ด้านท้องมีสีจาง (ภาพที่ 3)

104

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 50 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาสวายหนู ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด แห

การแพร่กระจาย พบปลาสวายหนู *H. leptorhynchus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แค้ *Bagarius bagarius*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Sisoridae

Bagarius bagarius

รูปร่างลักษณะ ลำตัวค่อนข้างกลม เรียวยาว ส่วนท้ายของลำตัวเรียวยาว ส่วนหัวแบนราบ หนวดมีลักษณะเป็นเส้นแข็ง ตามีขนาดเล็กอยู่ทางด้านบนของส่วนหัว ปากกว้าง ครีบหลังและครีบอกมีก้านครีบแข็งแหลมคม จุดเริ่มต้นของครีบอกอยู่ถัดไปทางด้านหน้าของจุดสิ้นสุดของครีบหลัง ส่วนปลายของครีบหางเป็นเส้นเรียวยาว ลำตัวและครีบมีสีน้ำตาลอมเหลืองและมีจุดหรือแถบสีเข้มกระจายอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแค้ ได้แก่ ข่าย เบ็ด อวน

การแพร่กระจาย พบปลาแค้ *B. bagarius* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แค้จู้ *Bagarius suchus*

การจั้ดหวมวดหมี

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Sisoridae

Bagarius suchus

105

รูปร่างลักษณะ ลำตั้วค่อนข้างกลม เรียวยาว ส่วนหัวแบนราบ ส่วนท้ายของลำตั้วเรียวเล็ก มีสันตามแนวยาวทางด้านบนของส่วนหัวและที่บริเวณส่วนท้ายของลำตั้ว หนวดมีลักษณะเป็นเส้นแข็ง ตามีขนาดเล็กอยู่ทางด้านบนของส่วนหัว ปากกว้าง ครีบหลังและครีบอกมีก้านครีบแข็งแหลมคม ด้านท้ายของครีบไขมันมีส่วนที่นูนเป็นสันขนาดเล็ก ลำตั้วมีสีน้ำตาลอมเหลืองและมีจุดหรือแถบสีเข้ม หรือสีดำกระจายอยู่ทั่วไปรวมทั้งครีบ ทางด้านข้างของลำตั้ว บริเวณใต้ฐานครีบหลังและครีบไขมัน มีแถบสีน้ำตาลเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตั้วมีขนาดยาวประมาณ 40 - 70 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแค้จู้ ได้แก่ ข่าย เบ็ด อวน

การแพร่กระจาย พบปลาแค้จู้ *B. suchus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แค้ควาย *Bagarius yarrelli*

การจั้ดหวมวดหมี

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Sisoridae

Bagarius yarrelli

รูปร่างลักษณะ ลำตั้วและส่วนหัวมีลักษณะแบนราบ ปากบนยื่นยาวมากกว่าปากล่าง ตามีขนาดเล็ก และอยู่ด้านบนของส่วนหัว หนวดมีลักษณะเป็นเส้นแข็ง ครีบหลังและครีบอกมีก้านครีบแข็งคล้ายหนาม ครีบไขมันอยู่ไกลไปทางด้านท้ายของลำตั้ว ครีบหางมีลักษณะเว้าลึกและที่ส่วนปลายของครีบบมีลักษณะเป็นเส้นเรียวยาว ลำตั้วมีสีน้ำตาลปนเหลือง ด้านบนมีแถบสีเข้มเป็นหย่อม ๆ ด้านท้องมีสีจาง (ภาพที่ 3)

ลำตั้วมีขนาดยาวประมาณ 50 - 150 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแค้ควาย ได้แก่ ยอ เบ็ด แห
การแพร่กระจาย พบปลาแค้ควาย *B. yarrelli* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

106

แค้ติดหิน *Glyptothorax lampris*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Sisoridae

Glyptothorax lampris

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอก ด้านท้ายมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีลักษณะแบนราบ มีหนวด 4 คู่ ผิวลำตัวมีตุ่มขนาดเล็ก ครีบอกมีขนาดใหญ่และมีก้านครีบแข็งคล้ายหนาม ครีบไขมันมีขนาดใหญ่ ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีน้ำตาลหรือสีเทาปนเหลืองและมีแถบสีเข้มเป็นปื้น ครีบหลังและครีบหางมีแถบสีเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 12 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแค้ติดหิน ได้แก่ ยอ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลาแค้ติดหิน *G. lampris* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ขยุย *Akysis varius*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Akysidae

Akysis varius

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ตามีขนาดเล็กอยู่ทางด้านบนของส่วนหัว ครีบอกมีขนาดใหญ่และมีก้านครีบแข็งยาว ส่วนหัวและลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนและมีแถบสีเข้มเป็นช่วง ๆ ตั้งแต่ส่วนหัวไปจนตลอดลำตัว ครีบมีสีน้ำตาลหรือสีเทาอ่อนและมีจุดสีเข้มกระจายเป็นแห่ง ๆ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 2 - 3 เซนติเมตร เป็นปลาขนาดเล็ก
 เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชุกชุก ได้แก่ สวิง อวนตาถี่
 การแพร่กระจาย พบปลาชุกชุก *A. varius* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ดูกด้าน *Clarias batrachus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Clariidae

Clarias batrachus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ด้านท้ายมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีลักษณะแบนราบ ท้ายทอยมีลักษณะแคบและยื่นแหลมไปทางด้านหลัง ตามีขนาดเล็ก จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ใกล้กับท้ายทอย ฐานของครีบหลังและครีบกันยาวมาก ครีบอกมีก้านครีบแข็งคล้ายหนามแหลมคม ครีบท้องเล็ก ปลายครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีเทาจนถึงเทาดำ ส่วนท้องมีสีจาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 35 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาดูกด้าน ได้แก่ ข่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาดูกด้าน *C. batrachus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ดูกดอย *Clarias macrocephalus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Siluriformes

Family Clariidae

Clarias macrocephalus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกยาว ด้านท้ายมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีลักษณะแบนราบ ท้ายทอยมีลักษณะกลมมนและสั้น ไม่ยื่นแหลม ฐานครีบหลังและครีบกันยาวมาก

ครีบอกมีก้านครีบอกแข็งคล้ายหนามแหลมคม ปลายครีบอกมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนดำ ส่วนท้องมีสีเหลือง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 35 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาตุ๊กอยู่ ได้แก่ ข่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาตุ๊กอยู่ *C. macrocephalus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กระทุงเหว *Xenantodon cancila*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Beloniformes

Family Belonidae

Xenantodon cancila

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ส่วนปากยื่นยาวไปทางด้านหน้า ตามีขนาดใหญ่ เกล็ดมีขนาดเล็ก ไม่มีเกล็ดบริเวณแผ่นกระดูกปิดเหงือก ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบท้องมีขนาดเล็ก ครีบหลังและครีบก้นอยู่ค่อนข้างไปทางด้านท้ายของลำตัว โดยมีจุดเริ่มต้นของครีบท้องและขอบด้านท้ายของครีบท้องมีลักษณะเว้าเข้าไป ลำตัวด้านบนมีสีเหลืองอมเขียว ส่วนด้านข้างและด้านล่างมีสีขาว ครีบใสหรือมีสีเทาจาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากระทุงเหว ได้แก่ ยอ แห

การแพร่กระจาย พบปลากระทุงเหว *X. cancila* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

เข็ม *Dermogynys siamensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Beloniformes

Family Hemirhamphidae

Dermogynys siamensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ส่วนปากยื่นยาวไปทางด้านหน้ามาก ปากบนสั้นกว่าปากล่าง มีลักษณะคล้ายรูปสามเหลี่ยม ตามีขนาดใหญ่ เกล็ดมีขนาดเล็ก ครีบหลังและครีบกันอยู่ก่อนไปทางด้านท้ายของลำตัว โดยมีจุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หลังจุดเริ่มต้นของครีบกัน ครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวด้านบนมีสีน้ำตาลอ่อน ด้านล่างมีสีจางลง ส่วนครีบบีมีสีเทาอ่อน โปรงแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 5 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเข็ม ได้แก่ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลาเข็ม *D. siamensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ไหลนา *Monopterus albus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Synbranchiformes

Family Synbranchidae

Monopterus albus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาว ส่วนหน้าและกลางลำตัวมีลักษณะกลมยาวคล้ายรูปทรงกระบอก ด้านท้ายเรียวเล็กและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใกล้เคียงกับลำตัว ปากเรียวเล็กและยื่นไปทางด้านหน้า ตามีขนาดเล็กมาก ส่วนหางเรียวยาวและแบนทางด้านข้าง ผิวลำตัวมีเมือกลื่นปกคลุมไม่มีเกล็ดและครีบ ลำตัวมีสีน้ำตาลแดง ด้านบนของลำตัวมีสีเข้ม ส่วนด้าน

110

ท้องมีสีจาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 40 - 60 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาไหลนา ได้แก่ เบ็ด ลัน

การแพร่กระจาย พบปลาไหลนา *M. albus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หลด *Macrognathus siamensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Synbranchiformes

Family Mastacembelidae

Macrogathus siamensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวเล็กแหลม ตามีขนาดเล็ก ปากเล็กและยื่นแหลม ครีบหลัง ครีบกันและครีบหางแยกจากกัน ครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีเทาอ่อน ด้านบนมีสีเทาเข้ม ส่วนท้องมีสีจาง มีจุดสีดำขอบสีขาว เรียงตามแนวยาวตลอดความยาวของฐานครีบหลัง และมี 1 จุดที่บริเวณโคนครีบหาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 12 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหลด ได้แก่ เบ็ด แห ลอบ

การแพร่กระจาย พบปลาหลด *M. siamensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ผลหลังจุด *Macrogathus semiocellatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Synbranchiformes

Family Mastacembelidae

Macrogathus semiocellatus

111

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวเล็กเรียวยาวแหลม ตามีขนาดเล็ก ปากเล็กและยื่นแหลมไปด้านหน้า ครีบหลัง ครีบกันและครีบหางเชื่อมติดกัน จุดเริ่มต้นของก้านครีบบนของครีบกัน อยู่หน้าจุดเริ่มต้นของก้านครีบบนของครีบหลัง ครีบหางมีลักษณะค่อนข้างแหลมและมีปลายชี้ตรง ลำตัวมีสีน้ำตาล น้ำตาลอมเหลือง หรือสีน้ำตาลอมเขียว มีลายพาดขวางลำตัวประมาณ 16 - 22 แถบ มีจุดกลมสีดำที่จัดเรียงเป็นแนวตลอดความยาวของฐานครีบหลัง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 16 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหลดหลังจุด ได้แก่ เบ็ด แห ลอบ

การแพร่กระจาย พบปลาหลดหลังจุด *M. semiocellatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กระตัง *Mastacembelus favus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Synbranchiformes

Family Mastacembelidae

Mastacembelus favus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวเรียวยาวเล็กตามีขนาดเล็ก ปากเล็กและยื่นยาวแหลม ครีบหลัง ครีบกันและครีบหางเชื่อมต่อกัน จุดเริ่มต้นของก้านครีบอ่อนของครีบหลังอยู่ตรงกับจุดเริ่มต้นของก้านครีบอ่อนของครีบกัน ปลายครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีน้ำตาลอมเหลือง มีลายสีเข้มเป็นวงหรือเป็นปื้นตลอดทั้งตัว ครีบมีสีเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 60 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากระทิง ได้แก่ เบ็ด ลอบ

การแพร่กระจาย พบปลากระทิง *M. favus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

112

กระทิง *Mastacembelus armatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Synbranchiformes

Family Mastacembelidae

Mastacembelus armatus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้างเล็กน้อย ส่วนหัวมีขนาดเล็กและเรียวยาวแหลมไปทางด้านหน้า ตามีขนาดเล็ก ครีบหลังมี 2 ตอน ตอนหน้าเป็นก้านครีบแข็ง มีหนามสั้น ๆ 30 - 40 อัน ทางตอนท้ายเป็นก้านครีบอ่อน ลำตัวมีสีเหลืองอมน้ำตาล และมีแถบสีเข้มในลักษณะซิกแซกตามแนวยาวทางด้านข้างของลำตัว ซึ่งแถบสีเข้มนี้จะไม่พบทางส่วนท้องของลำตัว (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 30 - 80 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากระทิง ได้แก่ ข่าย เบ็ด อวน

การแพร่กระจาย พบปลากระทิง *M. armatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แป้นแก้ว *Parambassis siamensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Ambassidae

Parambassis siamensis

113

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีรูปร่างกลมรีและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและตามีขนาดใหญ่ ลำตัวใสจนสามารถมองเห็นกระดูก ฐานครีบหลังและครีบกันยาว ก้านครีบแข็งของครีบกันอันที่ 3 มีความยาวมากที่สุด ครีบอกมีขนาดใหญ่ ใสและมีส่วนปลายโค้งมน ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวใสโปร่งแสง ส่วนท้องมีสีขาหรือสีเงินขาว ครีบใสหรือมีสีเทาเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 6 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแป้นแก้ว ได้แก่ ยอ แห อวน

การแพร่กระจาย พบปลาแป้นแก้ว *P. siamensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แป้นแก้ว *Parambassis apogonoides*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Ambassidae

Parambassis apogonoides

รูปร่างลักษณะ ลำตัวคล้ายรูปทรงสี่เหลี่ยมด้านขนาน และมีลักษณะแบนทางด้านข้างมาก ส่วนหัวและตามีขนาดใหญ่ เกล็ดมีขนาดเล็ก ลำตัวมีลักษณะโปร่งแสงและสามารถมองเห็นกระดูก ฐานของครีบหลังยาวมาก ฐานของครีบกันยาวมากกว่าความยาวของก้านครีบแข็งอันที่ 2 ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวมีสีเทาอมฟ้าและมีลักษณะใสโปร่งแสง ส่วนครีบใสและโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 5 - 7 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแป้นแก้ว ได้แก่ อวน ยอ แห

การแพร่กระจาย พบปลาแป้นแก้ว *P. apogonoides* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

แป้นแกว้ยักษ์ *Parambassis wolffi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Ambassidae

Parambassis wolffi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีรูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและตามีขนาดใหญ่ เกล็ดมีขนาดเล็ก ครีบหลังมี 2 ตอน ก้านครีบแข็งของครีบหลังและครีบกันมีขนาดใหญ่และยาวมาก ครีบหางมีลักษณะเว้าลึก ลำตัวและส่วนหัวมีสีเงิน เนื้อค่อนข้างใส ครีบมีสีเหลืองอ่อนหรือสีเทาโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาแป้นแกว้ยักษ์ ได้แก่ ข่าย แห อวน

การแพร่กระจาย พบปลาแป้นแกว้ยักษ์ *P. wolffi* ในบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

เสีตอ *Datnioides undecimradiatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Lobotidae

Datnioides undecimradiatus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวรีและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ปากกว้างยื่นแหลมไปทางด้านหน้า ฐานของครีบหลังยาวมากและแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนหน้าเป็นครีบที่มีก้านครีบแข็ง ตอนท้ายเป็นครีบที่มีก้านครีบอ่อน ครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีเหลืองอมน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอ่อน และมีลายแถบสีดำพาดจากด้านบนลงด้านล่างของลำตัว จำนวน 5 แถบ ครีบมีสีน้ำตาลหรือสีเทา (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเสื่อตอ ได้แก่ อวน ข่าย เบ็ด

การแพร่กระจาย พบปลาเสื่อตอ *D. undecimradiatus* ในบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม บ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี และบ้านไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

ม้า *Boesemanina microlepis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Sciaenidae

Boesemanina microlepis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ตำแหน่งของตาอยู่ค่อนข้างต่ำทางด้านบนของส่วนหัว เกล็ดมีขนาดเล็ก ฐานของครีบหลังยาวมาก ครีบหลังแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนหน้าเป็นก้านครีบแข็ง ตอนท้ายเป็นก้านครีบอ่อน ส่วนปลายของครีบท้องมีลักษณะเป็นเส้นยาว ลำตัวมีสีเงินอมเทา ครีบมีสีเทาอ่อนโปร่งแสง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 25 - 50 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาม้า ได้แก่ ข่าย เบ็ด อวน

การแพร่กระจาย พบปลาม้า *B. microlepis* ในบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียมและบ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

เสื่อพ่นน้ำ *Toxotes microlepis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Toxotidae

Toxotes microlepis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวรีและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวและปากยื่นแหลม ตามีขนาดใหญ่ ส่วนปากกว้าง ตำแหน่งของตาอยู่ค่อนข้างไปทางด้านบนของส่วนหัว เกล็ดมีขนาดเล็ก ครีบหลังอยู่ค่อนข้างไปทางด้านท้ายของลำตัว ฐานครีบหลังและครีบกันยาว ปลายครีบหางตัดตรง ลำตัวมีสีขาวยาวทางด้านล่าง ด้านบนมีสีเหลืองอมเขียว และมีแถบหรือปื้นสีเทาเข้มหรือสีดำเห็นได้ชัดเจน จำนวน 4 - 5 แถบ ครีบหาง ครีบอกและครีบท้องมีสีเหลืองอ่อน ขอบด้านบนของครีบกันมีสีเทาเข้มหรือสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาเสื่อพ่นน้ำ ได้แก่ อวน ข่าย

การแพร่กระจาย พบปลาเสื่อพ่นน้ำ *T. microlepis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หมอข้างเหี้ยย *Pristolepis fasciata*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Nandidae

Pristolepis fasciata

117

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปร่างกลมรีและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ตามีขนาดใหญ่และอยู่ค่อนข้างไปทางด้านบนของส่วนหัว ส่วนปากมีขนาดเล็กและยืดหดได้ ครีบอกมีลักษณะยาวรี ส่วนปลายโค้งมน ฐานของครีบหลังยาวและครีบหลังมีก้านครีบแข็งเป็นหนามแหลมจำนวนมาก ครีบหางมีขนาดใหญ่ ส่วนปลายมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีน้ำตาล เหลือง เขียวหรือสีเทาเข้ม ด้านบนมีสีเข้ม ด้านท้องมีสีจางหรือสีเหลืองอ่อน มีแถบสีเข้มพาดตามขวางลำตัว 8 - 10 แถบ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 16 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหมอช้างเหยียบ ได้แก่ เบ็ด แห อวน ข่าย
การแพร่กระจาย พบปลาหมอช้างเหยียบ *P. fasciata* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

คุมซี *Nandus oxyrhynchus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Nandidae

Nandus oxyrhynchus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวมีรูปร่างกลมรีและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวเรียวยื่นยาว
ออกไปทางด้านหน้า ตามีขนาดใหญ่ ปากกว้างและยึดหดได้ ฐานของครีบหลังยาวและมีก้านครีบแข็ง
จำนวนมาก ส่วนปลายของครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีน้ำตาลอมเหลือง มีลายสีเข้มหรือสีดำ
เป็นปื้นกระจายอยู่ทั่วไป ตั้งแต่ส่วนหัวจนถึงโคนครีบหาง ครีบอกและครีบหางใส ครีบอื่น ๆ มีสีเทา
หรือสีน้ำตาลเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 8 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาคุมซี ได้แก่ สวิง อวน

การแพร่กระจาย พบปลาคุมซี *N. oxyrhynchus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

118

นิล *Oreochromis niloticus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Cichlidae

Oreochromis niloticus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวคล้ายรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่ ครีบอกมีขนาดใหญ่ ฐานครีบหลังยาวมาก มีก้านครีบแข็งจำนวน 17 - 18 อัน ส่วนปลายของครีบหางมีลักษณะตัดตรงหรือเว้าเล็กน้อย ลำตัวมีสีเขียวหรือสีน้ำตาลอมเหลือง ด้านบนของลำตัวมีสีเข้มกว่าทางด้านล่าง ครีบมีสีเหลืองหรือสีเทาอ่อนโปร่งแสง ครีบหลังและครีบหางมีจุดหรือลายอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 12 - 25 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลานิล ได้แก่ ยอ ช่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลานิล *O. niloticus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ปูทราย *Oxyeleotris marmoratus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Eleotrididae

Oxyeleotris marmoratus

119

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอก ด้านท้ายมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่และปลายทางด้านหน้ามีลักษณะแบนลง ส่วนปากนูนและยื่นออกไปทางด้านหน้า ขากรรไกรล่างยื่นยาวมากกว่าขากรรไกรบน ส่วนต่ายื่นนูนเล็กน้อย ครีบหลังแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนหน้ามีลักษณะคล้ายครึ่งวงกลม ตอนหลังมีฐานยาวกว่าตอนหน้ามาก ครีบอกมีขนาดใหญ่และส่วนปลายมีลักษณะโค้งมน ฐานครีบกันค่อนข้างยาว ครีบหางมีลักษณะค่อนข้างกลมและมีขนาดใหญ่ ลำตัวมีสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลอมเหลือง มีลายเป็นจุดหรือเป็นปื้นอยู่ทั่วไป ครีบมีสีน้ำตาล น้ำตาลแดงหรือน้ำตาลอมเหลือง และมีแถบสีหรือจุดอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 30 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาปูทราย ได้แก่ ยอ ช่าย ลอบ

การแพร่กระจาย พบปลาปูทราย *O. marmoratus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ปูแคระ *Brachyobius mekongensis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Gobiidae

Brachygobius mekongensis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวค่อนข้างกลมยาวคล้ายรูปทรงกระบอก ด้านท้ายของลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ลำตัวอ้วนป้อม ส่วนหัวมีลักษณะกลมมน มีขนาดค่อนข้างเล็ก ตาโต เกล็ดมีขนาดเล็ก ครีบหางใหญ่มีลักษณะกลมมน ลำตัวมีสีน้ำตาล มีลายสีเข้มและสีดำพาดตามแนวขวางจากด้านบนลงล่าง 4 - 5 แถบและมีจุดสีเข้มกระจายอยู่ทั่วไป ครีบบีสีเทาอ่อนโปร่งแสง บริเวณโคนครีบล้างและครีบบางมีสีส้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 1.5 - 2 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาปูแคระ ได้แก่ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลาปูแคระ *B. mekongensis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

120

ปูหางดอก *Papuligobius ocellatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Gobiidae

Papuligobius ocellatus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวกลมเรียวยาวคล้ายรูปทรงกระบอก ด้านท้ายของลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีลักษณะกลมมน มีขนาดใหญ่ ปากกว้าง ครีบบางมีลักษณะกลมมน ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนใส และมีลายสีเข้มพาดตามแนวขวางของลำตัวจากด้านบนลงล่าง 5 - 7 แถบ ครีบบีสีเหลืองอ่อนโปร่งแสง ที่บริเวณโคนครีบล้างด้านบนมีจุดสีดำ (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 5 - 10 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาปูหางดอก ได้แก่ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลาปูหางดอก *P. ocellatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

หม้อ *Anabas testudineus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Anabantidae

Anabas testudineus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวป้อมและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ปากอยู่ปลายสุดทางด้านหน้าของส่วนหัว ฐานของครีบหลังและครีบกันยาว ครีบหลังมีก้านครีบแข็งแหลมคม 17 - 18 อัน ครีบกันมีก้านครีบแข็งแหลมคม 8 - 10 อัน ขอบฝาปิดเหงือกมีลักษณะเป็นหยักแข็งและคม ครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีน้ำตาล เหลือง เขียวหรือสีเทาดำ ด้านท้องมีสีเหลือง ที่บริเวณด้านท้ายของแผ่นปิดเหงือกมีจุดหรือแถบสีดำ (ภาพที่ 3)

121

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 8 - 15 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาหม้อ ได้แก่ ข่าย เบ็ด แห

การแพร่กระจาย พบปลาหม้อ *A. testudineus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กริมสี *Trichopsis pumila*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Belontiidae

Trichopsis pumila

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนปากยื่นออกไปทางด้านหน้าและเขยิบขึ้นไปทางด้านบนเล็กน้อย ตามีขนาดใหญ่ ครีบหลังอยู่ค่อนข้างไปทางด้านท้ายของลำตัว ฐานของครีบกันยาวมาก ส่วนปลายของครีบที่ยื่นออกไปมีลักษณะเรียวยาว ครีบหางมีปลายแหลมยาวชี้ตรง ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อน มีจุดสีเขียวหรือสีฟ้าเป็นประกายและมีแถบสีเข้มพาดตามแนวยาว ครีบมีจุดสีฟ้าแดงหรือสีน้ำตาลกระจายอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 3 - 5 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากริมสี ได้แก่ ลอบ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลากริมสี *T. pumila* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กริมควาย *Trichopsis vittatus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Belontiidae

Trichopsis vittatus

122

รูปร่างลักษณะ ลำตัวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนปากอยู่ปลายสุดทางด้านหน้าของส่วนหัว ตามีขนาดใหญ่ จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ก่อนไปทางด้านท้ายของลำตัว ครีบท้องมีขนาดเล็กและส่วนปลายเรียวยาว ฐานของครีบกันยาว ครีบหางมีขนาดใหญ่และส่วนปลายแหลมยาวชี้ตรงไปทางด้านหลัง ลำตัวมีสีน้ำตาลอมแดง เหลือบสีฟ้าหรือสีเขียว ด้านข้างลำตัวมีแถบสีเข้มพาดตามแนวยาวจากปากจนถึงฐานครีบหาง จำนวน 3 แถบ มีจุดสีดำขนาดใหญ่อยู่บริเวณเหนือครีบอก ครีบหลัง ครีบกันและครีบหางมีจุดสีน้ำตาลแดงกระจายอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 6 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากริมควาย ได้แก่ ลอบ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลากริมควาย *T. vittatus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กระดี่หม้อ *Trichogaster trichopterus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Belontiidae

Trichogaster trichopterus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปร่างกลมรีและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนปากมีขนาดเล็ก ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบท้องมีลักษณะเป็นเส้นยาว ฐานครีบกันยาวมาก ครีบหลังยาวถึงฐานของครีบหาง ครีบหางมีลักษณะเว้าตื้น ลำตัวมีสีเทาจนถึงเทาดำ เหลือบสีฟ้าหรือสีเหลือง มีแถบสีเข้มพาดในแนวเฉียงตลอดความยาวของลำตัวหลายแถบ มีจุดกลมสีดำที่มีขนาดเท่ากับลูกตาบริเวณกลางลำตัว 1 จุด และบริเวณโคนหางอีก 1 จุด ครีบหลัง ครีบกันและครีบหางมีจุดสีส้ม เหลืองหรือสีเข้มกระจายอยู่ทั่วไป ครีบอกใสไม่มีสี (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 6 - 10 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากระดีหม้อ ได้แก่ ข่าย ลอบ
การแพร่กระจาย พบปลากระดีหม้อ *T. trichopterus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

123

กระตี่นาง *Trichogaster microlepis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Belontiidae

Trichogaster microlepis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปร่างกลมรีคล้ายรูปไข่และมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนปากมีขนาดเล็ก ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบท้องมีลักษณะเป็นเส้นยาวมากและมักยาวเลยส่วนหาง ฐานของครีบก้นยาวมาก ก้านครีบก้นส่วนหน้ามีลักษณะเป็นก้านครีบแข็ง ส่วนท้ายเป็นก้านครีบอ่อน ครีบหางมีลักษณะเว้าตื้น ลำตัวมีสีเทาอ่อนจนถึงสีเงิน ครีบมีสีเทาอ่อนใส ขอบครีบมีสีเหลืองหรือสีส้มอ่อน ครีบอกใสไม่มีสี (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 7 - 10 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากระตี่นาง ได้แก่ ข่าย แห

การแพร่กระจาย พบปลากระตี่นาง *T. microlepis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

สลิด *Trichogaster pectoralis*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Belontiidae

Trichogaster pectoralis

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปร่างกลมรีและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนปากมีขนาดเล็ก ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบท้องมีลักษณะเป็นเส้นยาว ครีบหลังอยู่ค่อนไปด้านท้ายของลำตัว บริเวณปลาย

ครีบล้างของปลาเพศผู้มีลักษณะยื่นยาว ครีบทงมีลักษณะเว้าตื้นและปลายมน ลำตัวมีสีน้ำตาล เทา หรือสีเขียว มีแถบสีเข้มพาดตามแนวยาวบริเวณกลางลำตัว และมีแถบสีจางพาดขวางลำตัวหลายแถบ

124

ครีบล้างมีสีน้ำตาลหรือสีเทาเข้ม (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 15 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชนิดนี้ได้แก่ ยอ ข่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาชนิด *T. pectoralis* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กัต *Betta smaragdina*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Belontiidae

Betta smaragdina

รูปร่างลักษณะ ลำตัวเรียวยาวและมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวสั้น ปากมีขนาดเล็ก และเขี้ยวเล็กน้อย ส่วนปลายของครีบทงมีลักษณะเป็นเส้นเรียวยาว ฐานครีบก้นยาว ส่วนปลายด้านท้ายของครีบก้นเรียวยาว ครีบทงมีขนาดใหญ่ ลำตัวมีสีน้ำตาล เหลืองส้มแดง น้ำเงินหรือสีเขียว และมีลายหรือจุดสีดำ ครีบอกใส (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 6 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากัต ได้แก่ สวิง

การแพร่กระจาย พบปลากัต *B. smaragdina* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ก้าง *Channa gachua*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Channidae

Channa gachua

125

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ส่วนท้ายของลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวป้อมสั้น ครีบหางมีลักษณะโค้งมน ฐานของครีบหลังและครีบกันยาวมาก ครีบอกมีขนาดใหญ่ ส่วนหัวและลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อนจนถึงเทาเข้ม ส่วนท้องมีสีจาง ครีบหลัง ครีบกันและครีบหางมีสีเทา บริเวณขอบครีบบมีสีส้มหรือสีแดง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 10 - 20 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาก้าง ได้แก่ เบ็ด ลอบ

การแพร่กระจาย พบปลาก้าง *C. gachua* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

กระสง *Channa lucius*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Channidae

Channa lucius

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ส่วนหัวเรียวยาวเล็ก ตามีขนาดเล็ก ครีบหลังและครีบกันยาว ครีบอกมีขนาดใหญ่ ครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีน้ำตาลอมเหลืองหรือสีเขียวเข้ม มีรอยต่างเป็นปื้นทั้งส่วนหัวและลำตัว ส่วนท้องมีสีจาง ครีบบมีสีน้ำตาลอมเหลืองและมีจุดหรือลายสีเข้มกระจายอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 20 - 40 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลากะสง ได้แก่ เบ็ด ลอบ

การแพร่กระจาย พบปลากะสง *C. lucius* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ชะโด *Channa micropeltes*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Channidae

Channa micropeltes

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ด้านหน้าของส่วนหัวมีลักษณะแบนลง ส่วนด้านท้ายของลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ฐานครีบหลังและครีบกันยาวมาก ครีบอกมีขนาดใหญ่ ปลายครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีเขียวหรือเหลืองอมน้ำตาล ด้านข้างของลำตัวมีแถบสีเข้มพาดตามแนวยาว มีสีน้ำเงินอมเขียวหรือสีเข้มพาดขวางอยู่ทางส่วนบนของลำตัว ส่วนท้องมีสีจาง (ภาพที่ 3)

ปลาชะโดเป็นปลาขนาดใหญ่ ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 40 - 80 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาชะโด ได้แก่ ยอ เบ็ด แห

การแพร่กระจาย พบปลาชะโด *C. micropeltes* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ชื่อน *Channa striata*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Perciformes

Family Channidae

Channa striata

127

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกเรียวยาว ด้านหน้าของส่วนหัวมีลักษณะแบนลง ส่วนด้านท้ายของลำตัวมีลักษณะแบนทางด้านข้าง ปากกว้าง ตามีขนาดใหญ่ ด้านบนและด้านข้างของส่วนหัวมีเกล็ดขนาดใหญ่ปกคลุม ฐานครีบหลังและครีบกันยาว ครีบอกมีขนาดใหญ่ ปลายครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อน เทาหรือเทาดำ ด้านหลังมีสีเข้ม ด้านข้างของลำตัวมักมีแถบสีดำหรือสีเทาพาดในแนวเฉียง ด้านท้องมีสีจางลงจนถึงสีขาว (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 25 - 50 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาช่อน ได้แก่ ข่าย เบ็ด ลอบ แห

การแพร่กระจาย พบปลาช่อน *C. striata* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ปลาใบไม้ *Euryglossa harmandi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Pleuronectiformes

Family Soleidae

Euryglossa harmandi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปวงรีและแบนมากเป็นแบบไม่สมมาตร ปากมีขนาดเล็กเป็นรูปโค้ง ตามีขนาดเล็กและอยู่ชิดกัน ครีบหลัง ครีบหางและครีบกันเชื่อมติดกัน ไม่มีครีบอก ส่วนปลายครีบหางโค้งมน ลำตัวด้านบนมีสีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลแดง มีจุดและแต้มสีเข้มกระจายอยู่ทั่วไป ครีบหลังและครีบกันมีจุดสีดำจัดเรียงเป็นแนวบริเวณใกล้ฐานครีบ ด้านล่างของลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อน (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 6 - 10 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาใบไม้ ได้แก่ แห อวน

การแพร่กระจาย พบปลาใบไม้ *E. harmandi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

128

ปลิงปลา *Monotreta leiurus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Tetraodontiformes

Family Tetraodontidae

Monotreta leiurus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกสั้น ส่วนหัวและส่วนหางเรียวยาว ปากมีขนาดเล็กตามีขนาดใหญ่ ครีบหลังและครีบกันมีขนาดเล็ก อยู่ค่อนข้างต่ำทางด้านท้ายของลำตัว จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบกันเล็กน้อย ครีบอกและครีบหางมีขนาดใหญ่ ปลายครีบหางมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีเขียวปนเทาส่วนท้องมีสีขาว ด้านบนและด้านข้างของลำตัวมีจุดและปื้นสีเข้มกระจายอยู่ทั่วไป (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 7 - 12 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาปักเป้า ได้แก่ ยอ เบ็ด แห อวน
การแพร่กระจาย พบปลาปักเป้า *M. leiurus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ปักเป้าสุวัตติ *Monotreta suvatti*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Tetraodontiformes
Family Tetraodontidae
Monotreta suvatti

129

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกสั้น ส่วนหัวและส่วนหางเรียวยาว ปากยื่นยาวไปทางด้านหน้ามาก ลำตัวมีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเขียว มีจุดสีเข้มลักษณะค่อนข้างกลมขนาดใหญ่อยู่บริเวณกลางลำตัวได้จุดเริ่มต้นของครีบหลัง ด้านบนของลำตัวมีสีเข้มกว่าทางด้านล่าง ครีบอกใส ครีบหลังมีสีเทาจาง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 12 - 20 เซนติเมตร
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาปักเป้าสุวัตติ ได้แก่ ยอ เบ็ด แห อวน
การแพร่กระจาย พบปลาปักเป้าสุวัตติ *M. suvatti* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

ปักเป้ำดำ *Monotreta fangi*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata
Subphylum Vertebrata
Class Osteichthyes
Subclass Actinopterygii
Order Tetraodontiformes
Family Tetraodontidae
Monotreta fangi

รูปร่างลักษณะ ลำตัวรูปทรงกระบอกสั้น ส่วนหัวและปากมีขนาดเล็ก ตามีขนาดใหญ่ ผิวหนังมีปุ่มขนาดเล็กละเอียดอยู่ทั่วไป ครีบหลังและครีบกันมีขนาดเล็ก อยู่ก่อนไปทางด้านท้ายของลำตัว จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่หน้าจุดเริ่มต้นของครีบกันเล็กน้อย ครีบหางมีขนาดใหญ่และส่วนปลายมีลักษณะโค้งมน ลำตัวมีสีเขียวปนเทาหรือสีน้ำตาล มีลวดลายอยู่ทั่วไป ทางด้านท้ายของลำตัวบริเวณใต้ครีบหลังมีจุดสีแดงที่ล้อมรอบด้วยสีดำอยู่ด้านละ 1 แห่ง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 4 - 8 เซนติเมตร

เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาปักเป้าดำ ได้แก่ ยอ เบ็ด แห อวน

การแพร่กระจาย พบปลาปักเป้าดำ *M. fangi* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

130

ปักเป้าทอง *Auriglobus nefastus*

การจัดหมวดหมู่

Phylum Chordata

Subphylum Vertebrata

Class Osteichthyes

Subclass Actinopterygii

Order Tetraodontiformes

Family Tetraodontidae

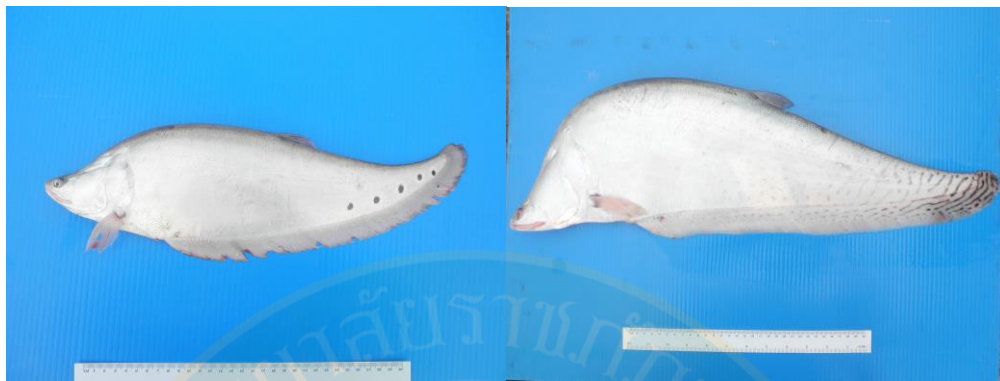
Auriglobus nefastus

รูปร่างลักษณะ ลำตัวแบนทางด้านข้าง ส่วนหัวมีขนาดใหญ่และเรียวเล็กทางด้านท้ายของลำตัว ตามีขนาดใหญ่ ผิวหนังเรียบ ครีบหลังและครีบกันมีขนาดใหญ่ อยู่ก่อนไปทางด้านท้ายของลำตัว จุดเริ่มต้นของครีบหลังอยู่ตรงกับจุดเริ่มต้นของครีบกัน ครีบหางมีขนาดใหญ่ส่วนปลายมีลักษณะตัดตรง ลำตัวมีสีเขียวปนสีเหลืองทอง (ภาพที่ 3)

ลำตัวมีขนาดยาวประมาณ 7 - 10 เซนติเมตร

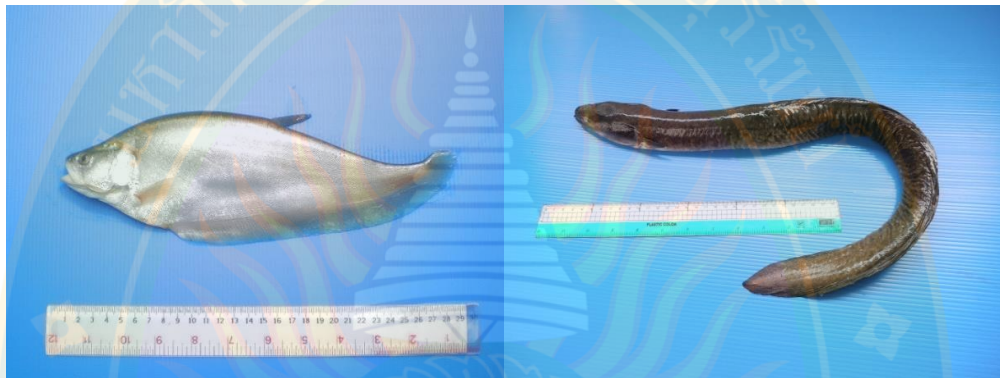
เครื่องมือประมงที่ใช้จับปลาปักเป้าทอง ได้แก่ ยอ เบ็ด แห อวน

การแพร่กระจาย พบปลาปักเป้าทอง *A. nefastus* ในทุกบริเวณที่ทำการสำรวจ

Chitala ornata

Chitala blanci

Notopterus notopterus

Anguilla marmorata

Clupeichthys aesapnensis

Tenualosa thibaudeaui

Tenualosa toli

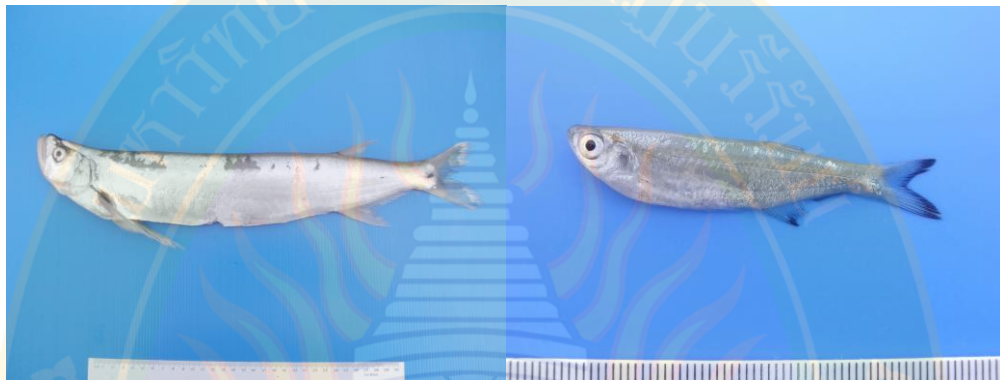
Setipinna melanochir

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม

Paralaubuca typus

Paralaubuca riveroi

Macrochirichthys macrochirus

Oxygaster pointoni

Parachela oxygastroides

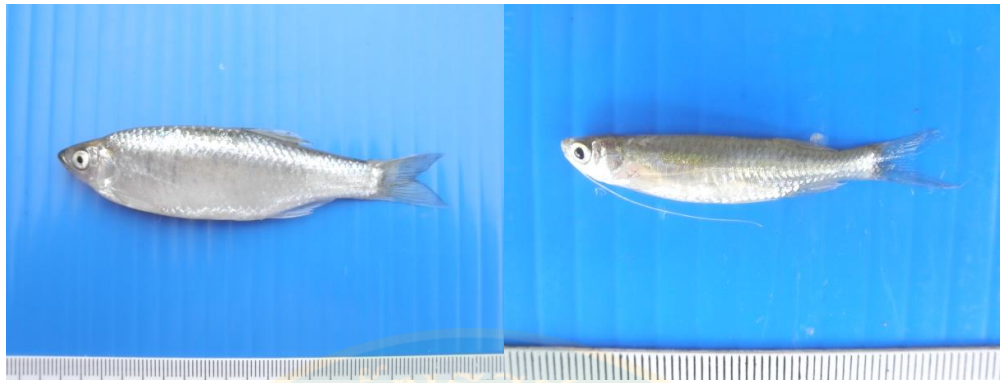
Parachela siamensis

Parachela maculicauda

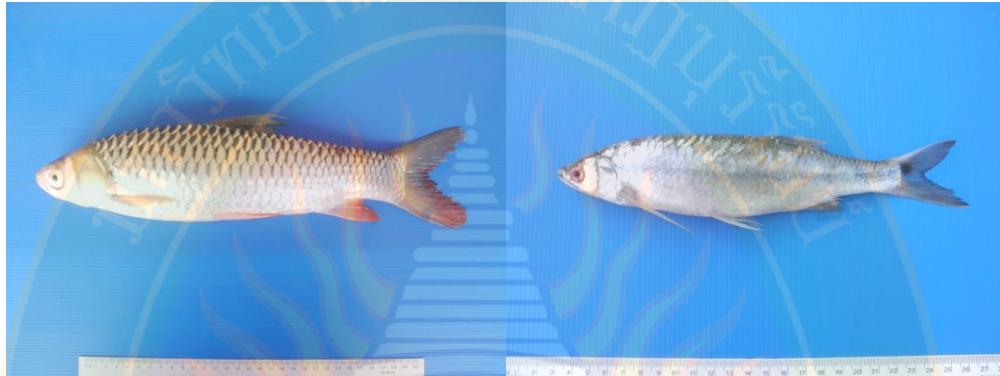
Raiamas guttatus

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

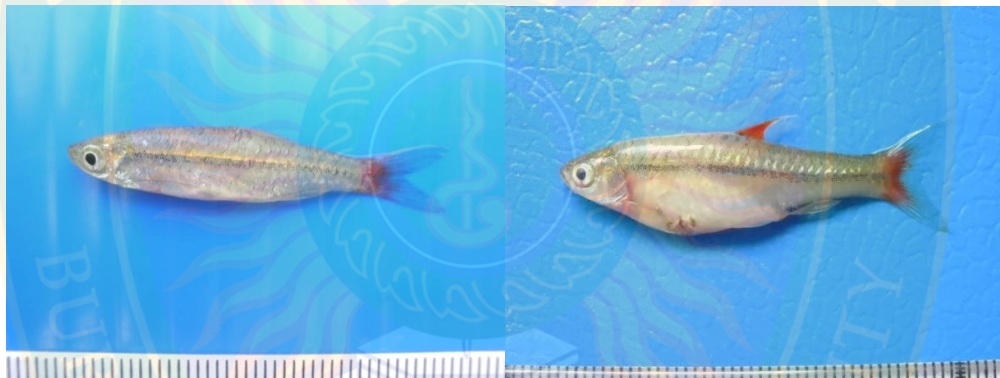
Opsarius koratensis

Esomus metallicus

Leptobarbus hoeveni

Luciosoma bleekeri

Rasbora borapetensis

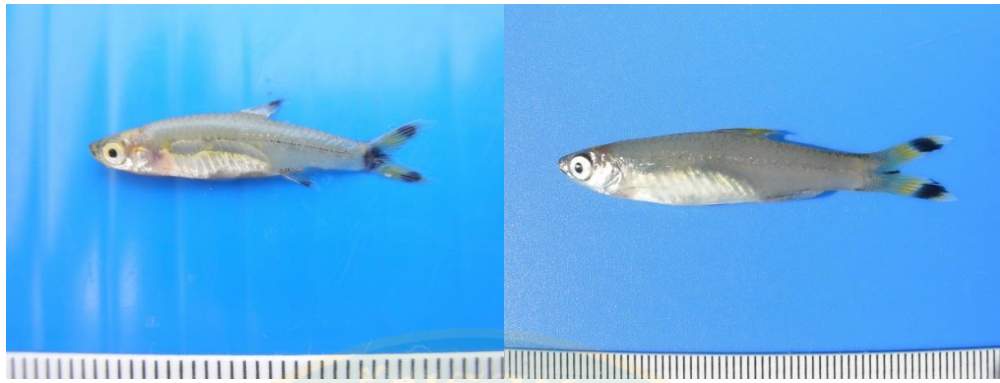
Rasbora rubrodorsalis

Rasbora myersi

Rasbora tornieri

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

Rasbora spilocerca

Rasbora trilineata

Cyprinus carpio

Probarbus jullieni

Catlocarpio siamensis

Thynnichthys thynnoides

Amblyrhynchichthys truncatus

Cosmochilus harmandi

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

Cyclocheilichthys enoplos

Cyclocheilichthys furcatus

Cyclocheilichthys apogon

Cyclocheilichthys lagleri

Cyclocheilichthys repasson

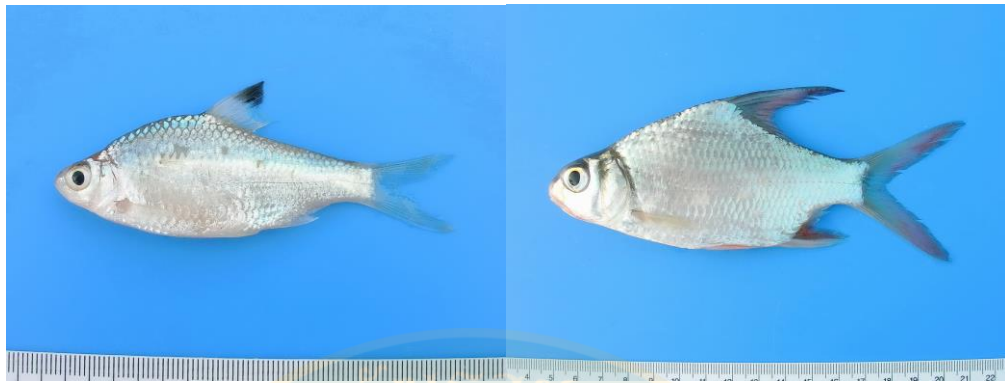
Mystacoleucus argenteus

Mystacoleucus atridorsalis

Mystacoleucus marginatus

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

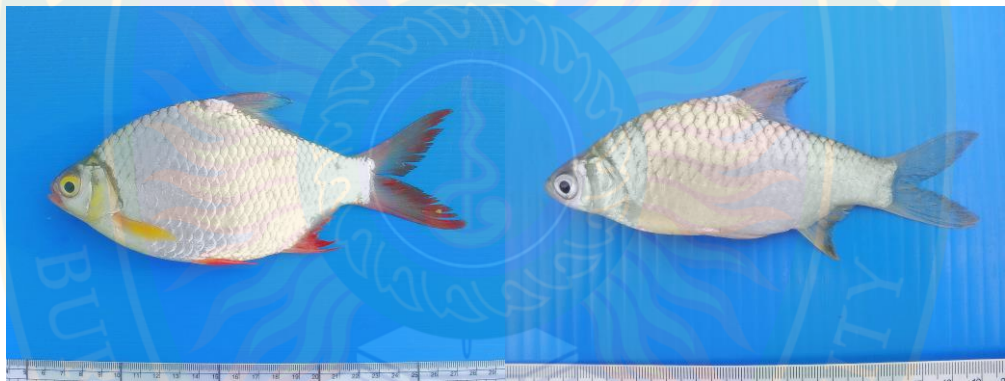
Mystacoleucus ectypus

Puntioplites falcifer

Puntioplites proctozysron

Sikukia gudgeri

Barbodes altus

Barbodes gonionotus

Barbodes schwanefeldi

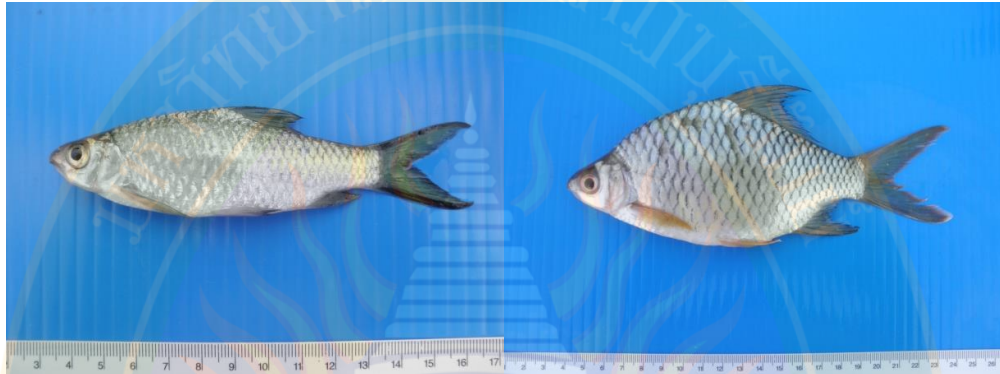
Hypsibarbus lagleri

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

Hypsibarbus malcolmi

Hypsibarbus wetmorei

Poropuntius deauratus

Scaphognathops bandanensis

Scaphognathops stejnegeri

Discherodontus ashmeadi

Puntius brevis

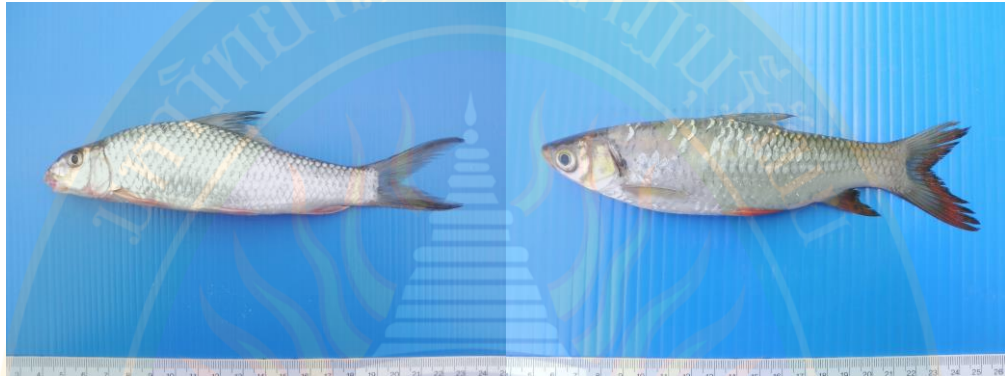
Systemus orphoides

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

Systomus partipentazona

Bangana behri

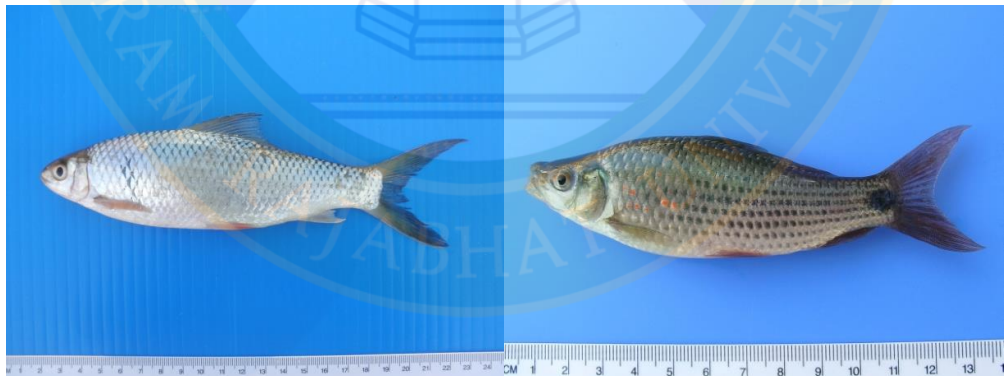
Barbichthys nitidus

Cirrhinus jullieni

Cirrhinus microlepis

Cirrhinus cirrhosus

Cirrhinus molitorella

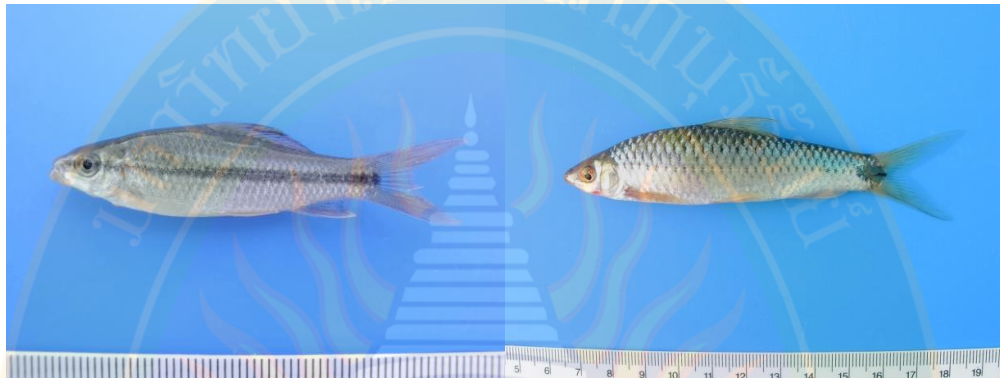
Osteochilus hasselti

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

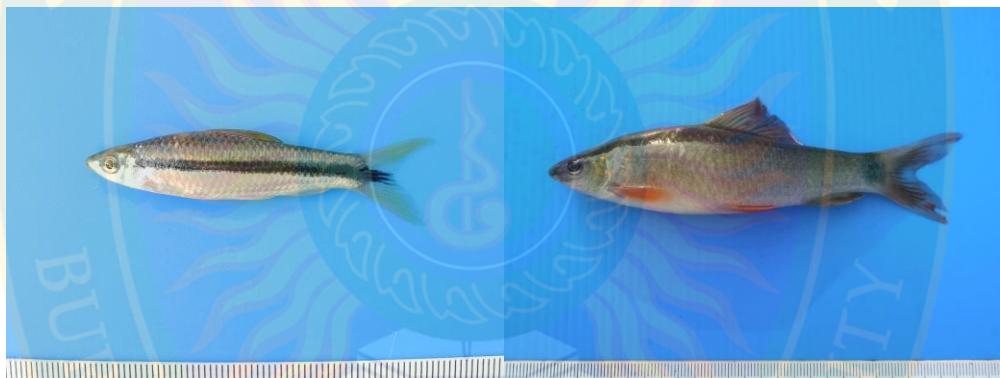
Osteochilus melanopleura

Osteochilus microcephalus

Osteochilus waandersi

Crossocheilus reticulatus

Crossocheilus siamensis

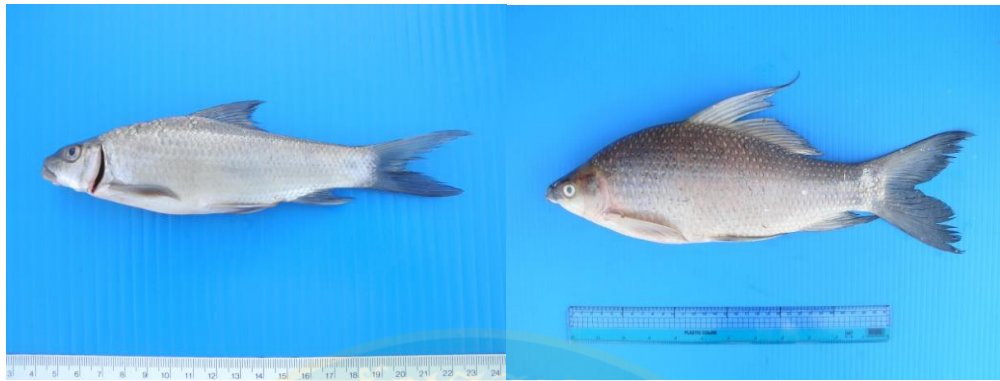
Epalzeorhynchus frenatum

Hypophthalmichthys molitrix

Labeo rohita

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

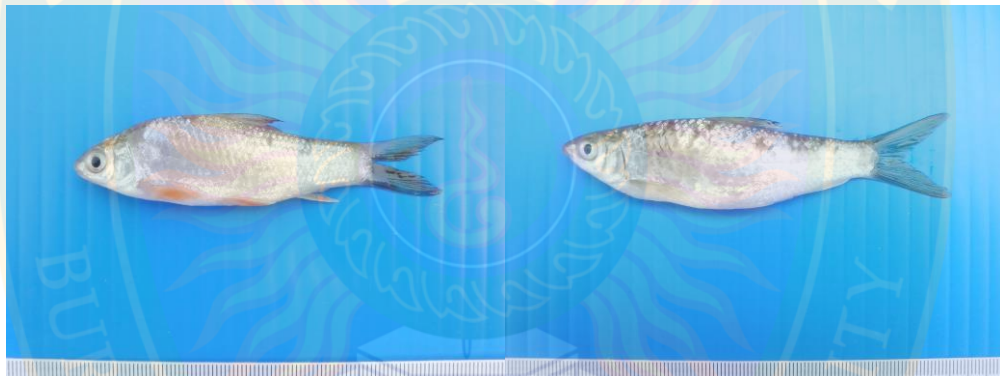
Labeo dyocheilus

Morulius chrysophekadian

Hampala dispar

Hampala macrolepidota

Henicorhynchus ornatipinnis

Henicorhynchus lobatus

Henicorhynchus siamensis

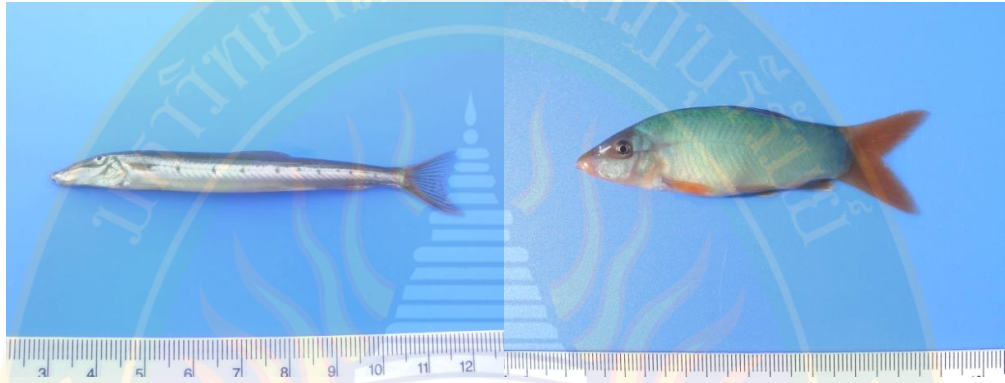
Labiobarbus siamensis

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

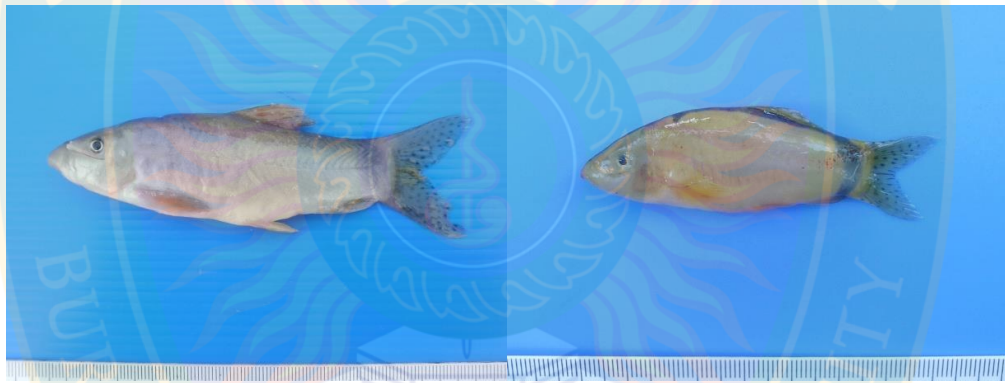
Garra cambodgiensis

Mekongina erythrospila

Acanthopsis thiemmethdi

Yasuhikotakia modesta

Yasuhikotakia caudipunctatus

Yasuhikotakia morleti

Syncrossus helodes

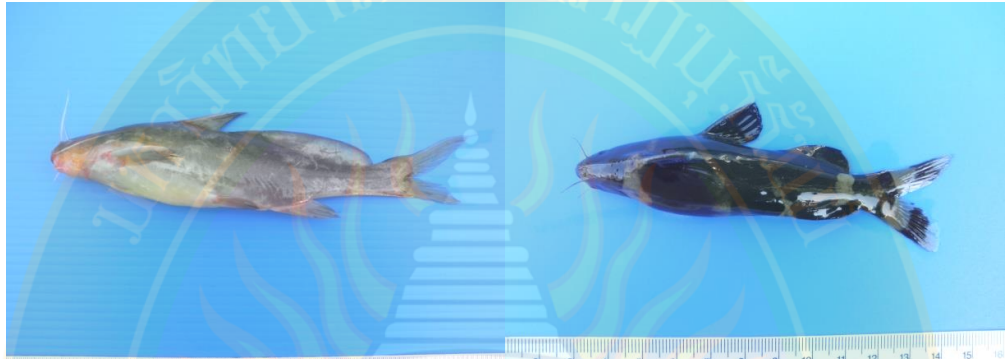
Lepidocephalichthys hasselti

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

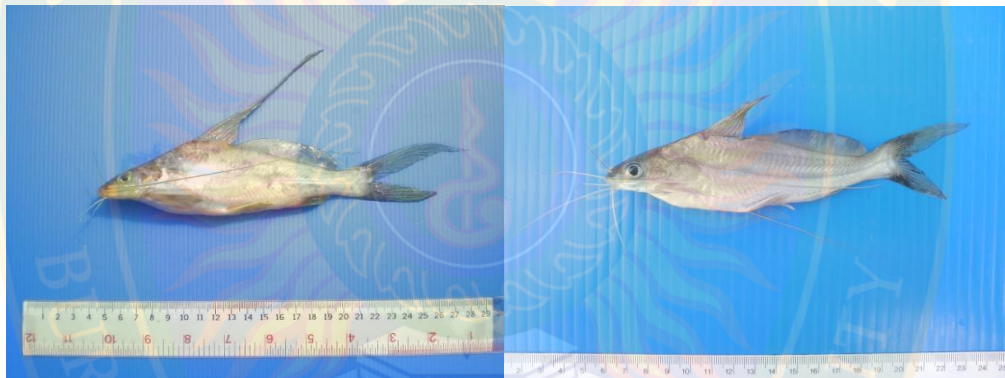
Pangio anguillaris

Gyrinocheilus pennocki

Bagrichthys macropterus

Pseudomystus siamensis

Heterobagrus bocourti

Mystus singaringan

Mystus mysticetus

Mystus atrifasciatus

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

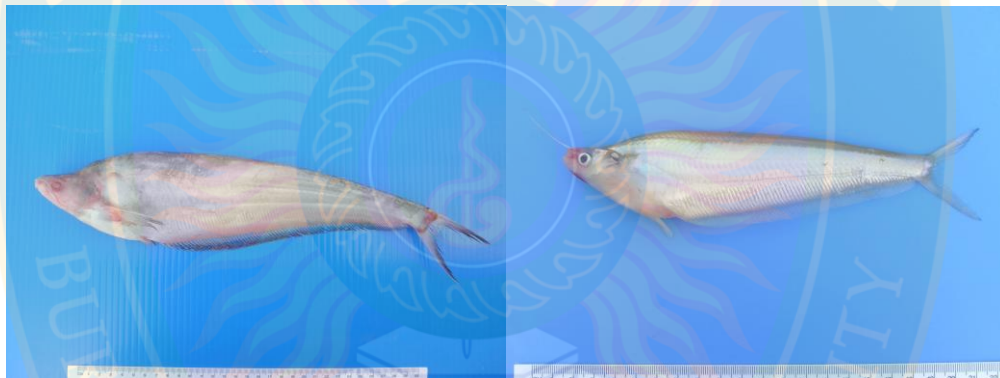
Hemibagrus filamentus

Hemibagrus wickii

Hemibagrus wickioides

Belodontichthys dinema

Hemisilurus mekongensis

Kryptopterus cheveyi

Kryptopterus geminus

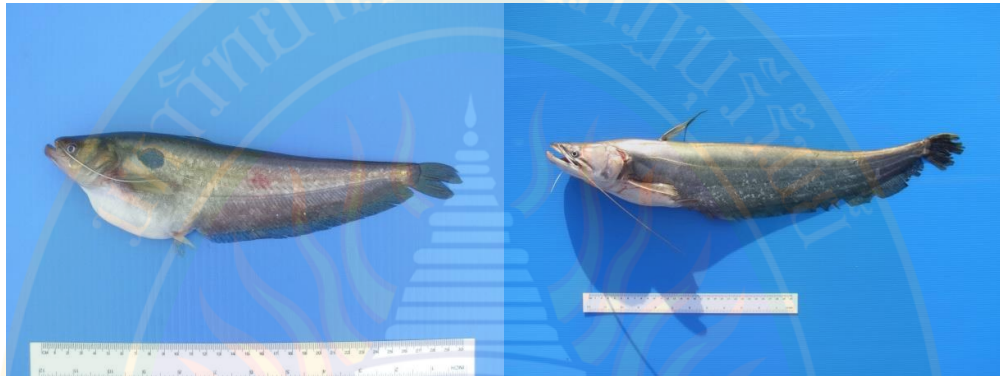
Micronema apogon

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

Micronema bleekeri

Micronema micronema

Ompok krattensis

Wallago attu

Wallago leerii

Lates longibarbis

Pangasianodon gigas

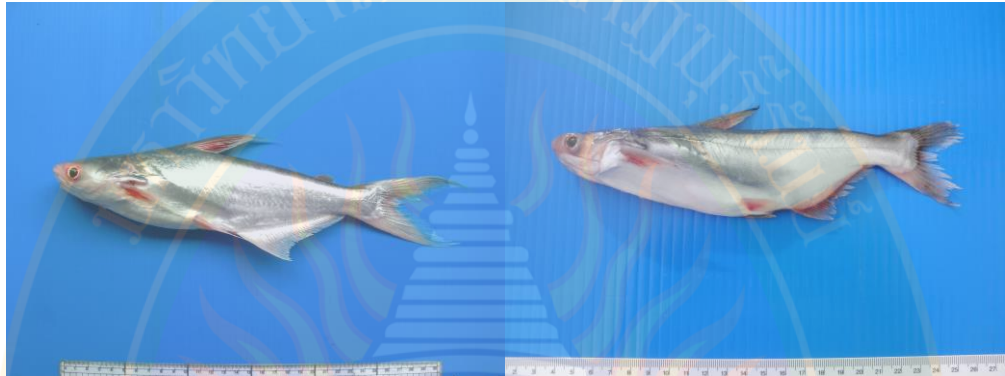
Pangasius conchophilus

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

Pangasius hypophthalmus

Pangasius larnaudi

Pangasius sanitwongsei

Pangasius bocourti

Pangasius krempfi

Pangasius macronema

Pangasius pleurotaenia

Helicophagus leporhynchus

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

Bagarius bagarius

Bagarius suchus

Bagarius yarrelli

Glyptothorax lampris

Akysis varius

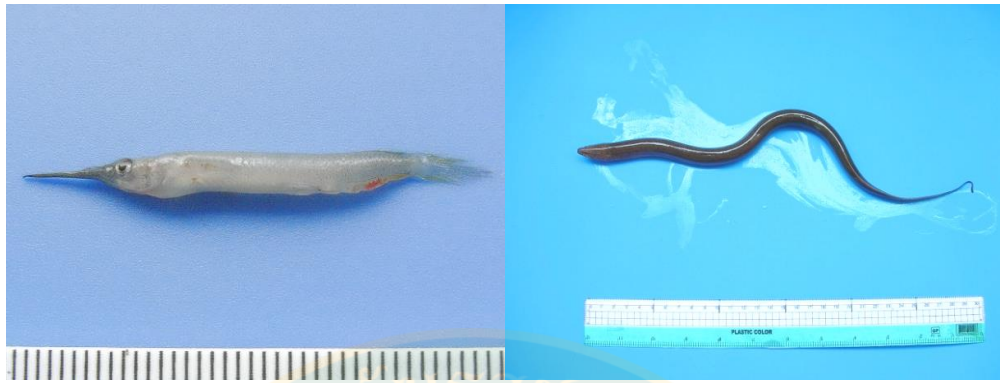
Clarias batrachus

Clarias macrocephalus

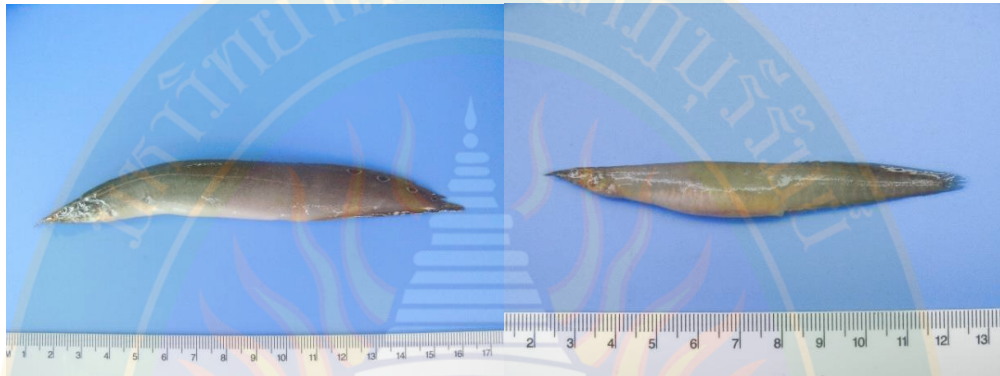
Xenantodon cancila

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

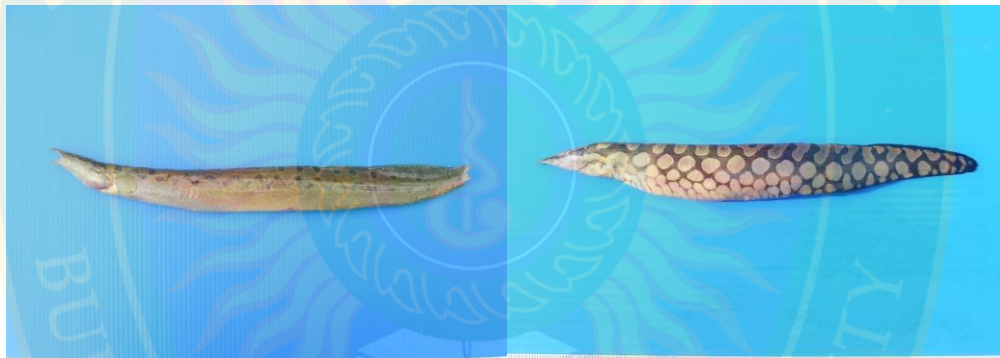
Dermogynys siamensis

Monopterus albus

Macrognathus siamensis

Macrognathus semiocellatus

Mastacembelus fавus

Mastacembelus armatus

Parambassis siamensis

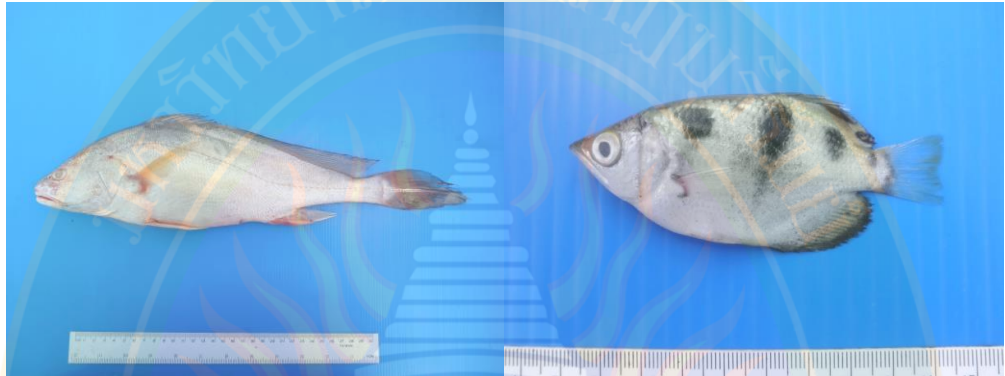
Parambassis apogonoides

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

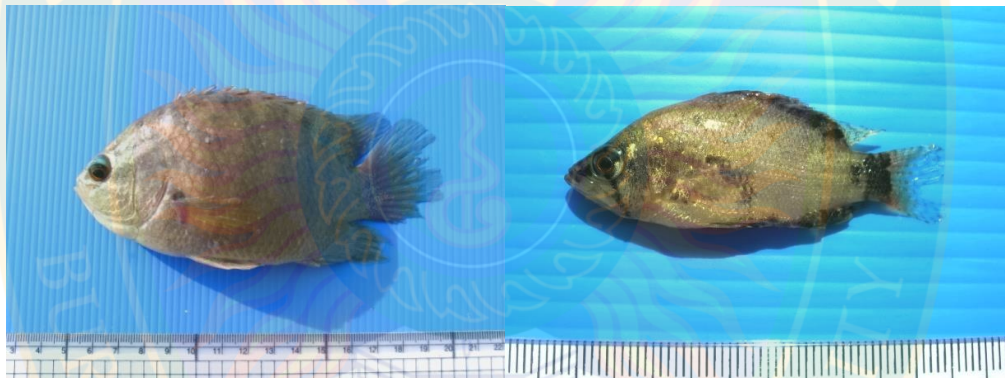
Parambassis wolffi

Datnioides undecimradiatus

Boesemania microlepis

Toxotes microlepis

Pristolepis fasciata

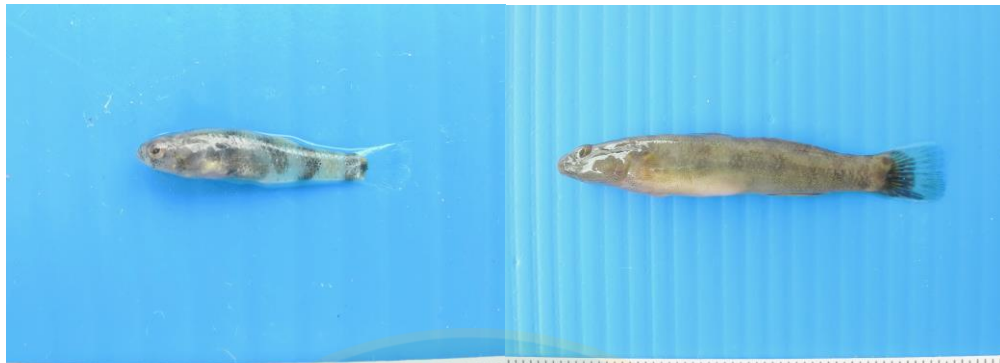
Nandus oxyrhynchus

Oreochromis niloticus

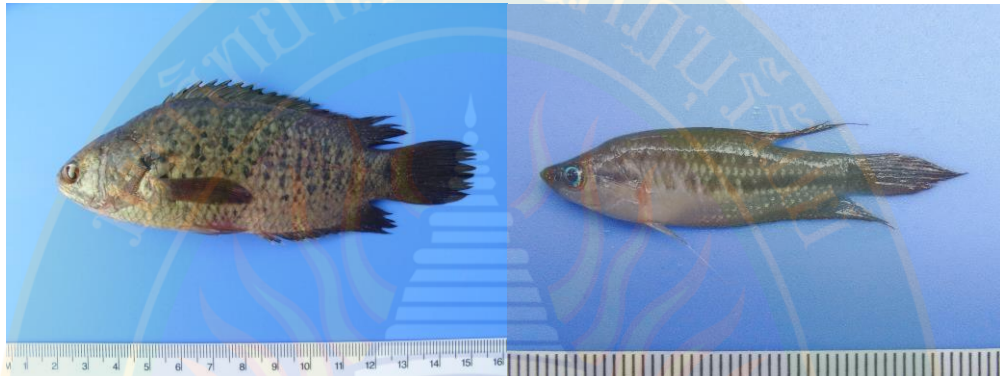
Oxyeleotris marmoratus

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

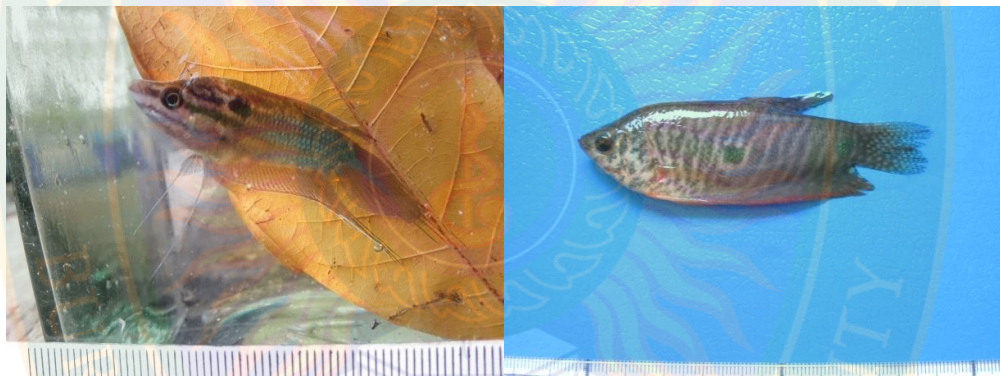
Brachygobius mekongensis

Papuligobius ocellatus

Anabas testudineus

Trichopsis pumila

Trichopsis vittatus

Trichogaster trichopterus

Trichogaster microlepis

Trichogaster pectoralis

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

Betta smaragdina

Channa gachua

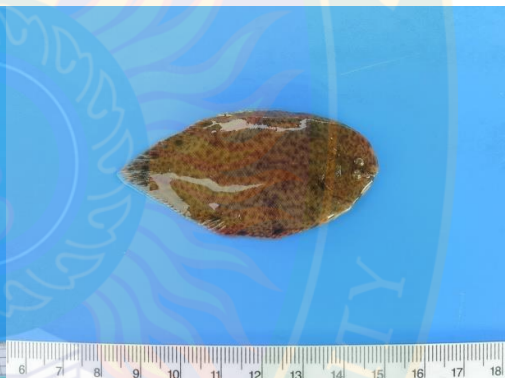
Channa lucius

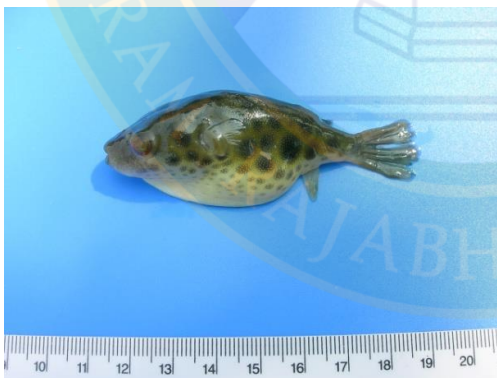
Channa micropeltes

Channa striata

Euryglossa harmandi

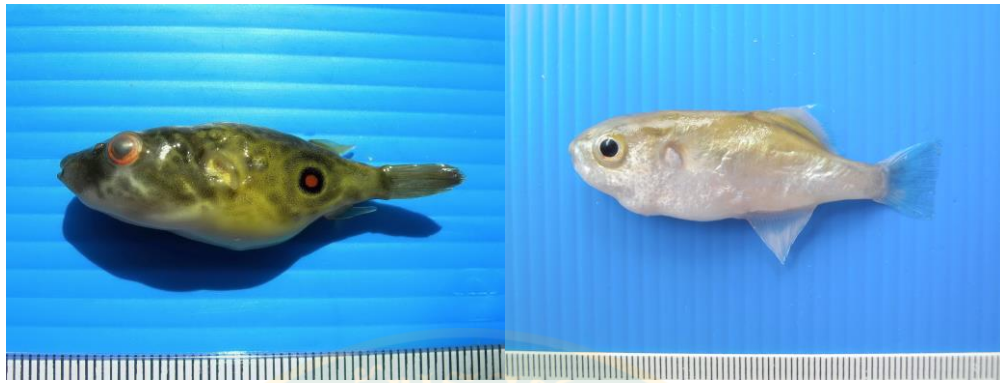

Monotreta leiurus

Monotreta suvatti

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

Monotreta fangi

Auriglobus nefastus

ภาพที่ 3 ปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม (ต่อ)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย วิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในแม่น้ำโขง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและ นครพนม โดยกระบวนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การซักถาม การสนทนากลุ่มและการทำเวทีประชาคม กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้วิจัย ครู นักเรียนและชาวบ้านในชุมชน การเก็บและวิเคราะห์คุณภาพน้ำ (อุณหภูมิ ความโปร่งแสง ค่า pH และค่า DO) และการศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด โดยการเก็บตัวอย่างและ นำมาจำแนกชนิด ในระหว่างเดือนตุลาคม 2554 ถึงเดือนกันยายน 2555

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ชุมชน โรงเรียนและมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ร่วมกันศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการแพร่กระจายของปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาเครื่องมือที่ใช้ทำการประมงปลาแต่ละชนิดในแม่น้ำโขง
4. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติระหว่างชุมชน โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นและมหาวิทยาลัย ในการอนุรักษ์ พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
5. เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับชุมชน โรงเรียน และมหาวิทยาลัย ในการนำฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

บริบทชุมชน

ผลการศึกษาริบทชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และบ้านไชยบุรี ตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม พบว่าชุมชนบ้านเวินบึกเป็นชุมชนชนบท ที่ประชาชนใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำประมงในแม่น้ำโขงเป็นอาชีพหลัก ชุมชนบ้านไชยบุรีเป็นชุมชนชนบท ประชากรมีฐานะความเป็นอยู่ค่อนข้างดี มีอาชีพการงานที่มั่นคง เช่นรับราชการ พนักงาน ทำนา เลี้ยงปลา ค้าขายและการแปรรูปสัตว์น้ำ

ด้านสาธารณสุข ชุมชนบ้านเวินบึก ไม่มีปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ ส่วนชุมชนบ้านไชยบุรี จากการศึกษพบว่าชาวบ้านมีปัญหาด้านสาธารณสุขที่พบ คือ โรคเบาหวาน

ระบบนิเวศของแม่น้ำโขง

ผลการศึกษาระบบนิเวศของแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร และนครพนม พบว่าน้ำมีคุณภาพดี และลำน้ำมีความหลากหลายของระบบนิเวศสูง ทั้งในลำน้ำ และบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ ทำให้มีทรัพยากรสัตว์น้ำชุกชุม ทั้งกุ้ง หอย ปู ปลา มีที่สาธารณะประโยชน์ ลำห้วยและบึงหลายแห่งที่ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่ปัจจุบันพบว่าบางบริเวณมีการบุกรุกทำลายพื้นที่สาธารณะ ทำให้ลำห้วยแคบลง ต้นเขินและบางแห่งหมดสภาพไป เนื่องจากมีการถมดิน รุกล้ำลำน้ำทำให้ลำน้ำเปลี่ยนสภาพไป นอกจากนี้ปริมาณน้ำและการไหลของน้ำในแม่น้ำโขงก็มีการเปลี่ยนแปลงไปไม่มีความแน่นอน โดยเฉพาะในฤดูแล้ง

การใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขง

พบว่าชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขงและหมู่บ้านใกล้เคียงได้ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขง โดยใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค เพื่อการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ใช้ไม้บริเวณริมฝั่งเพื่อการสร้างเครื่องมือประมง เครื่องใช้และใช้เป็นเชื้อเพลิง ใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์และเก็บหาของป่า ใช้แหล่งน้ำเพื่อการคมนาคมและการท่องเที่ยว เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศที่แปลกและสวยงาม นอกจากนี้ชาวบ้านจำนวนมากยังจับสัตว์น้ำได้ตลอดทั้งปี ทั้งเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เพื่อจำหน่ายและเพื่อการแปรรูป ทำให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในท้องถิ่น

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

มีการฝึกปฏิบัติ เรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน ครู ชาวบ้านและผู้วิจัย ในเรื่องการสำรวจทรัพยากรชีวภาพ การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ การเฝ้าระวังปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติบริเวณแม่น้ำโขง เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

แนวทางการอนุรักษ์แม่น้ำโขงและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

กลุ่มชาวบ้านในชุมชนมีการดำเนินการร่วมกัน เพื่อ

1. เฝ้าระวังการทำลายระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรสัตว์น้ำ

2. การรักษา ฟื้นฟู และพัฒนาระบบนิเวศบริเวณลำน้ำและริมฝั่ง
3. การหาแนวทางการอนุรักษ์น้ำเพื่อให้น้ำมีคุณภาพดีและมีปริมาณที่เพียงพอ
4. การเพิ่มผลผลิตจากแหล่งน้ำ
5. การกำหนดเครื่องมือและวิธีการจับสัตว์น้ำที่เหมาะสม

ความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด

ผลการศึกษาความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม พบปลาน้ำจืดจำนวน 32 วงศ์ 97 สกุล 164 ชนิด คือ *Amphotistes laoensis*, *Himantura chaophraya*, *Chitala ornata*, *C. blanci*, *Notopterus notopterus*, *Anguilla marmorata*, *Clupeichthys aesapnensis*, *Tenualosa thibaudeaui*, *T. toli*, *Setipinna melanochir*, *Paralaubuca typus*, *P. riveroi*, *Macrochirichthys macrochirus*, *Oxygaster pointoni*, *Parachela oxygastroides*, *P. siamensis*, *P. maculicauda*, *Raiamas guttatus*, *Opsarius koratensis*, *Esomus metallicus*, *Leptobarbus hoeveni*, *Luciosoma bleekeri*, *Rasbora borapetensis*, *R. rubrodorsalis*, *R. myersi*, *R. tornieri*, *R. spilocerca*, *R. trilineata*, *Cyprinus carpio*, *Probarbus jullieni*, *Catlocarpio siamensis*, *Thynnichthys thynnoides*, *Amblyrhynchichthys truncatus*, *Cosmochilus harmandi*, *Cyclocheilichthys enoplos*, *C. furcatus*, *C. apogon*, *C. lagleri*, *C. repasson*, *Mystacoleucus argenteus*, *M. atridorsalis*, *M. marginatus*, *M. ectypus*, *Puntioplites falcifer*, *P. proctozysron*, *Sikukia gudgeri*, *Barbodes altus*, *B. gonionotus*, *B. schwanefeldi*, *Hypsibarbus lagleri*, *H. malcolmi*, *H. wetmorei*, *Poropuntius deauratus*, *Scaphognathops bandanensis*, *S. stejneri*, *Discherodontus ashmeadi*, *Puntius brevis*, *Systemus orphoides*, *S. partipentazona*, *Bangana behri*, *Barbichthys nitidus*, *Cirrhinus jullieni*, *C. microlepis*,

C. cirrhosus, *C. molitorella*, *Osteochilus hasselti*, *O. melanopleura*, *O. microcephalus*, *O. waandersi*, *Crossocheilus reticulatus*, *C. siamensis*, *Epalzeorhynchus frenatum*, *Hypophthalmichthys molitrix*, *Labeo rohita*, *L. dyocheilus*, *Morulius chrysophekadian*, *Hampala dispar*, *H. macrolepidota*, *Henicorhynchus ornatipinnis*, *H. lobatus*, *H. siamensis*, *Labiobarbus siamensis*, *Garra cambodgiensis*, *Mekongina erythrospila*, *Acanthopsis thiemmethdi*, *Yasuhikotakia modesta*, *Y. caudipunctatus*, *Y. morleti*, *Syncrossus helodes*, *Lepidocephalichthys hasselti*, *Pangio anguillaris*, *Gyrinocheilus pennocki*, *Bagrichthys macropterus*, *Pseudomystus siamensis*, *Heterobagrus bocourti*, *Mystus singaringan*, *M. mysticetus*, *M. atrifasciatus*, *Hemibagrus filamentus*, *H. wickii*, *H. wickioides*, *Belodontichthys dinema*, *Hemisilurus mekongensis*, *Kryptopterus cheveyi*, *K. geminus*, *Micronema apogon*, *M. bleekeri*, *M. micronema*, *Ompok krattensis*, *Wallago attu*, *W. leerii*, *Lalates longibarbis*, *Pangasianodon gigas*, *Pangasius conchophilus*, *P.*

hypophthalmus, P. larnaudi, P. sanitwongsei, P. bocourti, P. krempfi, P. macronema, P. pleurotaenia, Helicophagus leptorhynchus, Bagarius bagarius, B. suchus, B. yarrelli, Glyptothorax lampris, Akysis varius, Clarias batrachus, C. macrocephalus, Xenantodon cancila, Dermogynys siamensis, Monopterus albus, Macrognathus siamensis, M. semiocellatus, Mastacembelus favus, M. armatus, Parambassis siamensis, P. apogonoides, P. wolffi, Datnioides undecimradiatus, Boesemania microlepis, Toxotes microlepis, Pristolepis fasciata, Nandus oxyrhynchus, Oreochromis niloticus, Oxyleotris marmoratus, Brachygnathus mekongensis, Papuligobius ocellatus, Anabas testudineus, Trichopsis pumila, T. vittatus, Trichogaster trichopterus, T. microlepis, T. pectoralis, Betta smaragdina, Channa gachua, C. lucius, C. micropeltes, C. striata, Euryglossa harmandi, Monotretra leiurus, M. suvatti, M. fangi และ Auriglobus nefastus

วิจารณ์

ผลการวิจัยความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนม

ระบบนิเวศบริเวณแม่น้ำโขง

พบว่ามีความหลากหลายของระบบนิเวศมากและทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทรัพยากรสัตว์น้ำ ทำให้ชาวบ้านสามารถจับสัตว์น้ำมาเป็นอาหารและจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี ทำให้มีความมั่นคงด้านอาหาร และเป็นการดำรงรักษาวิถีชีวิตของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำที่เหมาะสม ไม่ใช่เครื่องมือที่จะทำให้สัตว์น้ำสูญพันธุ์ หรือลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว แต่ในช่วงเวลา 2-3 ปีมานี้ ชาวชุมชนพบว่า ทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยลง ปริมาณน้ำและการไหลของน้ำมีการเปลี่ยนแปลง สภาพน้ำในแม่น้ำโขงไม่มีความแน่นอน ไม่เป็นไปตามฤดูกาล บางครั้งปริมาณน้ำลดลงอย่างรวดเร็วและมีระดับน้ำต่ำมาก ทำให้ทรัพยากรสัตว์น้ำลดจำนวนลง ขณะที่บางครั้งในฤดูแล้ง ยังไม่มีฝนตกแต่น้ำไหลและเพิ่มระดับขึ้นอย่างผิดปกติ ซึ่งชาวชุมชนคาดว่าสาเหตุมาจากการสร้างเขื่อนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งชาวชุมชนคาดว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้เองที่เป็นสาเหตุของการลดจำนวนลงและการสูญพันธุ์ของสัตว์น้ำหลายชนิด

บริบทชุมชน

พบว่าทั้งบ้านเวินบีก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และบ้านไชยบุรี ตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม เป็นสังคมชนบทที่ชาวชุมชนดั้งเดิมอพยพมาจาก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเช่นเดียวกัน แต่ในปัจจุบันมีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่แตกต่างกันมาก ที่ตั้งของชุมชนทั้งสองแห่งเดิมมีทรัพยากรน้ำและสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์มาก แต่ในปัจจุบันมีปัญหาเช่นเดียวกันคือ ปัญหาความเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมลงของทรัพยากรน้ำ และปัญหา การลดจำนวนลงของสัตว์น้ำ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทั้งสองชุมชน โดยเฉพาะชุมชน บ้านเวินบีก เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ยึดอาชีพการทำประมงในแม่น้ำโขงเป็นอาชีพหลัก รายได้ ส่วนใหญ่ของครอบครัวและชุมชนมาจากการประมง เนื่องจากไม่มีที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม อย่างไรก็ดีชาวชุมชนทั้งสองแห่งยังคงดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีความสุข อาจเป็นเพราะยังคงดำเนินวิถีชีวิตที่เรียบง่าย คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์น้ำที่เป็นอาหารทั้งกุ้ง หอย ปู ปลา ที่อุดมสมบูรณ์จากบริเวณแม่น้ำโขง ทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ได้ เนื่องจากยังคงมีความมั่นคงด้านอาหาร

157

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

เด็มนักเรียนและชาวชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และความสนใจในด้านทรัพยากร แหล่งน้ำและสัตว์น้ำ โดยมีความเข้าใจว่า ทรัพยากรเหล่านี้ใช้ไม่มีวันหมด จะเกิดขึ้นมาทดแทนได้ ตลอดไป เมื่อได้เข้าร่วมโครงการวิจัยโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคิด วิเคราะห์ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก และเข้าร่วมสำรวจ ศึกษาและตรวจสอบระบบ นิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้เกิดทักษะและแนวความคิดในการดูแลรักษาเผ่าละวัง อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

เด็มยังไม่มีการรวมกลุ่มหรือวางแผนดำเนินการในด้านนี้ หลังจากผู้วิจัยเข้าไปร่วมสนทนา กลุ่มและทำเวทีประชาคม จึงเริ่มมีการนำเสนอปัญหาต่าง ๆ แนวคิดและข้อกำหนดในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และร่วมกันหาแนวทางการพัฒนา และใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืนขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เริ่มมีผู้เห็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพการไหลของน้ำและปริมาณน้ำ ในแม่น้ำโขงอันเนื่องมาจากการกระทำของมนุษย์ การใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำบางชนิดที่อาจส่ง ผลกระทบต่อปริมาณสัตว์น้ำในอนาคต เช่น การใช้ไฟฟ้า ยาเบื่อ อวนตาถี่ที่มีขนาดใหญ่ และอุปกรณ์ จับสัตว์น้ำที่มีลักษณะปิดกั้นเส้นทางน้ำและเส้นทางกรอพยพของปลาในฤดูวางไข่ อย่างไรก็ตาม ชุมชนยอมรับว่าการแก้ปัญหาเป็นเรื่องค่อนข้างยาก เนื่องจากแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านหลาย ประเทศ การแก้ไขปัญหาที่ได้ผลดีจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้านด้วย

ความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืด

จากการสำรวจชนิดของปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขง ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหารและนครพนมครั้งนี้ พบปลาน้ำจืดจำนวน 32 วงศ์ 97 สกุล 164 ชนิด พบว่าปลาส่วนใหญ่ มีความชุกชุม และมีการแพร่กระจายอย่างกว้างขวางพบในทุกบริเวณที่ทำการศึกษา แต่ก็ยังมีปลาบาง

ชนิด ได้แก่ *Amphotistes laensis*, *Himantura chaophraya*, *Anguilla marmorata*, *Macrochirichthys macrochirus*, *Scaphognathops stejneri*, *Wallago leerii*, *Pangasius sanitwongsei*, *P. krempfi*, *Parambassis wolffi*, *Datnioides undecimradiatus* และ *Boesemania microlepis* ที่พบเฉพาะในบางบริเวณเท่านั้น โดยเฉพาะปลา 6 ชนิด คือ *Macrochirichthys macrochirus*, *Wallago leerii*, *Pangasius sanitwongsei*, *P. krempfi*, *Datnioides undecimradiatus* และ *Boesemania microlepis* เป็นปลาที่เดิมเคยพบชุกชุมในแม่น้ำโขง แต่ปัจจุบันพบได้น้อยมาก หากไม่เร่งหาทางดำเนินการแก้ไข ปลาเหล่านี้ อาจสูญหายไปจากแม่น้ำโขง

158

จากการศึกษาเปรียบเทียบกับรายงานของ Chookajorn (1994) ซึ่งศึกษาประชากรปลาในเขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบจำนวน 143 ชนิด พบชนิดตรงกัน 32 ชนิด คือ *Notopterus notopterus*, *Macrochirichthys macrochirus*, *Rasbora borapetensis*, *R. trilineata*, *Thynnichthys thynnoides*, *Amblyrhynchichthys truncatus*, *Cyclocheilichthys enoplos*, *C. apogon*, *C. repasson*, *Mystacoleucus marginatus*, *Puntioplites proctozysron*, *Cirrhinus jullieni*, *C. molitorella*, *Osteochilus hasselti*, *O. microcephalus*, *O. waandersi*, *Crossocheilus reticulatus*, *Labeo rohita*, *Morulius chrysophekadian*, *Hampala macrolepidota*, *Pangasianodon gigas*, *Bagarius bagarius*, *Clarias batrachus*, *Xenantodon cancila*, *Monopterus albus*, *Mastacembelus armatus*, *M. favus*, *Pristolepis fasciata*, *Oxyeleotris marmoratus*, *Anabas testudineus*, *Trichopsis vittatus* และ *Trichogaster trichopterus*

จากการศึกษาเปรียบเทียบกับรายงานของ ธงชัย จำปาศรี (2542) ซึ่งศึกษาอนุกรมวิธานของปลาในแม่น้ำยม พบปลาทั้งสิ้นจำนวน 144 ชนิด พบชนิดตรงกัน 55 ชนิด คือ *Notopterus notopterus*, *Paralaubuca typus*, *P. riveroi*, *Esomus metallicus*, *Luciosoma bleekeri*, *Rasbora borapetensis*, *R. myersi*, *Cyprinus carpio*, *Amblyrhynchichthys truncatus*, *Cosmochilus harmandi*, *Cyclocheilichthys enoplos*, *C. apogon*, *C. repasson*, *Mystacoleucus marginatus*, *Puntioplites proctozysron*, *Cirrhinus jullieni*, *C. microlepis*, *Osteochilus hasselti*, *O. melanopleura*, *O. waandersi*, *Crossocheilus reticulatus*, *Labeo rohita*, *Morulius chrysophekadian*, *Hampala macrolepidota*, *Heterobagrus bocourti*, *Mystus singaringan*, *M. mysticetus*, *Belodontichthys dinema*, *Micronema bleekeri*, *Wallago attu*, *Lalates longibarbis*, *Pangasius conchophilus*, *P. larnaudi*, *P. macronema*, *Bagarius bagarius*, *B. yarrelli*, *Clarias batrachus*, *C. macrocephalus*, *Xenantodon cancila*, *Dermogynys siamensis*, *Macrognathus siamensis*, *M. semiocellatus*, *Mastacembelus armatus*, *Pristolepis fasciata*, *Oreochromis niloticus*, *Oxyeleotris marmoratus*, *Anabas testudineus*, *Trichopsis pumila*, *T. vittatus*, *Trichogaster trichopterus*, *T. microlepis*, *T. pectoralis*, *Channa gachua*, *C. striata* และ *Monotreta leiurus*

จากการศึกษารายงานของ พยอม รอตมงคลดี จำนวน รอตมงคลดี และงามตา โอภาสดี (2554) ซึ่งรายงานชนิดของปลาน้ำจืดในแม่น้ำมูล ในเขตจังหวัดศรีสะเกษและอุบลราชธานี พบชนิดตรงกัน 144 ชนิด และพบเพิ่มเติมอีก 20 ชนิด คือ *Amphotistes laoensis*, *Himantura chaophraya*, *Anguilla marmorata*, *Leptobarbus hoeveni*, *Rasbora rubrodorsalis*,

159

Scaphognathops stejneri, *Cirrhinus cirrhosus*, *Yasuhikotakia caudipunctatus*, *Micronema micronema*, *Pangasius sanitwongsei*, *P. krempfi*, *Bagarius bagarius*, *B. suchus*, *Mastacembelus favus*, *Parambassis wolffi*, *Boesemania microlepis*, *Brachygnathops mekongensis*, *Papuligobius ocellatus*, *Trichogaster microlepis* และ *Auriglobus nefastus*

จากการศึกษารายงานของสถาบันประมงน้ำจืดแห่งชาติ (2550) ซึ่งรายงานชนิดของปลาน้ำจืดในแม่น้ำเจ้าพระยาในปี พ.ศ. 2498 จำนวน 118 ชนิด พบชนิดตรงกัน 34 ชนิด คือ *Chitala ornata*, *Notopterus notopterus*, *Setipinna melanochir*, *Macrochirichthys macrochirus*, *Esomus metallicus*, *Leptobarbus hoeveni*, *Luciosoma bleekeri*, *Probarbus jullieni*, *Catlocarpio siamensis*, *Thynnichthys thynnoides*, *Amblyrhynchichthys truncatus*, *Cosmochilus harmandi*, *Cyclocheilichthys apogon*, *Puntioplites proctozysron*, *Systemus partipentazona*, *Cirrhinus jullieni*, *Osteochilus melanopleura*, *Crossocheilus reticulatus*, *Morulius chrysophekadian*, *Hampala dispar*, *H. macrolepidota*, *Heterobagrus bocourti*, *Pangasius larnaudi*, *P. macronema*, *Bagarius bagarius*, *Clarias batrachus*, *C. macrocephalus*, *Xenantodon cancila*, *Mastacembelus armatus*, *Pristolepis fasciata*, *Oxyeleotris marmoratus*, *Anabas testudineus*, *Channa micropeltes* และ *C. striata*

จากการศึกษารายงานของสถาบันประมงน้ำจืดแห่งชาติ (2550) ซึ่งรายงานชนิดของปลาน้ำจืดในแม่น้ำโขงในปี พ.ศ. 2498 จำนวน 137 ชนิด พบชนิดตรงกัน 37 ชนิด คือ *Notopterus notopterus*, *Paralaubuca riveroi*, *Macrochirichthys macrochirus*, *Oxygaster pointoni*, *Esomus metallicus*, *Leptobarbus hoeveni*, *Rasbora borapetensis*, *R. trilineata*, *Probarbus jullieni*, *Catlocarpio siamensis*, *Thynnichthys thynnoides*, *Amblyrhynchichthys truncatus*, *Cosmochilus harmandi*, *Cyclocheilichthys enoplos*, *C. apogon*, *C. repasson*, *Puntioplites proctozysron*, *Cirrhinus jullieni*, *Osteochilus hasselti*, *O. melanopleura*, *Morulius chrysophekadian*, *Hampala dispar*, *H. macrolepidota*, *Mekongina erythrospila*, *Gyrinocheilus pennocki*, *Heterobagrus bocourti*, *Pangasianodon gigas*, *Pangasius larnaudi*, *Bagarius bagarius*, *Clarias batrachus*, *C. macrocephalus*, *Xenantodon cancila*, *Pristolepis fasciata*, *Anabas testudineus*, *Trichopsis vittatus*, *Trichogaster microlepis* และ *T. pectoralis*

160

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะมีดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาและการพัฒนา

1.1 ควรมีการกำหนดเขตพื้นที่สาธารณประโยชน์ริมฝั่งแม่น้ำ ลำน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นเขตอนุรักษ์ให้ชัดเจน รวมทั้งมีการตั้งองค์กรหรือเครือข่ายคอยเฝ้าระวังในพื้นที่

1.2 หน่วยงานและองค์กรที่รับผิดชอบควรหาแนวทางป้องกันการบุกรุกพื้นที่สาธารณะและลำน้ำอย่างทันทั่วถึง เพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติของแผ่นดิน

1.3 ควรมีการเฝ้าระวังมลภาวะทางน้ำอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีกิจกรรมในแม่น้ำโขงและบริเวณริมฝั่งเพิ่มขึ้น เช่น การดูดทราย การเลี้ยงปลา ร้านอาหาร การเกิดชุมชนขนาดใหญ่ และการทำเกษตรกรรมที่ใช้สารเคมี

1.4 ควรมีการควบคุมการจับสัตว์น้ำที่ผิดกฎหมายอย่างจริงจัง เช่น การใช้ไฟฟ้า ใช้ยาเบื่อ ใช้เครื่องมือที่มีขนาดตาถี่เกินไป หรือเครื่องมืออวนล้อมที่มีขนาดใหญ่เกินไป

1.5 ควรมีการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงในการบริหารจัดการน้ำ ลำน้ำและการจับสัตว์น้ำ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้แก่ประชากรในเขตลุ่มแม่น้ำโขง

1.6 ควรมีหน่วยงานเข้าไปช่วยแนะนำและดูแลการเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้ได้ผลผลิตสูง รักษาสิ่งแวดล้อมและป้องกันการสูญเสียดังกล่าว

1.7 ควรมีการพัฒนากระบวนการกลุ่ม เพื่อร่วมกันบริหารจัดการน้ำ ลำน้ำและระบบนิเวศอย่างเป็นระบบ

1.8 ชุมชนควรมีการกำหนดเขตและวิธีการอนุรักษ์สัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมของชุมชนตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือจับสัตว์น้ำ ชนิดและขนาดของสัตว์น้ำที่จับได้ โดยเครื่องมือชนิดต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสม ข้อดี ข้อด้อยของเครื่องมือประมงชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในแม่น้ำโขง

2.2 ควรมีการวิจัยอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับด้านชีววิทยา อนุกรมวิธาน นิเวศวิทยา การแพร่กระจาย และพฤติกรรมของปลาในแม่น้ำโขง เพื่อให้มีข้อมูลพื้นฐานไว้ใช้ในการวิจัยด้านอื่น ๆ ต่อไป เช่น การอนุรักษ์ การพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อหาแนวทางการเพาะฟักปลาที่มีถิ่นอาศัยในแม่น้ำโขงและมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ เพื่อปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ และส่งเสริมการเลี้ยงเพื่อเพิ่มผลผลิตทดแทนการจับปลาจากแหล่งน้ำที่มากเกินไป

2.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการแปรรูปหรือการเพิ่มมูลค่าของปลา เพื่อเพิ่มอาชีพและรายได้ให้กับชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- ดอกกรัก มารอด จงรัก วชิรินรัตน์ ประทีป ดวงแด และสมหมาย เจนกิจการ. 2550. **Implementation of the Ramsar Convention in Thailand: management and protection of wetland Areas; Chaing Saen Lake (Phase II).** [On-line]. Available : <http://www.onep.go.th/wetlandsthai/>. [2012, October 10].
- ธงชัย จำปาศรี. 2542. การศึกษาอนุกรมวิธานของปลาในแม่น้ำยม. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พยอม รอตมงคลดี. 2547. GMOs ทางเลือกใหม่ของผู้บริโภค. วารสารบัณฑิตศึกษา. 3(1) : 34-42.
- พยอม รอตมงคลดี จำนงค์ รอตมงคลดี และงามตา โอภาสดี. 2552. ความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในแม่น้ำมูล ในเขตอำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- 2553. ความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในแม่น้ำมูล ในเขตจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์และสุรินทร์. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- 2554. ความหลากหลายของชนิดปลาน้ำจืดและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในแม่น้ำมูล ในเขตจังหวัดศรีสะเกษและอุบลราชธานี. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- สถาบันประมงน้ำจืดแห่งชาติ. 2555. การแพร่กระจายของพันธุ์ปลาน้ำจืดในประเทศไทย. [On-line]. Available : http://www.fisheries.go.th/dof_thai/knowledge/reservoir/reservoir_index.htm. [2012, October 20]
- Alfred, E. R. 1966. The fresh-water fishes of Singapore. **Zoologische Verhandelingen**. 78 : 1-68.
- Allen, G. R. 1989. **Freshwater fishes of Australia**. T. F. H. Publications, New Jersey.
- Cervancia, M. and M. Kotellat. 2007. *Cyclocheilichthys schoppeae*, a new species of freshwater fish (Teleostei: Cyprinidae) from Northern Palawan, Philippines. **Ruffles Bull. Zool.** 55(1): 141-145.

- Chen, I.-S. and M. Kottelat. 2003. Three new freshwater gobiids of the genus *Rhinogobius* (Teleostei: Gobiidae) from Northeastern Laos. **Raffles Bull. Zool.** 51(1): 87-95.
- Chen, I.-S. and H. H. Tan. 2005. A new species of freshwater goby (Teleostei: Gobiidae: *Stiphodon*) from Pulau Tioman, Pahang, Peninsular Malaysia. **Raffles Bull. Zool.** 53(2): 237-242.
- Chen, I.-S., J.-X. Yang and Y.-R. Chen. 1999. A new goby of the genus *Rhinogobius* (Teleostei: Gobiidae) from the Honghe Basin, Yunnan Province, China. **Acta Zoologica Taiwanica.** 10(1): 43-48.
- Chookajorn, T. 1994. **A study on fish population in Rajjaprabha Reservoir, Surat-Thani Province, Thailand.** Bangkok : Department of Fisheries.
- Dyer, B. S. 2000. Systematic review and biogeography of the freshwater fishes of Chile. **Estud. Oceanol.** 19 : 77-98.
- Hee, H. M. and W. J. Rainboth. 1999. The bagrid catfish genus *Hemibagrus* (Teleostei: Siluriformes) in Central Indochina with a new species from the Mekong River. **Raffles Bull. Zool.** 47(2): 555-576.
- Kottelat, M. 1985. Fresh-water fishes of Kampuchea: a provisory annotated check-list. **Hydrobiologia.** 121 : 249-279.
- Lim, K. K. P., P. K. L. Ng and M. Kottelat. 1990. On a collection of freshwater fishes from Endau - Rompin, Pahang - Jahore, Peninsular Malaysia. **Raffles Bull. Zool.** 38(1): 31-54.
- Motomura, H. and S. Tsukawaki. 2006. New species of the threadfin genus *Polynemus* (Teleostei: Polynemidae) from the Mekong River Basin, Vietnam, with comments on the Mekong species of *Polynemus*. **Raffles Bull. Zool.** 54(2): 459-464.
- Ng, H. H. 2003. *Clarias nigricana*, a new species of clariid catfish (Teleostei: Siluriformes) from Eastern Borneo. **Raffles Bull. Zool.** 52(2): 393-398.

- 2004. *Oreoglanis macronemus*, a new species of glyptosternine catfish (Teleostei: Siluriformes: Sisoridae) from Northern Laos. **Raffles Bull. Zool.** 52(1): 209-213.
- 2005. *Amblyceps carinatum*, a new species of hillstream catfish from Myanmar (Teleostei: Amblycipitidae). **Raffles Bull. Zool.** 53(2): 243-249.
- Ng, H. H. and I. Rachmatika. 1999. The catfishes (Teleostei: Siluriformes) of Bentuang Karimun National Park, West Kalimantan, Indonesia.

- Ruffles Bull. Zool.** 47(1): 167-183.
- 2005. *Glyptothorax exodon*, a new species of rheophilic catfish from Borneo (Teleostei: Sisoridae). **Ruffles Bull. Zool.** 53(2): 251-255.
- Ng, H. H. and H. H. Tan. 2004. *Ompok platyrhynchus*, a new silurid catfish (Teleostei: Siluridae) from Borneo. **Zootaxa.** 580: 1-11.
- Ng, H. H., H. H. Tan and K. K. P. Lim. 1999. The inland fishes of Pulau Tioman, Peninsular Malaysia. **Ruffles Bull. Zool. Suppl.** 6: 149-187.
- Ng, H. H., S. Wirjoatmodjo and R. K. Hadiaty. 2004. *Kryptopterus piperatus*, a new species of silurid catfish (Teleostei Siluridae) from Northern Sumatra. **Ichthyol. Explor. Freshwaters.** 15(1): 91-95.
- Nyantti, L., L. T. Yee and K. Adha. 1990. **Freshwater fishes from Bario, Kelabit Highlands Sarawak.** [On-line]. Available : <http://www.arbec.com.my/pdf/art4sepoct99.PDF>. [2012, October 20]
- Rahim, K. A. A., S. M. Long and F. Abang. 2002. A survey of freshwater fish fauna in the upper rivers of Crocker Range National Park Sabah, Malaysia. [On-line]. Available : <http://www.arbec.com.my/pdf/art9july sep 02.pdf>. [2012, October 20]
- Rainboth, W. J. 1996. **The Taxonomy, Systematics, and Zoogeography of *Hypsibarbus*, a new genus of large barbs (Pisces, Cyprinidae) from the river of Southeastern Asia.** University of California Press, Berkeley.
- 1996. **Fish of the Cambodian Mekong.** Food and Agriculture Organization of the United Nation, Rome.
- 165
- Robert, T. R. 1998. *Pseudocheneis sympelvicus* a new species of rheophilic sisorid catfish from Laos (Mekong Basin). **Ruffles Bull. Zool.** 46(2): 289-292.
- 1999. Fishes of the cyprinid genus *Tor* in the Nam Theum Watershed (Mekong Basin) of Laos, with description of a new species. **Ruffles Bull. Zool.** 47(1): 225-236.
- 2007. The “Celestial Pearl Danio”, a new genus and species of colourful minute cyprinid fish from Myanmar (Pisces: Cypriniformes). **Ruffles Bull. Zool.** 55(1): 131-140.
- Smith, H. M. 1945. The freshwater fishes of Siam, or Thailand. **Smithsonian Institution United States Nation Museum Bulletin.** 188 : 1-622.
- Tan, H. H. and K. K. P. Lim. 2002. A new species of *Ellopostoma* (Teleostei: Cypriniformes: Balitoridae) from Peninsular Thailand. **Ruffles Bull.**

Zool. 50(2): 453-457.

-----. 2004. Inland fishes from the Anambas and Natuna Islands, South China Sea, with description of a new species of *Betta* (Teleostei: Osphronemidae). **Ruffles Bull. Zool. Suppl.** 11: 107-115.

Vidthayanon, C. 1993. **Taxonomic revision of the catfish Family Pangasiidae.** Unpublished doctoral dissertation, Tokyo University, Tokyo.

Xie, Z.-G., C.-X. Xie and E. Zang. 2003. *Sinibrama longianalis*, a new cyprinid species (Pisces: Teleostei) from the Upper Yangtze River Basin in Guizhou, China. **Ruffles Bull. Zool.** 51(2): 403-411.

Zhang, E. 2006. *Garra rotundinasus* a new species of cyprinid fish (Pisces : Teleostei) from the Upper Irrawaddy River Basin, China. **Ruffles Bull. Zool.** 54(2): 447-453.

Zhou, W., X.-F. Pan and M. Kottelat. 2005. Species of *Garra* and *Discogobio* (Teleostei: Cyprinidae) in Yuanjiang (Upper Red River) Drainage of Yunnan Province, China with description of a new species. **Zoological Studies.** 44(4): 445-453.

166

Zhou, W., Y. Yang, X. Li and M.-H. Li. 2006. A review of the catfish genus *Pseudexostoma* (Siluriformes: Sisoridae) with description of a new species from the Upper Salween (Nujiang) Basin of China. **Ruffles Bull. Zool.** 55(1): 147-155.

ภาคผนวก

ภาพที่ 4 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 5 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 6 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านนาเมือง อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 7 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณชุมชนเทศบาลชานุมาน อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ภาพที่ 8 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ภาพที่ 9 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านนาถ่อน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ภาพที่ 10 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ภาพที่ 11 แหล่งสำรวจในแม่น้ำโขงบริเวณบ้านไชยบุรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

ภาพที่ 12 นักเรียนโรงเรียนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ศึกษาวิถีชีวิต
คุณภาพน้ำ

ภาพที่ 13 นักเรียนศึกษาวิถีวัดปริมาณออกซิเจนในแม่น้ำโขง

ภาพที่ 14 นักเรียนศึกษาวิเคราะห์คุณภาพน้ำ

ภาพที่ 15 นักเรียนลงเรือสำรวจคุณภาพน้ำและทรัพยากรชีวภาพในแม่น้ำโขง

ภาพที่ 16 นักเรียนสำรวจทรัพยากรชีวภาพ

ภาพที่ 17 นักเรียนสำรวจทรัพยากรชีวภาพ

ภาพที่ 18 การเลี้ยงปลาในกระชังบริเวณบ้านอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ภาพที่ 19 การศึกษาบริบทชุมชนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 20 การศึกษาบริบทชุมชนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 21 การศึกษาบริบทชุมชนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 22 กิจกรรมให้ความรู้แก่เยาวชนบ้านเวินบีก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
โดยผู้นำชุมชน

ภาพที่ 23 การศึกษาบริบทชุมชนบ้านไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

ภาพที่ 24 การศึกษาบริบทชุมชนบ้านไชยบุรี อำเภอลำทะเมน จังหวัดนครพนม

